

Puheenjohtaja: Aloitteet 77. Rion ilmastopimuksen toteuttaminen, 78. Suomen täytettävä Rion sopimus ja 79. Pitkäjänteisen, johdonmukaisen energiapolitiittisen linjan luominen Ensimmäinen puheenvuoron käyttäjä Risto Ahonen, Varsinais-Suomi, valmistautuu Pentti Forsten, Satakunta.

Ahonen, Risto (Varsinais-Suomen piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät puoluekousedustajatoverit! Äsken hyväksytty puoluehallituksen esitys energiapolitiittiseksi linjaukseksi on tyydyttävä. Pentti Forsten esitti tähän kannanottoon hyvin merkittävän ja arvokkaan lisäyksen, koska on selvää, että kansainväliset sitoumuksemme ovat sellaisia, joiden on oltava yhtenä keskeisenä tekijänä silloin, kun energiapolitiikan linjauksia arvioidaan.

Itse pyysin puheenvuoron puoluehallituksen esitykseen aloitteista 77, 78 ja 79 siitä syystä, että se olisi ollut lähestulkoon täydellinen, jos siinä olisi ollut yksi lause, eli sivulle 190 ensimmäisen kappaleen perään puoluehallitus olisi vielä lisännyt linjakkaasti sen, että tämän johdosta SDP on valmis hyväksymään myös ydin- ja vesivoiman lisärakentamisen.

Tämä siitä syystä, että kun kamppailemme historiamme suurimman työttömyysongelman keskellä, tuntuu käsittämättömältä, että maan johtavin puolue on päättämättömässä tilassa keskeisen elinkeinopolitiikan lohkon, energiapolitiikan suhteen. Se ei ole pystynyt tekemään siinä minkäänlaisia linjauksia eikä minkäänlaisia päätöksiä vuosikausiin syistä, jotka me toverit hyvin tunnemme.

Samaan aikaan, kun tuomme runsaasti sähköenergiaa, meillä on ollut kapasiteettipulaa, pahimmillaan jopa niin, että joka ainoa viimeinenkin hiilenpolttomylly on ollut käytössä. Olemme rikkoneet kaikkia hyväksymiämme tavoitteita vastaan, joihin mm. Rion kokouksessa Suomi on sitoutunut omalta osaltaan.

Hiilidioksidipäästöt ovat lisääntyneet 14 prosenttia viimeisen neljän vuoden aikana. Kun maamme teollisuus on kipeästi odottanut sellaista selkeää energiapolitiittista linjausta, jonka varassa se voisi tehdä tulevaisuuden investointipäätöksiä, tämä päätös on antanut aina vain odottaa itseään.

Työttömyyttä olisi merkittävästi voitu vähentää antamalla lupa voimalateollisuudelle rakentaa maahamme lisää ydinvoimaa. Se ei olisi maksanut valtiolle peniäkään. Teollisuudella on rahat tähän. Se olisi työllistänyt rakentamisvaiheessa runsaasti rakennustyöläisiä, metallityöntekijöitä ja monia muita ja olisi turvannut investoinnit pitkälle tulevaisuuteen.

Puheenjohtaja: Seuraavana Pentti Forsten. Hän on vetänyt puheenvuoropyyntönsä pois. Se liittyi tuohon äskeiseen. Seuraavana Raimo Harsunen, valmistautuu Hannu Kuismin, Satakunta. Raimo Harsunen on peruuttanut puheenvuoropyyntönsä, joten seuraavana Hannu Kuismin, Satakunta, ja valmistautuu Soili Veijonaho, Satakunta.

Kuismin, Hannu (Satakunnan piiri): Toveri puheenjohtaja! Haluan puhua Rauman Sosiaalidemokraattisen Kunnallisjärjestön kunnallistoimikunnan tekemästä aloitteesta n:o 79. Puoluehallituksen esitys kannanotoksi energiapolitiikasta on oikean suuntainen. Eräänä lähtökohtana on aivan oikein työttömyys. Riittävä ja kohtuuhintainen energia on omiaan vähentämään työttömyyttä ja ainakin työpaikkojen siirtymistä halvemman energian EU-maihin.

Kannanotossa esitellään myös sähkön tuotantomuodot ja todetaan, että käytännössä Suomen sähkötarpeen tyydyttämiseen kyetään ainoastaan joko hiili- tai ydinvoiman lisärakentamisella. Vaikeutena nähdään ydinvoiman lisärakentamisen estävä eduskunnan päätös. Tämä päätös on kuitenkin kumottavissa uudella päätöksellä, jossa asiaan suhtaudutaan päinvastoin positiivisesti.

Toisaalta Suomi on ratifioinut Rion ilmastopöytäkirjan, jota hiilivoiman lisärakentaminen rikkoisi ilman muuta. Viidennen ydinvoimalaitoksen rakentamista on ripeästi ryhdyttävä valmistelemaan. Arvioiden mukaan ydinvoimalan rakentamisen työllistävä vaikutus on 25-30.000 henkilötyövuotta. Suomalaiset yritykset saisivat rakennustöistä tilauksia 5-6 miljardin markan arvosta. Muutama miljardi säästyisi näin myöskin työttömyysmenoissa. Itsestään selvää on tietenkin, että viidennen ydinvoimalan tulee olla länsimainen ja sijoituspaikkana Eurajoen Olkiluoto.

Ehdotan, että ensinnäkin puoluekokous tekee selkeän ja puoluehallituksen esittämän energiapoliittisen kannanoton mukaisen päätöksen, eli niin kuin on jo tehty. Toiseksi ehdotan, että aloitteiden 77, 78 ja 79 osalta puoluekokous velvoittaa puolueen ministerit ja eduskuntaryhmän toimimaan ja nimenomaan tähän tulee tämä tarkennus: "nopeasti päätöksen mukaisesti".

Puheenjohtaja: Seuraavana Soili Veijonaho, Satakunta.

Veijonaho, Soili (Satakunnan piiri): Aluksi haluan kiittää puolueen entistä puoluesihteerä lämpimistä sanoista. Pienen Eurajoen kunnan pienen yhdistyksen puheenjohtajaa lämmittivät sanasi löytämistämme vanhoista lipuista. Se oli tosiaan mahtavaa kulttavaa, ja uskon, että se lämmittää myös meidän muiden toveri sydämiä, kun pääsen täältä kotiin tästä kertomaan.

Sitten asiaan. Kannatan Hannu Kuisminin tekemää esitystä.

Puheenjohtaja: Keskustelu on päätynyt aloitteista 77,78 ja 79. Voisitko Hannu Kuismin tulla tänne käymään.

Keskustelun kuluessa on Hannu Kuismin Soili Veijonahon kannattamana ehdottanut, että puoluehallituksen päätösehdotuksen toinen kappale kuuluisi kokonaisuudessaan seuraavasti: "Puoluekokous viittaa energiapoliittiseen kannanottoonsa ja sen lopussa esitettyihin vaatimuksiin, joiden mukaisesti puoluekokous

velvoittaa puolueen ministeri- ja eduskuntaryhmän toimimaan nopeasti päätöksen mukaisesti."

Selostus hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Nyt tiedustelen sitten Pentti Forstenilta, sopsisiko hänelle, että hänen ehdotuksensa ensimmäinen kappale liitettäisiin Kuusminin ehdotuksen perään kohtaan "Puoluekokous velvoittaa puolueen ministeri- ja eduskuntaryhmiä toimimaan siten, että .." lisättäisiin väliin sanat "yhtenä keskeisenä", jolloin tämä voitaisiin hyväksyä yksimielisesti. Sopiiko tällainen Pentti Forstenille?

Tämä toinen kappale voidaan myös liittää tähän, jos näin sopii. Hyväksytään. Ehdotus voitaneen hyväksyä yksimielisesti. Hyväksytään.

Puoluehallituksen esitys hyväksyttäneen edellä mainituin muutoksin puoluekokouksen päätökseksi. Hyväksytään.

Puoluekokous katsoi, että maamme energiahuollon turvaaminen on keskeinen taloudellisen kasvun ja työllisyyden paranemisen edellytys.

Puoluekokous viittasi energiapoliittiseen kannanottoonsa ja sen lopussa esitettyihin vaatimuksiin, joiden mukaisesti puoluekokous velvoitti puolueen ministeri- ja eduskuntaryhmän toimimaan nopeasti päätöksen mukaisesti.

Puoluekokous velvoitti puolueen ministeri- ja eduskuntaryhmiä toimimaan siten, että yhtenä keskeisenä maamme energiahuollon pidemmän aikavälin suunnittelun ja toteutuksen lähtökohtana ovat kansainväliset sopimukset.

Tämä edellyttää mm. sitä, että maahamme laaditaan välittömästi vuoteen 2000 ja sitä pidemmän aikavälin kattavat ohjelmat, jotka sisältävät ympäristövaikutusten arvioinnin.

Puheenjohtaja: Aloite 80. *Kestävä kehitys - työllisyys.* Tähän kohtaan ei ole pyydetty puheenvuoroja, joten puoluehallituksen esitys hyväksyttäneen puoluekokouksen päätökseksi.. Hyväksytään.

Puoluekokous tuki ajatusta tehostaa asiallista tiedotusta maamme ympäristön ja ympäristönsuojelun tilasta. Uudet suojelumetsät eivät saa kohtuuttomasti vaarantaa alueen asukkaiden elinmahdollisuuksia. Muilta osin puoluekokous totesi, että aloitteessa käsitellyt aiheet on huomioitu energiapoliittisessa kannanotossa.

Puheenjohtaja: Aloite 81. *Metsänomistajatpuunkäyttäjiksi omistamissaan kiinteistöissä.* Tähän ei ole pyydetty puheenvuoroja. Puoluehallituksen esitys hyväksyttäneen puoluekokouksen päätökseksi. Hyväksytään.

Aloite ei antanut aihetta toimenpiteisiin.

Puheenjohtaja: Näin elinkeino- ja energia-aloitteet ovat tulleet käsitellyksi.

Puheenjohtajaksi siirtyi Teuvo Kinnunen.

19.

VALITAAN PUOLUEEN PUHEENJOHTAJA, PUOLUESIHTTEERI, PUOLUEHALLITUKSEN JÄSENET SEKÄ PUOLUEEN VARAPUHEENJOHTAJAT

Puoluehallituksen jäsenten vaalin tulos

Puheenjohtaja: Onko Seppo Salminen salissa tai jossakin lähistöllä? Haluaisin varmistaa yhden asian vaalivaliokunnan puheenjohtajalta. Uskotteko muuten, että on ollut ihan kiva olla tässä viimeiset puoli tuntia erittäin suosittu, kantaa kirjekuorta, jossa vaalin tulos on. Tovereita ja kavereita on ollut kintereillä pitkkin matkaa. Onko Seppo Salminen lähellä? Salminen noudattaa näköjään tarkasti aikataulua, mutta meidän ei tarvitse odottaa Salmista, sovitaanko näin!

Hyvät toverit! Ehdotan, että siirrymme asialistan kohtaan 19 ja siellä puoluehallituksen jäsenten sekä puolueen varapuheenjohtajien valintaan. Ehdotus voitaneen hyväksyä.

Luen sääntöjen kohdan, joka kuuluu seuraavasti: "Vaalien tuloksen perusteella puoluekokous nimittää eniten ääniä saaneen Ruotsalaiseen Työväenliittoon kuuluvan puolueosaston jäsenen sekä viisi eniten ääniä saanutta miestä ja viisi eniten ääniä saanutta naista sekä kaksi muuta eniten ääniä saanutta puoluehallituksen jäseniksi." Tämä on sääntökohta, jonka me olemme hyväksyneet.

Näin siirrymme vaalin tuloksen julistamiseen.

Ääntenlaskenta aloitettiin tänä päivänä klo 17.45. Saapuvilla olivat kaikki puoluekokouksen nimeämät vaalilautakunnan jäsenet ja sihteerit. Vaalissa oli yhteensä 350 äänioikeutettua edustajaa. Vaalitoimituksessa äänestyslippu oli pudotettava kahteen vaaliurnaan. Vaaliurniin oli pudotettu yhteensä 347 äänestyslippua, jotka kaikki hyväksyttiin. Pöytäkirjan ovat allekirjoittaneet vaalitoimikunnan puheenjohtaja Juhana Vartiainen ja sihteeri Juha Backman.

Jottei edustajien tarvitse kirjoitella vaalin tulosta olemme monistaneet vaalin tulosta 500 kappaletta. Moniste jaetaan teille välittömästi sen jälkeen, kun vaalin

tulos on täältä julistettu, ettei tarvitse niin kovasti yrittää kestää mukana tässä kynien kanssa. Julistetaan vaalin tulos:

Kekkonen Antero, lippuja 329, ääniä 2.864; Kalliomäki Antti, lippuja 310, ääniä 2.766; Vallinen Sanna, lippuja 326, ääniä 2.610; Eskonen Lasse, lippuja 301, ääniä 2.437; Juurola Ulla, lippuja 318, ääniä 2.362; Kirvesniemi Seija, lippuja 299, ääniä 2.358; Nummela Juha, lippuja 307, ääniä 2.273; Laitinen Reijo, lippuja 302, ääniä 1.983; Tahvanainen Säde, lippuja 328, ääniä 1.896; Jaakonsaari Liisa, lippuja 320, ääniä 1.861; Metsämäki Lauri, lippuja 297, ääniä 1.799; Backman Jouni, lippuja 311, ääniä 1.675; Pajamäki Osku, lippuja 175, ääniä 1.460; Vehkaoja Marjatta, lippuja 282, ääniä 957; Riepula Esko, lippuja 139, ääniä 926 ja Peiponen Irma, lippuja 101, ääniä 634.

Totean, että äsken lukemani sääntöjen kohdankin perusteella puoluehallitukseen vuosiksi 1996-1999 on tullut valituksi seuraavat toverit: Antero Kekkonen, Antti Kalliomäki, Sanna Vallinen, Lasse Eskonen, Ulla-Maija Juurola, Seija Kirvesniemi, Juha Nummela, Reijo Laitinen, Säde Tahvanainen, Liisa Jaakonsaari, Lauri Metsämäki, Jouni Backman ja Osku Pajamäki.

Vaalin tulos vahvistetaan.

Puoluekokous valitsi puoluehallitukseen vuosiksi 1996-1999 seuraavat henkilöt: Antero Kekkonen, Antti Kalliomäki, Sanna Vallinen, Lasse Eskonen, Ulla-Maija Juurola, Seija Kirvesniemi, Juha Nummela, Reijo Laitinen, Säde Tahvanainen, Liisa Jaakonsaari, Lauri Metsämäki, Jouni Backman ja Osku Pajamäki.

Puheenjohtaja: Tässä seuraa "ceremonie protocolaire". Kaikkia - sekä nyt valittuja että niitä, jotka nyt eivät olleet ehdolla, siis jotka luopuivat puoluehallituksen jäsenyydestä - pyydetään lavalle kukitettavaksi, eli vanhat ja uudet puoluehallituksen jäsenet.

Meillä on täällä mielestäni hirmuisen hieno joukko sosialidemokraatteja. Osalle olemme kiitollisuudenvelkaa siitä, että he ovat tehneet pitkän ja hyvän päivätyön ja nyt ovat siirtymässä puoluehallituksesta syrjään. Kiitämme heitä, ja toivotamme onnea ja menestystä näille nyt tässä kokouksessa työnsä aloittaville puoluehallituksen jäsenille. Eiköhän anneta yhteiset aplodit koko porukalle!

Kekkonen, Antero (puoluehallitus): Toveri puheenjohtaja, hyvät ystävät, hyvät toverit! Hetken tapasin itseni ajattelemasta sillä lailla synnillisesti, kun tuo Markku päätti lähteä pois, että onhan se komeata lähteä, kun takana on pelkästään voitollisia vaaleja. Mutta kun meillä nyt on uusi puoluehallitus, komea joukko kansanvaltaisen - todella sanan aidoimmassa merkityksessä - kansanvaltaisen menettelyn tuloksena kokoonpantu joukko, niin tuntuupa mukavalta olla jälleen sen joukon jäsen.

Jos kaiken kaikkiaan näitä tunteitansa tuulettaisi teidän edessänne ja myös heidän edessään, niin kyllähän tälle kokoukselle, jossa me nyt olemme, on ollut hyvin leimaa antavaa asiantunteva, kokoava, tarvittaessa kipakkakin keskustelu. Sellaista keskustelua me muuten olemme käyneet puoluehallituksessakin. Meillä kaikilla on yhteinen urakka, joka on kesken. Totta tietenkin me hoidamme tätä urakkaa painotuksin, erilaisin sävyin, mutta me hoidamme sitä urakkaa siten, josta toivon mukaan jälkipolvi, nuoriso, voi olla ylpeä. Hyvät toverit! Kiitoksia meidän kaikkien puolesta.

Puheenjohtaja: On esitetty toivomus, että valitut uudet puoluehallituksen jäsenet kävelevät mikrofonin ohi ja esittelevät itsensä. Osku aloittaa, koska hän on "vanhin" joukosta.

Pajamäki, Osku: Olen Helsingistä ja olen Sos.dem. Nuorten puheenjohtaja ja varsin tykästynyt tähän kokoukseen.

Vallinen, Sanna: Olen Turusta ja olen tällä hetkellä Sosialidemokraattisten Opiskelijoitten puheenjohtaja. Fiilikset ovat aika samanlaiset kuin Oskulla.

Kirvesniemi, Seija: Olen Uudeltamaalta, Vihdistä. Olen opiskelija ja erittäin tyytyväinen. Kiitoksia vain kaikille.

Juurola, Ulla: Olen Lahdesta. Kiitoksia, hyvät ystävät!

Tahvanainen, Säde: Kohotan ruusun aika korkealle noitten muitten nuorten kanssa.

Puoluehallituksen I ja II varapuheenjohtajan valinta

Puheenjohtaja: Hetkinen, rauhallisuutta, hyvät toverit! Eivät valinnat vielä tähän loppuneet. Ehdotan, että aikaisemmin sovitusta aikataulusta poiketen suoritamme puoluehallituksen varapuheenjohtajien valinnan tässä yhteydessä. Luulen, että minulla on aika looginen perusta sille, koska kummallekin paikalle on vain yksi ehdokas. Puheenjohtajan ehdotus voitaneen hyväksyä. Hyväksytään.

Sääntöjen kohta kuuluu näin: "Sen jälkeen, kun puheenjohtaja, puoluesihteerin ja puoluehallituksen jäsenet on valittu, valitsee puoluekokous puoluehallituksen jäsenten keskuudesta ensimmäisen ja toisen varapuheenjohtajan."

Säädettyyn aikaan mennessä on puoluekokoukselle jätetty ensimmäisen varapuheenjohtajan vaaliin vain yksi henkilöehdotus, ja kyseessä on Antero Kekkonen, joten ehdotan, että me yksimielisesti valitsemme Antero Kekkosen puoluehallituksen ensimmäiseksi varapuheenjohtajaksi. Valitaan.

Puoluekokous valitsi yksimielisesti Antero Kekkosen puolueen I varapuheenjohtajaksi.

Puheenjohtaja: Puoluehallituksen toiseksi varapuheenjohtajaksi oli aikoinaan ehdotettu kahta ehdokasta, Antti Vuolannetta Porista ja Liisa Jaakonsaarta Oulusta. Antti kävi täällä kieltäytymässä eikä ollut mukana puoluehallituksen vaalissaakaan. Hän ei ole myöskään tässä vaalissa mukana, joten totean, että toiseksi varapuheenjohtajaksi on ehdotettu ainoastaan Liisa Jaakonsaarta. Hänet voitaneen valita yksimielisesti. Valitaan.

Puoluekokous valitsi yksimielisesti Liisa Jaakonsaaren puolueen II varapuheenjohtajaksi.

Puheenjohtaja: Totean, että näin esityslistan kohta 19. on tullut loppuun käsitellyksi.

Antsa viittoilee sen näköisenä, että hänellä on jotakin sanottavaa. Kysyin äsken häneltä, että ethän sinä vain koko pajatsoa tyhjentänyt kerralla. Hän vastasi, että hän jätti muutaman kolikon vielä tähänkin tilanteeseen. Antero, ole hyvä!

Kekkonen, Antero (puolueen I varapuheenjohtaja): Toveri puheenjohtaja, hyvät toverit! Kyllä tässä kolikot alkavat olla aika vähissä. Sanon kuitenkin jatkoksi sille, mihin äsken päädyin, että meillä on kaikki menestyksen avaimet käsissämme. Kyllä se työttömyys voidaan murtaa ja kyllä sitä ihmisten hätää voidaan hälventää, mutta se voi tapahtua, hyvät toverit, vain ja ainoastaan vahvan, voimakkaan, yksituumaisen sosialidemokratian avulla.

Hyvät toverit! Kaikki meillä olevat tavoitteet ovat saavutettavissa, ja me teemme sen. Vielä kerran, toverit, kiitoksia luottamuksestanne.

Puheenjohtaja: Kiitoksia, Antero. Liisa - Liisa Ihmemaassa, muutama sana pitäisi kertoa tälle joukolle.

Jaakonsaari, Liisa (puoluehallituksen II varapuheenjohtaja): Kiitoksia luottamuksesta, hyvät toverit! Minulle tulee mieleen yksi intialainen viisaus, jossa ajatuksena on se, joka varmaan on koko puoluehallituksen ja valitun johdon teema: "Parhaita johtajia ovat ne, joista ihmiset sanovat sen jälkeen, kun heidän aikansa on päättynyt, että me teimme sen." Ja me teimme sen. Lisää Liisan listoja!

Ilmoitusasia

Puheenjohtaja: Tämän jälkeen on pyydetty ilmoittamaan, että kansainvälisten asioiden valiokunta kokoontuu välittömästi.

Puheenjohtajaksi siirtyi Matti Luttinen.

21.

KÄSITELLÄÄN PUOLUEKOKOUSESITYKSET

21.7.

Liikenne- ja viestintäaloitteet (esitykset 82.-103.)

Puheenjohtaja: Puoluekokous jatkuu normaaliin tapaan. Ryhdymme käsittelemään liikenne- ja viestintäaloitteita, alkaen sivulta 197. Ensimmäisenä esitys 82. *Kannanotto liikennepolitiikasta.* Ensimmäinen puheenvuoro Tapio Luttinen, Etelä-Häme, valmistautuu Eero Mäkinen, Etelä-Häme.

Luttinen, Tapio (Etelä-Hämeen piiri): Hyvät toverit! Tähän asiaan minulla on muutama pienempi muutosehdotus ja joku hieman merkittävämpi.

Ensinnäkin ehdotan, että sivulle 197, toisen kappaleen sanat "liikennetarpeen kannalta olennaisiin" muutetaan "yhteiskuntataloudellisesti kannattavampiin". Tällöin sanonta pitää sisällään mm. liikenneturvallisuuskysymykset. Liikennetarve on käsitteenä hieman epämääräinen.

Sivu 198, kohta 3, ehdotan, että poistetaan viimeinen virke, jossa sanotaan: "Liikenneinvestointien valintakriteerit tulee selkeyttää esim. parlamentaarisen työryhmän toimesta." Ei tällaisia työryhmiä tarvita. Asiat ovat aivan selviä. Kun vain otamme täällä ja eduskunnassa itseämme niskasta kiinni, niin asiat selvenevät ilman komiteoita ja työryhmiä. Liikenneministeriö on vastikään julkaissut liikennetaloudellisten laskelmien perusteet. Ei sen kummempia selvityksiä tarvita.

Kohdassa 4. on lähinnä stilistinen muutos. Puhutaan joukko- ja raideliikenteestä. Ehdotan, että puhutaan vain joukkoliikenteestä, koska raideliikenne, jos mikä, on myös joukkoliikennettä. Sanat "liikenteen tehostaminen" ehdotan korvattavaksi sanoilla "liikennejärjestelmän tehostaminen", jolloin se pitää sisällään myös joukkoliikenteen kehittämisen.

Kohdan 5. loppuun, sivulle 199 ehdotan lisättäväksi - ja tämä on hieman merkittävämpi asiana - "Auton käyttömaksusta tulee luopua. Siitä aiheutuva tulonmenetys korvataan esim. polttoaineveroa tarkistamalla. Perusteena ovat erityisesti ympäristöhaitat, jotka perustuvat ajettuihin ajokilometreihin, eivät auton omistamiseen." Minusta tämä on selkeä liikennepoliittinen linjaus.

Kohdassa 8. sana "liikennekeskusten" tulisi muuttaa vakiintuneeksi termiksi "matkakeskusten". Kysymys on kuitenkin matkoista eikä niinkään liikenteestä itsetarkoituksena. Siinä on myös tämmöinen kirjoitusvirhe "eriliikennemuotojen" kirjoitettuna yhteen, voitaisiin käyttää ainoastaan sanaa "liikennemuotojen". Lisäksi ehdotan loppuun lisättäväksi virkkeen: "Maan käyttö tulee suunnitella tukemaan kevyt- ja joukkoliikennettä." Maan käyttö on keskeisimpiä keinoja, joilla voidaan yhdyskuntien joukko- ja kevytliikennettä kehittää.

Puheenjohtaja: Olisiko mahdollista sieltä takaa saada ovi kiinni, jotta saadaan tänne saliin kohtuullinen työrauha. Seuraavana Eero Mäkinen, Etelä-Häme, valmistautuu Mikko Sedig, Varsinais-Suomi.

Mäkinen, Eero (Etelä-Hämeen piiri): Kannatan Tapio Luttisen tekemiä muutosehdotuksia.

Puheenjohtaja: Seuraavana Mikko Sedig, Varsinais-Suomi, valmistautuu Taina Lackman, Uusimaa.

Sedig, Mikko (Varsinais-Suomen piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät toverit! Ajattelin kertoa muutaman sanan demarilehdistöstä. Demarilehdistöä tulee kehittää mahdollisimman monipuolisesti. On äärimmäisen tärkeitä, että omia lehtiä ilmestyy myös Kehä 3:n ulkopuolella. Voin vain viitata Kotkan ja Karhulan tovereitten tekemään aloitteeseen, jossa asiaa on hyvin perusteltu. Olemme Varsinais-Suomessa kotkalaisten kanssa tästä täysin samaa mieltä.

Resurssien pienentyessä yhteistoiminnalla voidaan mielestäni saada aikaan lisä-arvoja, jotka ainakin osittain korvaavat menetykset. Pää-äänenkannattaja on meille tärkeä, sitä en kiistakaan. Sosialidemokraattisissa viikkolehdistä yhteistoiminta on toteutettu yhteisten sivujen muodossa. Yhteen sovittaminen ei tiettävästi ole ollut kuitenkaan helppoa. Mutta taloudellisesti järkeviä ja tarkoituksenmukaisia ratkaisuja on löydetty, kun niitä on vakavasti etsittyjä oltu pakon edessä. Samantyyppisiä ratkaisuja pitäisi voida löytää myös muiden lehtien osalta.

Puheenjohtaja: Onko Sinun mielestäsi, Sedig, kysymyksessä nyt lehtiasiat ja sillä tavalla viestintä? Tässä nyt yritetään käsitellä kannanottoa liikennepolitiikasta. Me käsittelemme nyt esitystä 82. Kannanotto liikennepolitiikasta.

Sedig, Mikko: Minulle annettiin puheenvuoro.

Puheenjohtaja: Jos sinä pyydät uuden puheenvuoron, niin siinä tapauksessa sitten saat sen. Mihin kohtaan sinä haluat puheenvuoron? Jos sovitaan sillä tavalla, että käytät puheenvuoron kohtaan 97. Todetaan, että Mikko Sedig on käyttänyt sen puheenvuoron, joka kuuluisi kohtaan 97. Seuraavana Taina Lackman, Uusimaa, valmistautuu Susanna Rahkonen, Uusimaa.

Lackman, Taina (Uudenmaan piiri): Hyvä puheenjohtaja, arvoisat puoluekokousedustajat! Liikenne on yhteiskunnallinen ilmiö, jota tulee jatkuvasti kehittää. Liikenne on oleellinen osa kaikkien ihmisten arkipäivää. Työssä käyville, koululaisille ja myös varttuneemmalle väelle liikenteen toimivuus on elinedellytys. Liikenteellisiä edellytyksiä on parannettava entisestään. Kaikissa osissa Suomea ei voi puhua toimivasta joukkoliikenteestä siitä yksinkertaisesta syystä, että sitä ei ole tarjolla. Bussilla työhön meno on mahdollista ainoastaan, että hankkii omistukseensa oman linja-auton, muutoin yhteyksiä ei ole tarjolla.

Erityisen tyytyväinen olen puoluehallituksen esityksen kohtaan n:o 5, jossa todetaan, että verotuksen kokonaistasossa on otettava huomioon henkilöauton käytön välttämättömyys useille kansalaispiireille. Toivottavasti tämä ajatus myös toteutetaan. Kuitenkin niillä alueilla, joilla joukkoliikenteestä voidaan puhua ja joilla sillä on riittävät toimintaedellytykset, tulee sen sujuvuutta ja käytännöllisyyttä edistää. Niinpä teenkin seuraavan kaltaisen ehdotuksen Uudenmaan sos.-dem. piiriryhmän puolesta, että esitykseen 82, kohtaan 8. lisätään: "Erityisesti tulee edistää työssäkäyntialueiden seutulippujärjestelmien käyttöönottoa."

Puheenjohtaja: Seuraavana Susanna Rahkonen, Uusimaa.

Rahkonen, Susanna (Uudenmaan piiri): Arvoisa puheenjohtaja, hyvät toverit! Kannatan Taina Lackmanin esitystä.

Puheenjohtaja: Keskustelu esityksestä 82. Kannanotto liikennepolitiikasta on päättynyt. Keskustelun kuluessa on Tapio Luttinen Eero Mäkisen kannattamana tehnyt seuraavat muutos- ja lisäysehdotukset:

Sivun 197, toisen kappaleen sanat "liikennetarpeen kannalta olennaisiin" muutetaan "yhteiskuntataloudellisesti kannattavampiin".

Poistetaan sivun 198, 3. kohdan viimeinen virke "Liikenneinvestointien valintakriteerit tulee selkeyttää esim. parlamentaarisen työryhmän toimesta."

Kohdassa 4. ehdotetaan seuraavat muutokset: Sanat "joukko- ja raideliikenteeseen" korvataan sanalla "joukkoliikenteeseen". Sanat "liikenteen tehostaminen" korvataan sanoilla "liikennejärjestelmän tehostaminen".

Kohdan 5 loppuun, sivu 199, lisätään: "Auton käyttömaksusta tulee luopua. Siitä aiheutuva tulonmenetys korvataan polttoaineveroa tarkistamalla." Tässä yhteydessä kysyn ehdotuksen tekijältä, että sosisiko se näin, että "Auton käyttömaksusta pyritään luopumaan. Siitä aiheutuva tulonmenetys korvataan esimerkiksi polttoaineveroa tarkistamalla."

Kohdassa 8 sana "liikennekeskusten" muutetaan vakiintuneeksi termiksi "matkakeskusten". Samaten siinä samassa kohdassa sana "eriliikennemuotojen" korvataan sanalla "liikennemuotojen". Lisäksi loppuun lisätään virke: "Maankäyttö tulee suunnitella tukemaan kevyt- ja joukkoliikennettä."

Selostus tältä osin voitaneen hyväksyä. Tiedustelen, voidaanko nämä äsken kuullut ehdotukset hyväksyä. Hyväksytään.

Taina Lackman on Susanna Rahkosen kannattamana ehdottanut kohtaan 8 jatkoksi: "Erityisesti tulee edistää työssäkäyntialueiden seutulippujärjestelmien käyttöönottoa." Tiedustelen, voidaanko tällainen ehdotus hyväksyä. Hyväksytään.

Puoluehallituksen esitys puoluekokouksen päätökseksi hyväksyttäneen edellä mainituilla lisäyksillä ja muutoksilla. Hyväksytään.

Hyvät liikenne- ja tietoliikenneyhteydet ovat sekä kotimaisessa että kansainvälisessä liikenteessä yhteiskunnallisen kehityksen edellytyksiä. Liikenteen tehokkuudella ja toimivuudella on suuri merkitys taloudelliselle kasvulle ja ympäristön tilan kehittymiselle. Taloudellinen kasvu lisää liikennettä ja toisaalta talouselämän kasvu edellyttää lisääntyvää liikennettä. Liikenneinvestoinnit vaikuttavat suoraan teollisuuden kilpailukykyyn ja kansalaisten elinoloihin. Liikennetarpeeseen perustuvien investointien toteuttaminen tulee turvata myös tulevaisuudessa. Investointien rahoituksessa voidaan kokeilla myös uusia keinoja. Suurimmista liikenneinvestoinneista päättäminen tulee pyytää eduskunnalla.

Liikenneinvestoinneissa tulee keskittyä yhteiskuntataloudellisesti kannattavimpiin ja ympäristön kannalta kestäviin investointeihin unohtamatta uusia hankkeita niin rauta- kuin maantieliikenteessäkin. Erityisesti rataverkkoamme uhkaa rapautuminen ilman riittävän peruskorjaus- ja investointirahoituksen turvaamista.

Liikennettä ei tule käsitellä erillisenä ilmiönä, vaan osana yhteiskunnallisia toimintoja. Liikennejärjestelmästä on luotava eri kansalaispiirien ja elinkeinoalojen tarpeet huomioon ottava kokonaisvaltainen järjestelmä, jossa eri kulkumuodot tukevat toisiaan ja toimivat kukin turvallisuuden, talouden ja ympäristön kannalta tehokkaimmalla alueella. Kansalaisille perusoikeutena kuuluva oikeus vapaaseen liikkumiseen tulee ottaa huomioon eri liikennemuotoja kehitettäessä ja niitä koskevia veropäätöksiä tehtäessä.

Tele- ja dataliikenteen voimakkaasta viimeaikaista kehityksestä ja näiden palvelumuotojen kiivaasti lisääntyneestä käytöstä johtuen liikennepolitiikassa tulee kiinnittää entistä enemmän huomiota myös näihin liikennemuotoihin perinteisen fyysisen liikenteen ohessa. Tämä on erityisen perusteltua otettaessa huomioon tele- ja dataliikenteen ennakoitavissa oleva entistään voimakkaampi kasvu tulevaisuudessa.

1. Suomesta tulee luoda yhteiskunta, joka on edelläkävijä tietotekniikan hyväksikäytössä. Tavoitteena tulee olla laajakaistaisen verkon ulottaminen kotitalouksiin saakka, jolloin yhteiskunnan perusrakenteet mahdollistavat kehittyvän tietotekniikan hyväksikäytön. Tietotekniikan kehittämisellä tulee turvata suomalaisen elinkeinoelämän edellytykset toimia tehokkaasti ja taloudellisesti myös kansainvälisissä yhteyksissä.

2. Tietotekniikkaa tulee myös laajasti soveltaa fyysisen liikenteen palvelujen parantamiseen sekä toiminnan tehostamiseen siten, että osa fyysisestä liikenteestä voidaan korvata tietoliikenteellä.
3. Liikennepoliittisin ja työllisyysperustein on osoitettava riittävästi määrärahoja liikenneinvestointeihin ottaen huomioon valtion taloudelliset edellytykset sekä ympäristönäkökohdat.
4. Liikenneinvestointeja on suunnattava siten, että ruuhkautuneimpien osuuksien liikenne saadaan joustavammaksi. Erityisesti tulee kiinnittää huomiota joukkoliikenteeseen sekä kevyen liikenteen edellytysten parantamiseen. Liikenneinvestointien tavoitteena pitää olla liikennejärjestelmän tehostaminen, turvallisuuden parantaminen ja ympäristöhaittojen vähentäminen.
5. Autoliikenteen verotuksen painopistettä tulee edelleen siirtää auton hankinnasta sen käytön verottamiseen. Autokannan uudistumista ympäristöystävällisemmäksi ja turvallisemmaksi voidaan edistää mm. veroratkaisuin. Veronkantotapoja tulee kehittää. Verotuksen kokonaistasossa on otettava huomioon henkilöauton käytön välttämättömyys useille kansalaispiireille. Auton käyttömaksusta pyritään luopumaan. Siitä aiheutuva tulonmenetykset korvataan esim. polttoaineveroa tarkistamalla.
6. Rautatieliikenteen ylläpitämiseen ja kehittämiseen tarvittavat määrärahat on turvattava. Junaliikenteen palvelutasoa tulee kyetä parantamaan mm. nopeuksien nostolla ja vuorotiheyden lisäämisellä. Kehittämishankkeissa on myös kiinnitettävä huomiota teollisuuden ja erityisesti vientiteollisuuden toimintaedellytysten rakenteelliseen vahvistamiseen.
7. Suomen maantieteellistä asemaa Euroopan ja Venäjän välisenä kauppap tienä tulee hyödyntää. Nopeat kansainväliset liikenneyhteydet pitää saada käyttöön mm. Tukholma-Helsinki-Pietari välillä niin maantie kuin rautatieyhteydessä. Suomen herkkä luonto sekä kulttuuriperinne tukevat kuitenkin parhaiten Suomeen perustettavia Pohjois-Euroopan kauppaa-, teollisuus- ja jakelukeskuksia pelkästään läpimenevien tavaravirtojen sijaan.
8. Joukkoliikennejärjestelmän tehokkuutta on parannettava kehittämällä kokomatkaisia palveluita, maksujärjestelmiä sekä yksilöllisiä tarpeita huomioivia palvelumuotoja. Ns. matkakeskusten, joissa toimivat useampien liikennemuotojen keskusasemat, määrää tulee lisätä. Erityisesti tulee edistää työssäkäyntialueiden seutulippujärjestelmien käyttöönottoa. Maankäyttö tulee suunnitella tukemaan kevyt- ja joukkoliikennettä.

9. Tieliikenteen turvallisuudessa pitää tavoitteena olla pohjoismaisen tason ylläpitäminen. Taajamien turvallisuuden ja yksilöllisten julkisen liikenteen palvelujen kehittämisen sekä tiestön kunnossapidon ja katkottoman liikennekasvatuksen tulee olla painopistealueita.

Puheenjohtaja: Aloitteisiin 83. *Kommunikationsproblemet på landsbygden - Liikenneyhteys ongelmat maaseudulla* ja 84. *Arbetsresorana oskåligt dyra i glesbygden -Työmatkat ovat kohtuuttoman kalliita haja-asutusalueilla* on yhteinen lausunto, joten ne käsitellään samanaikaisesti. Ensimmäinen puheenvuoro Taina Lackmanilla, Uusimaa, valmistautuu Susanna Rahkonen, Uusimaa.

Lackman, Taina (Uudenmaan piiri): Esitän poistettavaksi puoluehallituksen päätösesityksestä viimeisen lauseen "Liikennepoliittisia verotuspäätöksiä ei tule tehdä pelkästään pääkaupunkiseudun työmatkaliikennettä ajatellen."

Puheenjohtaja: Seuraavana Susanna Rahkonen, Uusimaa, valmistautuu Ingmar Forne, RTL

Rahkonen, Susanna (Uudenmaan piiri): Kannatan tätä esitystä.

Puheenjohtaja: Seuraavana Ingmar Forne, FSA.

Forne, Ingmar (FSA-RTL): Toveri puheenjohtaja, hyvät toverit! Ensin se tärkein, eli se ehdotus, jotta se tulee kirjoihin. Ehdotan, että puoluekokous päättäisi, että verotuskäytäntö tulee muuttaa siten, että työmatkojen osalta poistettaisiin nykyinen verovähennysenimmäismäärä kokonaan. Se on ehdotus. Perusteluna on se, että kun tässä nyt kiinnitetään huomiota pitkiin työmatkoihin maaseudulla, niin ei tämä nyt niin yksinomaan maaseutulaisten ongelma ole. Minä tiedän esimerkiksi omasta työpaikastani aika monta, jotka asuvat kaupungissa ja tulevat maalle töihin, ja työmatka yhteen suuntaan päivittäin on yli 60 km.

Sitten toinen juttu. Puoluehallitus toteaa lausunnossaan, että polttoaineen hintoja ei voida kuitenkaan eriyttää maan eri osissa. Minä kysyn, miksei tämä ole mahdollista. Sehän on öljy-yhtiöille täysin mahdollista. Ne harjoittavat nimittäin tänä päivänä sellaista hintapolitiikkaa, jonka mukaan bensa-aseman, joka myy vähän bensa, tukkuhinta on oleellisesti korkeampi. Se voi olla jopa niin paljon korkeampi, että kannattaa ottaa tankkiauto, ajaa 25 km seuraavalle bensa-asemalle ja ostaa sieltä sen myyntihinnan mukainen bensa ja ottaa sitä vielä kotiin. Se kannattaa paremmin kuin se, että ottaa suoraan öljy-yhtiöltä.

Puheenjohtaja: Keskustelu aloitteista 83 ja 84 on päättynyt. Keskustelun kuлуessa on Ingmar Forne ehdottanut, että puoluekokous päättäisi, että verotuskäytäntö tulee muuttaa siten, että työmatkojen osalta poistettaisiin nykyinen verovähennysenimmäismäärä kokonaan. Kun tätä ehdotusta ei ole kannatettu, se raukeaa.

Taina Lackman on esittänyt Susanna Rahkosen kannattamana sivulta 205 poistettavaksi viimeisen lauseen. Tämä ehdotus voitaneen hyväksyä. Hyväksytään.

Puoluehallituksen esitys puoluekokouksen päätökseksi hyväksyttäneen edellä mainituilla muutoksilla. Hyväksytään.

Partikongressen hänvisade tili det trafikpolitiska ställningstagandets 5 moment, som gäller behovet av att inom beskattningen av vägtrafiken beakta privatbilismens nödvändighet för flera medborgargrupper, och anser att man, då beskattningen av vägtrafiken utvecklas, bör fästa uppmärksamhet också vid glesbygdsinvånarnas behov och möjligheter.

Puoluekokous katsoi, viitaten liikennepoliittisen kannanoton 5 kohtaan, jossa todetaan tarve ottaa tieliikenteen verotuksen kokonaistasossa huomioon henkilöauton käytön välttämättömyys useille kansalaispiireille, että tieliikenteen verotusta kehitettäessä tulee huomiota kiinnittää myös haja-asutusalueiden asukkaiden tarpeisiin ja mahdollisuuksiin.

Puheenjohtaja: Aloitteet 85. *Henkilöliikenne välillä Savonlinna-Pieksämäki avattava*, 86. *Rautatieverkosta huolehtiminen*, 87. *Rautateiden henkilöliikenteen kehittäminen*, 88. *Radanpidon rahoitus* ja 89. *Pohjanmaan radan peruskorjausta nopeutettava*. Ensimmäinen puheenvuoro Esko Jokelalla, Vaasa, valmistautuu Reijo Lemettinen, Pohjois-Karjala.

Jokela, Esko (Vaasan piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät puoluekokousedustajat! Liikenne on yksi aluepolitiikan tärkeä toteuttaja. Toimivan liikenteen turvin voidaan maassamme harjoittaa eri elinkeinoja täysipainoisesti muuallakin kuin eteläisessä Suomessa. Alueellisesti tasapainoisen kehittämisen edellytyksenä on erilaisten liikkumis- ja kuljetusmahdollisuuksien turvaaminen. Liikenteen merkitys ympäristön kannalta kasvaa jatkuvasti. Olemme tilanteessa, jossa meidän on vakavasti harkittava niin ympäristön kuin ehtyvien energiavarojen kannalta käyttökelpoisin vaihtoehto. Meidän on etsittävä ja todella otettava jokapäiväiseen käyttöön liikennemuoto, joka ei kuormita päästöillään ympäristöä ja joka käyttää mahdollisimman vähän energiaa. Erilaisten vertailujen mukaan rautatieliikenteen päästöt ovat pienemmät kuin muiden liikennemuotojen. Rautatiet ovat yhteistä omaisuuttamme, josta on kertynyt aikojen kuluessa arvokas pääoma. Tätä pääomaa ei saa päästää rappeutumaan ja juuttumaan paikoilleen. Sen säilyttämiseksi ja kehittämiseksi on yhteiskunnallisilla päätöksillä ohjattava yhteisiä verovarojamme.

VR:n radanpidon rahoitus tapahtuu valtion budjetin kautta. VR maksaa puolestaan ratamaksua. Radan nykykunnossa pitoon ja uusiin investointeihin tarvittava rahamäärä on vuositasolla 2 miljardia markkaa. VR on saanut budjetin kautta

vain 1,7 miljardia markkaa. Tämä merkitsee sitä, että ratojen nykykunnossa pitämiseen ei ole osoitettu riittävää rahaa, puhumattakaan uuden tekniikan, jolla lisätään turvallisuutta, matkustusmukavuutta ja nopeutta, rakentamisesta. VR on omilla kalustonhankintasuunnitelmillaan ja omalla budjettipolitiikallaan varautunut lisäämään turvallisuutta, matkustusmukavuutta ja nopeutta. VR on tehnyt myös päätökset uuden, vähäliikenteisten ratojen liikennetarpeita vastaavan kaluston hankkimisesta. Kaiken kaikkiaan VR tahtoo vastata sille asetettuihin haasteisiin ja ajan vaatimuksiin.

Edellä olevaan viitaten ja puoluehallituksen esityksistä n:o 85-89 poiketen esitänkin puoluekokouksen päätökseksi: "Puoluekokous velvoittaa SDP:n eduskuntaryhmää ja maan hallituksessa olevia ministereitä toimimaan siten, että VR:n radanpitoon ohjataan riittävästi määrärahoja kunnossapitoon ja uusiin investointeihin ja että valtiovalta jatkaa ns. henkilöliikenteen tukioistoja kuluven vuoden 1996 budjetin mukaisesti. Määrärahojen turvaamisella tulee pyrkiä erityisesti palvelutason kohottamiseen sekä taajamien välisessä liikenteessä että lähiliikenteessä sekä liikenteen vähintään nykyisen laajuisena jatkamiseen vähäliikenteillä rataosuuksilla."

Puheenjohtaja: Seuraavana Reijo Lemettinen, Pohjois-Karjala, valmistautuu Aarno Järvinen, Uusimaa.

Lemettinen, Reijo (Pohjois-Karjalan piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät puoluekokousta verit! Rataverkkomme alkaa olla suurelta osaltaan yli 50 vuoden iässä ja kaipaa pikaista kunnostamista ja kaikki me tiedämme, että kunnostaminen vaatii rahaa, joten kannatan Esko Jokelan muutosesitystä.

Puheenjohtaja: Seuraavana Aarno Järvinen, Uusimaa, valmistautuu Niilo Nieminen, Varsinais-Suomi.

Järvinen, Aarno (Uudenmaan piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät toverit! Aloitteessa 87 Korson Sos.dem. Työväenyhdistys esittää, että puolue ryhtyy toimenpiteisiin pääkaupunkiseudun lähiliikenteen ja ns. hiljaisten rataosien paikallisliikenteen kehittämiseksi. Puoluehallituksen vastaus tähän aloitteeseen on mielestäni erittäin hyvä. Siinä todetaan mm, että avataan uusi, vain lähiliikenteelle tarkoitettu raidepari pohjoiselle pääradalle, lähiliikenteen kalustoa lisätään ja uusiin taan ja tavoitteeksi asetetaan ruuhka-aikoina viiden minuutin vuoroväli.

Todellisuus on kuitenkin aivan muuta. VR on juuri päättänyt Takojan, Palopuron ja Monnin seisakkeiden lopettamisesta ensi elokuusta lukien, eli välillä Joke-lasta Riihimäelle kaikki seisakkeet poistuvat. Päätös on tehty vastoin VR:n aikaisempaa lupausta säilyttää nämä liikennepaikat ainakin vuosikymmenen loppuun saakka. Menemättä yksityiskohtiin siitä, mitä liikennepaikkojen lakkauttaminen merkitsee alueella asuville ihmisille ja palvelun säilymiseen uskoneille kunnille, evästä - en siis tee muutosesitystä - puoluehallitusta ryhtymään kaik-

kiin mahdollisiin toimenpiteisiin nykyisen palvelutason säilyttämiseksi, ennen kuin näihin sinänsä hyvin pidemmän tähtäimen tavoitteisiin käydään käsiksi.

Nieminen, Miila (Varsinais-Suomi): Arvoisa puheenjohtaja, hyvät toverit! Raideliikenne on tulevaisuuden liikennemuoto niin Euroopassa kuin muuallakin maailmassa. Yhä suurempi saastumisaste, nouseva hiilidioksidipäästöjen määrä, liikennemuutokset valta- ja moottoriteillä tekevät junasta järkevän ja paremman vaihtoehdon niin henkilö- kuin tavaraliikenteenkin hoitamiseen. Euroopan unioni jopa tukee viisinkertaisesti raideliikennehankkeita suhteessa uusiin moottoritiehankkeisiin. Juna on useimman käyttäjän mielestä myös verrattomasti miellyttävämpi tapa liikkua kuin esim. linja- tai henkilöauto. Mielestäni Suomen pitäisi rohkeasti lähteä kehittämään juuri tätä liikennemuotoa niin, että myös tavaraliikenne pystyttäisiin ohjaamaan niin pitkälle kuin mahdollista Suomen rautateiden kautta. Myös Suomen tulisi ajaa Euroopan laajuisesti rautatieliikenteen kehittämistä. Rautateiden kehittäminen suhteessa moottoritiehankkeisiin on tehokkaampi ja edullisempi sekä ympäristöystävällisempi vaihtoehto pitkällä tähtäyksellä.

Sujuvalla raideliikenteellä voimme vähentää myös maaseudun periferioitani skehitystä, joka nyt uhkaa mittavilla vuorojen ja kokonaisten linjaosuuksien poistoilla, joita syrjäseuduilla on viime vuosina tehty. Myös yksityisautoilun vähentämisen ja parkkeerausongelmien vuoksi junaliikenteen lisääminen on erittäin tärkeää. Esitän, että puoluekokous vaatii painokkaasti niin maamme hallitusta, eduskuntaa kuin puoluetta itseäänkin toimimaan niin, että liikennepolitiikassa asetetaan raideliikenne etusijalle ja sen määrärahat valtion budjetissa turvataan.

Puheenjohtaja: Seuraavana Susanna Huovinen, Keski-Suomi, valmistautuu Harry Wallin, Vaasa.

Huovinen, Susanna (Keski-Suomen piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät toverit! Siksi fiksua ja hyviä mielipiteitä Miila täällä esitti, että kannatan hänen tekemäänsä ehdotusta.

Puheenjohtaja: Seuraavana Harry Wallin, Vaasa, valmistautuu Taina Lackman, Uusimaa.

Wallin, Harry (Vaasan piiri): Hyvät toverit! Eräs iltapäivälehti otsikoi tällä viikolla, että Suomen rautateillä muhii aikapommi. Se pitää täysin paikkansa, sillä tällä hetkellä 6 000 ratakilometristä noin neljäsosa on rajoitusten alla. Vuosittainen ratamäärärahan tarve olisi 2,1 miljardia markkaa, jotta ratojen kunto säilyisi nykytasolla. Nykyisen hallituksen aikana ratamäärärahat ovat pudonneet 1,7 miljardiin markkaan siitäkin huolimatta, että me sosialidemokraatit olemme hallituksessa, ja mikä koomisinta, myös vihreät ovat ensimmäisen kerran mukana hallituksessa.

Vuoden 1997 valtion tulo- ja menoarvion kehyksissä esitetään, että tämänvuotistakin määrärahat putoaisivat noin 80 milj. markalla ollen vain 1,67 miljardia markkaa, eli 330 miljoonaa alle minimitason. Jos ajatellaan Euroopan unionia ja sen liikennepolitiikkaa, voidaan todeta, että EU:n alueella panostetaan rautateihin ja joukkoliikenteeseen. Esimerkiksi Ruotsissa, jossa ovat sosialidemokraatit vallan kahvassa, on nopeasti työllisyysyistä panostettu ratamäärärahoihin. V. 1991 ne olivat noin 4 miljardia kruunua ja v. 1995 peräti yli 9 miljardia kruunua.

Olen ammatiltani veturinkuljettaja ja työskentelen yksinajossa, eli olen siellä veturin keulalla yöllä, päivällä, illalla, kaikkina vuorokaudenaikoina vastaten itse junan kulkemisesta, koska nykyiset turvalaitteet eivät takaa täydellistä turvallista ajoa vielä muualla kuin Turun ja Helsingin välillä. Turvallisen ajon ehtona on kulunvalvontajärjestelmän saaminen kaikille pääradoille. Ne ovat kuitenkin myöhästyneet useita vuosia määrärahojen supistusten johdosta. Esim. Helsinki-Riihimäki välillä se piti olla valmiina jo v. 1994 ja näillä näkymin se on siirtynyt vuoteen 1999.

Olen sitä mieltä, että liikennepolitiikkaa ei saa jättää ainoastaan autoilevan kokoomuslaisen liikenneministerin harteille. Meidän sosialidemokraattien täytyy ottaa selkeämpi ote liikennepolitiikkaan. Me olemme jättäneet sen hieman paitsiolle. Toivottavasti tulevaisuus on toista ja VR Oy:n hallintoneuvoston puheenjohtaja Johannes Koskinen on paikalla.

Muutosesitys puoluehallituksen lausuntoon: "Puoluekokous katsoo, viitaten liikennepoliittisen kannanoton 6. kohtaan, että rautatieliikenteen ylläpitämiseen ja kehittämiseen tarvittavat määrärahat on turvattava tulevien vuosien valtion talousarvioissa. Määrärahojen turvaamisella on erityisesti varmistettava junaturvallisuustason nostaminen ja taattava rautateiden palvelutason kohottaminen sekä taajamien välisessä liikenteessä että lähiliikenteessä. Valtion perimällä ratamaksulla ei saa vaikeuttaa rautatieliikenteen kehittämistä." Valitan, että aika oli näin lyhyt.

Puheenjohtaja: Täällä on Tapio Luttisen nimellä pyydetty puheenvuoro, mutta tähän ei ole merkitty, mihin se on tarkoitettu. Selvä, tähän kohtaan.

Luttinen, Tapio (Etelä-Hämeen piiri): Hyvät toverit! Aivan lyhyt kommentti. Kun tässä ehdotettiin, että rautatieliikenne tulisi asettaa ensisijaiseksi liikennemuodoksi muiden etusijalle, niin meidän täytyy sikäli kuitenkin olla realistisia, että rautatieliikenteen henkilökuljetussuorite on noin 5 prosenttia henkilökuljetussuoritteesta, joten se ei aivan kaikkia ongelmia ratkaise, vaikka me sitä kehittämekin. Jos liikennemuotoja laitetaan etusijalle, niin minusta kevytliikenne täytyy laittaa etusijalle ja sen jälkeen vasta tulee esim. rautatieliikenne.

Puheenjohtaja: Seuraavana Taina Lackman, Uusimaa, valmistautuu Susanna Rahkonen., Uusimaa.

Lackman, **Taina** (Uudenmaan piiri): Edellisiin puhujiin yhtyen, että emme voi asettaa rautatieliikennettä etusijalle, mutta mielestäni emme voi myöskään asettaa pelkästään kevyttä liikennettä, sillä meitä autoilevia sosialidemokraattejakin on paljon ja me joudumme autoa käyttämään työ- ja muilla matkoilla. Sen vuoksi näen, että tasapuolinen kehittäminen on ensisijaisen tärkeää.

Kuitenkin Uudenmaan piirissä on keskusteltu tästäkin aloitteesta ja esitän muutosehdotuksen aloitteeseen 89. Siihen tulikin äsken jo ehdotus, mutta tässä vähän vielä täsmennetään sitä. Ehdotan, että muutetaan ensimmäinen lause sanasta "että" alkaen kuulumaan seuraavasti: "että rautatieliikenteen ylläpitämiseen ja kehittämiseen tarvittava 2 miljardin vuotuinen kunnossapidon ja kehittämisinvestointien taso saavutetaan." Tässä on nyt konkreettinen määrärahaesitys ja se on jonkin verran korkeampi kuin mitä on aikaisemmissa budjeteissa. Perusteluna on se, että turvallisuuden ja liikenteen varmuuden edistäminen nähdään ensisijaisen tärkeänä.

Puheenjohtaja: Seuraavana Susanna Rahkonen, Uusimaa, valmistautuu Raimo Piirainen, Oulu.

Rahkonen, Susanna (Uudenmaan piiri): Arvoisa puheenjohtaja, hyvät toverit! Kannatan jälleen kerran Taina Lackmanin esitystä.

Puheenjohtaja: Seuraavana Raimo Piirainen, Oulu.

Piirainen, Rainio (Oulun piiri): Arvoisa puheenjohtaja! Kannatan Harry Wallinin tekemää muutosesitystä puoluehallituksen lausuntoon aloitteista 85-89.

Puheenjohtaja: Keskustelu aloitteista 85-89 on päättynyt.

Täällä on tiedusteltu, kuinka pitkään tänään näitä aloitteita käsitellään. Tarkoitus on, että noin klo 23:een tai ehkä vähän yli sen, riippuen siitä, miten joku osa tulee käsitellyksi, jotta päästään näistä aloitteista eteenpäin huomenna. Niitä jää vielä huomiseksi päivällekin melkoinen määrä tästä huolimatta.

Keskustelun kuluessa on Esko Jokela Reijo Lemettisen kannattamana ehdottanut seuraavaa päätösehdotusta korvaamaan puoluehallituksen ehdotuksen. Se kuuluisi seuraavasti:

"Puoluekokous velvoittaa SDP:n eduskuntaryhmää ja maan hallituksessa olevia ministereitä - tässä on ministereitä, tarkoittanee sosialidemokraattisia ministereitä, voitaneen tämä sosialidemokraattisia lisätä tänne - toimimaan siten, että VR:n radanpitoon ohjataan riittävästi määrärahoja kunnossapitoon ja uusiin investointeihin ja että valtiovalta jatkaa ns. henkilöliikenteen tukioistoja kuluvan vuoden 1996 budjetin mukaisesti. Määrärahojen turvaamisella tulee pyrkiä erityisesti palvelutason kohottamiseen sekä taajamien välisessä liikenteessä että lähiliiken-

teessä, sekä liikenteen vähintään nykyisen laajuisena jatkamiseen vähäliikenteisillä rataosuuksilla."

Kun lisäksi on tehty kaksi ehdotusta, jotka ovat hyvin lähellä sisällöltään tätä äsken luettua, eli Harry Wallinin, jota ehdotusta Raimo Piirainen on kannattanut, sekä Miila Niemisen, jota Susanna Huovinen on kannattanut, jotka kuitenkin luen, niin jo tässä vaiheessa ehdotan harkittavaksi, voisiko äsken luettu ehdotus korvata nämä teidän tekemänne ehdotukset, jolloin päästäisiin yhtenäiseen yhteen kannanottoon puoluekokouksen päätöksessä.

Harry Wallinin muutosesitys on seuraava: "Puoluekokous katsoo, viitaten liikennepoliittisen kannanoton 6. kohtaan, että rautatieliikenteen ylläpitämiseen ja kehittämiseen tarvittavat määrärahat on turvattava tulevien vuosien valtion talousarvioissa. Määrärahojen turvaamisella on erityisesti varmistettava junaturvallisuustason nostaminen ja taattava rautateiden palvelutason kohottaminen sekä taajamien välisessä liikenteessä että lähiliikenteessä. Valtion perimällä ratamaksulla ei saa vaikeuttaa rautatieliikenteen kehittämistä."

Miila Niemisen ehdotus kuuluu seuraavasti: "Esitän, että puoluekokous vaatii painokkaasti niin maamme hallitusta, eduskuntaa kuin puoluetta mekin toimitaan niin, että liikennepoliitikassa asetetaan raideliikenne etusijalle ja sen määrärahat valtion budjetissa turvataan."

Voivatko siis ehdotusten tekijät Harry Wallin ja Miila Nieminen luopua ehdotuksistaan ja hyväksyä Esko Jokelan tekemän ehdotuksen? Wallin.

Wallin, Harry (Vaasan piiri): En voi luopua omasta ehdotuksestani sen takia, että ne eivät ole läheskään samanlaisia Esko Jokelan ehdotuksen kanssa. Minun esityksessäni kiinnitetään huomiota junaturvallisuusinvestointeihin, jotka ovat myös aivan muuta kuin pelkkää radan geometriaa ja muuta rakentamista. Junaturvallisuuskysymys on aivan erillinen ja erittäin tärkeä kysymys.

Toinen tärkeä seikka muutosesityksessäni on ratamaksu. Nythän VR:llä peritään ns. nimellistä ratamaksua, mutta se on tietojen mukaan nousemassa jopa 300 miljoonaan markkaan ensi vuonna.

Puheenjohtaja: Riittää kun ilmoittaa, että ei hyväksy tätä ehdotusta. Entäs Miila Nieminen? OK, Miila Niemisen luopuminen hyväksytään. Yritetään muovata nyt sitten Esko Jokelan ja Harry Wallinin ehdotuksista yhteinen ehdotus.

Ehdotan, että Harry Wallinin ehdotuksesta viimeinen virke "Valtion perimällä ratamaksulla ei saa vaikeuttaa rautatieliikenteen kehittämistä." voitaisiin ensinnäkin lisätä Esko Jokelan ehdotukseen. Ja Esko Jokelan ehdotukseen edelleen, siinä on "uusiin investointeihin", lisättäisiin Harry Wallinin ehdotuksesta "ja junaturvallisuuden parantamiseen". Silloin molemmat ehdotukset ovat sisällä. Näin voitaneen hyväksyä. Hyväksytään.

Taina Lackman on Susanna Rahkosen kannattamana ehdottanut, että muutetaan ensimmäinen lause "että"-sanasta alkaen seuraavaksi: "että rautatieliikenteen ylläpitämiseen ja kehittämiseen tarvittava 2 miljardin vuotuinen kunnossapidon ja kehittämisinvestointien taso saavutetaan." Tästä olemme keskustelleet ministerinkin kanssa, ja hän ei katso olevan viisasta sitoutua tällaiseen markkamäärään. Jos sitä ei pystytä toteuttamaan, siitä ei ole myöskään poliittisesti hyviä seurauksia. Mutta jos tässä pysytään, niin otetaan markkamäärät pois ja muutetaan se "riittävästä rahoituksesta". Voidaanko tämä hyväksyä? Hyväksytään.

Edellä mainitut ehdotukset hyväksyttäneen puoluekokouksen päätökseksi. Hyväksytään.

Puoluekokous velvoitti SDP:n eduskuntaryhmää ja sosialidemokraattisia ministereitä toimimaan siten, että VR:n radanpitoon ohjataan riittävästi määrärahoja kunnossapitoon, junaturvallisuuden parantamiseen ja uusiin investointeihin ja että valtiovalta jatkaa ns. henkilöliikenteen tukiojia kuluvan vuoden - 1996 - budjetin mukaisesti. Määrärahojen turvaamisella tulee pyrkiä erityisesti palvelutason kohottamiseen sekä taajamien välisessä liikenteessä että lähiliikenteessä sekä liikenteen vähintään nykyisen laajuiseen jatkamiseen vähäliikenteisillä rataosuuksilla. Valtion perimällä ratamaksulla ei saa vaikeuttaa rautatieliikenteen kehittämistä.

Puheenjohtaja: Aloite 90. *Ei tietulleille.* Siihen ei ole pyydetty puheenvuoroja, joten puoluehallituksen esitys puoluekokouksen päätökseksi hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Puoluekokous katsoi, mm. viitaten liikennepoliittisen kannanoton yleisjakson kolmanteen kappaleeseen, että liikkumisen vapaus on kansalaisten perusoikeus. Tätä oikeutta ei tule harkitsemattomasti rajoittaa. Tietullien käyttöä erityisesti investointien rahoituskeinona tulee harkita tarkoin. Muiden uusien rahoituskeinojen etsiminen valtion nykyisessä taloudellisessa tilanteessa on sen sijaan suotavaa.

Puheenjohtaja: Aloite 91. *Kymijoen-Mäntyharjun kanavapari.* Tähän ei ole pyydetty puheenvuoroja. Puoluehallituksen esitys hyväksyttäneen puoluekokouksen päätökseksi. Hyväksytään.

Puoluekokous katsoi, että aloitteessa esitettyjä kanavahankkeita tulee edelleen tutkia ja suunnitella. Mahdollinen toteutus tulee kuitenkin jättää laajojen kuljetustaloudellisten ja ympäristövaikutusselvitysten jälkeen erikseen päätettäväksi.

Puheenjohtaja: 92. *Valtatie 14 rakentaminen Savonlinnan kohdalla.* Ensimmäinen puheenvuoro Taina Lackmanilla, Uusimaa, valmistautuu Susanna Rahkonen, Uusimaa.

Lackman, Taina (Uudenmaan piiri): Arvoisat puoluekokousedustajat! Jatkoa ajatellen ehdotamme tähän kohtaan puoluekokouksen uudeksi vastaukseksi: "Puoluekokous toteaa, että puoluekokouksen ei ole tarkoituksenmukaista ottaa kantaa yksittäisiin, vaikkakin merkittäviin tiehankkeisiin."

Rahkonen, Susanna (Uudenmaan piiri): Arvoisa puheenjohtaja, hyvät toverit! Kannatan tätä esitystä. Mielestäni meillä kaikilla ei ole edes edellytyksiä ottaa näin yksityiskohtaisiin hankkeisiin kantaa ja sen takia kannatan muutosesitystä.

Puheenjohtaja: Tässähän voidaan todeta, että puoluehallitus toteaa, että tällä asialla on aloitteesta ilmi käyvällä tavalla erittäin suuri paikallinen merkitys, ettei puoluekokouksen tulisi ottaa aloitteeseen yksilöityä kantaa. Puoluehallituksen esitys puoluekokouksen päätökseksi ei vastaa sitä, joten tämä äsken esitetty Lackmanin esitys Rahkosen kannattamana voitaneen hyväksyä, se vastaisi puoluehallituksenkin tarkoitusta.

Puoluekokous hyväksynee Taina Lackmanin esityksen puoluekokouksen päätökseksi. Hyväksytään.

"Puoluekokous totesi, että puoluekokouksen ei ole tarkoituksenmukaista ottaa kantaa yksittäisiin, vaikkakin merkittäviin tiehankkeisiin."

Puheenjohtaja: Aloite 93. *Valtatien E 18 rakentaminen.* Tähän ei ole pyydetty puheenvuoroja. Puoluehallituksen esitys puoluekokouksen päätökseksi hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Puoluekokous katsoi, viitaten liikennepoliittisen kannanoton 7. kohtaan, että E 18-tiestä vaikutusalueineen tulee kehittää pohjoiseurooppalainen kauppa-, teollisuus- ja jakelukeskus. Tieyhteyttä ei tule kehittää pelkästään kauttakulkuliikennettä palvelevaksi. Hankkeelle tulee pyrkiä saamaan mahdollisimman laaja rahoitusosuus EU:lta.

Puheenjohtaja: 94. *Valtion toimintojen muuttaminen liikelaitos- tai yrityspohjaiseksi.* Tästä keskustelu. Ensimmäisen puheenvuoron käyttää Mikko Boren, Vaasa, valmistautuu Irma Laurila, Etelä-Häme.

Boren, Mikko (Vaasan piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät toverit! Kuninkaan tien Sos.dem. yhdistys on esittänyt, että tielaitosta ei tule jakaa esitetyllä tavalla tilaajaorganisaatioon ja erillisiksi valtion liikelaitoksiksi. Puoluehallitus on tehnyt esityksen, joka ei kuitenkaan tyydytä aloitteen tekijää eikä myöskään Valtion ja erityispalvelujen ammattiliittoa eikä työntekijäkuntaa.

Esitän ensiksi tähän päätösesityksen, joka on poikkeava. Toveri puheenjohtaja! Tielaitoksen tulevaisuus ja sen kehittämislinjat ovat nykyisen puoluejohtajamme Lipposen hallituksen käsissä. Hallitus joutuu lähipäivien aikana ratkaisemaan

tielaitoksen kohtalon. Esitän, että puoluekokous turvaa omalla päätöksellään valtion virastojen ja laitosten kehittämisen ja kansalaisille tarjottavien palvelujen tasapuolisen saannin sekä sen edellytyksenä olevan julkisen parlamentaarisen valvonnan. Puoluehallituksen esityksestä n:o 94 antamasta päätösesityksestä poiketen esitän puoluekokouksen päätökseksi, että "Tielaitosta tulee edelleen kehittää budjettitalouden piiriin kuuluvana laitoksena eikä sitä pidä jakaa liikenneministeriön asettaman työryhmän esittämällä tavalla kahtia."

Sosialidemokraattinen liike on joutunut puolustamaan kaikin keinoin ja kaikin voimin sen itsensä rakentamaa ja kehittämää hyvinvointiyhteiskuntaa. Sen koossa pitäminen ja säilyttäminen ei ole ollut helppoa. Tämä vain siksi, että yhteinen taloutemme on velkaantunut korviaan myöten. Valtiontalouden kriisiin ja velkaantumiseen syyllisiä eivät missään tapauksessa ole tavalliset kansalaiset ja yhteiset hyvinvointipalvelut. Hyvinvointiyhteiskunnan ja sen tuottamien palvelujen näivettäminen on ollut erityisen kohtalokas juuri niille, jotka ovat kaikkein heikoimmassa asemassa. Hyvinvointipalvelujen purkaminen on koskenut välittömästi myös näiden palveluiden tuottajiin, valtion ja kuntien henkilöstöön. Tuhannet ja taas tuhannet ovat menettäneet työpaikkansa juuri pahimpaan työttömyysaikaan. Tässä mielessä valtion virastojen ja laitosten liikelaitostamiset, yhtiöittämiset ja yksityistämiset on tehty kaikkein pahimpaan ja hankalimpaan aikaan. Ne on ajoitettu kansantaloudellisesti ja yhteiskuntapoliittisesti täysin väärään aikaan. Ne ovat siten osaltaan vauhdittaneet työttömyyden kasvua.

Tielaitosta valtion virastona ja viranomaistehtäviä suorittavana organisaationa ollaan pilkkomassa. Tarkoitus on eriyttää viranomaistehtävät sekä tilaaja- ja tuottajaportaat toisistaan. Mitä siitä seuraa tai saattaa seurata? Ensinnäkin taas tuhansia menetettyjä ja hävitettyjä työpaikkoja, lisää ihmisiä työttömyyskortistoon. Se voi merkitä liikenneturvallisuuden vaarantumista ja heikentymistä ja kansalaisomaisuutemme heittämistä markkinavoimien temmellyskentäksi. Tielaitoksen keinotekoinen jako merkitsee toteutuessaan, että syrjäseudut jäävät entistä huonompaan jamaan. Tällaista on sosialidemokratia? Näinkö se kääntää selkensä syrjäseutujen asujamistolle ja monesti juuri kaikkein vähäosaisimmalle kansanosalle? Näinkö se antaa tukensa kasvottomille markkinavoimille, niille, joiden kaiken toiminnan perustana on raha? Näinkö sosialidemokratia on liittynyt markkinavoimien juoksupoikien ja hännystelijöiden kerhoon ja laulukuoroon?

Vaikka suuri raha ja kasvottomat markkinavoimat saattavatkin tuntua houkuttelevilta vaihtoehdoilta, valtion talouden vaikeuksien keskellä ja kaikkein vaikeimmassa ahdinkovaiheessa meidän tulisi arvioida asioita nykyistä laajemmalla näkökannalta. Tämän kokouksen on uskallettava rakentaa peruspaaluja siitä, millainen on huomisen Suomi kansalaisten peruspalvelujen kannalta, millaisia asioita ja arvoja pitää sisällään sosialidemokratia. Meidän on rohjettava kertoa, miten järjestämme yhteiset peruspalvelut. Meidän on uskallettava myöntää, että maamme tieverkko on arvokas ja vaalittava kansalaisomaisuus. Sitä ei saa pääs-

tää rappeutumaan. Sen kuntoa ja liikenneturvallisuutta ei pidä jättää markkina-voimien armoille.

Puheenjohtaja: Seuraavana Irma Laurila, Etelä-Häme, valmistautuu Seppo Ansamaa, Varsinais-Suomi.

Laurila, Irma (Etelä-Hämeen piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät edustajatoverit! Yhteisten hyvinvointipalvelujemme, julkisten palvelujen perimmäisenä tavoitteena on oikeudenmukaisuuden ihanne. Liittotoverini Mikko Boren käsitteli täällä omassa puheenvuorossaan tielaitoksen tulevaisuutta ja suunnitelmia liikelaitostaa ja eriyttää laitoksen toimintoja. Pidän noita suunnitelmia vakavina ja vaarallisina. Toteutuessaan ne johtavat tuhansien työpaikkojen katoamiseen, ne vaarantavat työttömyyden puolittamistavoitteen toteutumisen, ne aiheuttavat teiden kunnossapitoon voittamattomia ongelmia.

Kilpailun avaamisesta seuraa epäterveitä ilmiöitä. Parhaat tiestöt hoidetaan ja huonommat osuudet jätetään heitteille. Kilpailun avautuminen ja liikelaitostaminen vaarantavat liikenneturvallisuutta. Ympäristösuojelliset näkökohdat ja arvot jäävät taka-alalle. Liikelaitos ja eriyttämishankkeet asettavat maamme kansalaiset eriarvoiseen asemaan. Syrjäseutujen asujamisto jätetään oman onnensa varaan. Meillä on näyttöjä huonosti ja pakonomaisesti toteutetuista valtion virastojen ja laitosten liikelaitostamisista ja yhtiöittämisistä. Minulla on niistä itsellenikin henkilökohtaisia kokemuksia, koska työskentelen valtion pukutehtaalla.

Postin ja valtion kiinteistöjen kunnossapidon väkivaltaisesti ja hätiköiden suoritettua uudelleenjärjestelyt ovat olleet ikäviä, suorastaan masentavia muistomerkkejä, päinvastaisista väitteistä ja vakuutteluista huolimatta, tuhansiin nousevia työpaikan menetyksiä ja tuhansia uusia työttömiä ennestään pitkien työttömyysjonojen jatkoksi. Yksityinen ihminen, niin työntekijä kuin kansalainenkin, on unohtunut ja unohdettu organisaatioita uudistettaessa. Esimerkkinä ja varoituksen osoituksena mainitsen erityisesti valtion siivoustoimien yksityistämisen. Se toteutettiin puolitoista vuotta sitten, sen seurauksena 1 500 siivoojaa ja kiinteistötyöntekijää menetti työpaikkansa. Muutoksen myötä paljon negatiivista julkisuutta saanut Engel-yhtymä palkkasi työvoimaa alemmin palkoin ja heikoimmin työehdoin. Haluammeko, että tielaitoksen liikelaitostamisen myötä nyt toteutetaan samaa!

Hyvät toverit! Kannatan edustaja Mikko Borenin tekemää esitystä, jossa hän esitti puoluekokousta pidättäytymään puoluehallituksen esittämästä päätöksestä aloitteeseen numero 94. Taustaksi kerrottakoon, että läntisessä naapurimaassamme Ruotsissa sikäläistä tielaitosta koskevista vastaavista suunnitelmista luovuttiin vastikään samoin perustein, joita tielaitoksen henkilöstöä edustava ammattiliitto on painottanut ja korostanut kaiken aikaan.

Puheenjohtaja: Seuraavana Seppo Ansamaa, Varsinais-Suomi, valmistautuu Tapio Luttinen, Etelä-Häme.

Ansamaa, **Seppo** (Varsinais-Suomen piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät kokousedustajat. Itse asiassa tästä asiasta minun piti perustelut kertoa, kuten edelliset puhujat tämän tekivät, joten en lähde toistamaan niitä, vaan kannatan Borenin tekemää ehdotusta aloitteeseen 94.

Puheenjohtaja: Seuraavana Tapio Luttinen, Etelä-Häme, valmistautuu Eero Mäkinen, Etelä-Häme.

Luttinen, Tapio (Etelä-Hämeen piiri): Hyvät toverit! Puoluehallituksen esitys perustuu tielaitoksen henkilöstön huoleen ja on sikäli tärkeä ja perusteltu. Luen kuitenkin täältä puoluehallituksen lausunnosta sivulta 220 virkkeen: "Maarakennusyrittäjät ovat puolestaan esittäneet pelkoonaan tuottajaorganisaation suurena ja tilaajaorganisaatiolle läheisenä yksikkönä saavan uudistuksen jälkeen valtaosan tilaajaorganisaation urakoista."

Huolensa - mutta toisesta näkökulmasta - on myöskin yksityisillä yrittäjillä. Sanoisin kyllä, että tämä työttömyyshuoli sinänsä perustuu ehkä ennen kaikkea siihen, että liikennemäärärahat ovat vähentyneet. Organisaatiomuoto ei ehkä sinänsä ole suurin ongelma. Samalla tavoin kuin maarakennusurakoitsijat, myös suunnittelijat ovat olleet huolissaan. Itse asiassa suunnittelusektorilla, nimenomaan tie- ja liikennesuunnittelussa työttömyys on lisääntynyt hyvin voimakkaasti.

Onkin ajateltava samanlaisella painolla sekä julkisen että yksityisen sektorin työntekijöitä ja työttömyyden uhanalaisia. Valtion liikelaitokset eivät saa aiheuttaa sellaista alan yksityisen sektorin työllistämismahdollisuuksia heikentäviä asioita, että siitä koituu suuria ongelmia. Niinpä teen ehdotuksen.

Päätösesityksen viimeinen virke muutetaan kuulumaan seuraavasti: "Uudistuksen yhteydessä tukje turvata työntekijöiden asema ja huolehtia siitä, että tielaitos toiminnassaan noudattaa tervettä kilpailua edesauttavia periaatteita."

Puheenjohtaja: Seuraavana Eero Mäkinen, Etelä-Häme, valmistautuu Tero Rönni, Pirkanmaa.

Mäkinen, Eero (Etelä-Hämeen piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät toverit! Kannatan Tapio Luttisen tekemää ehdotusta.

Puheenjohtaja: Seuraavana Tero Rönni, Pirkanmaa, valmistautuu Arja Salo, Pirkanmaa.

Rönni, Tero (Pirkanmaan piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät toverit! Kannatan Mikko Borenin esitystä tielaitoksen säilyttämisestä nykyisellään. Perusteluina voisin tuoda ammattikuljettajan näkökulman tähän asiaan, eli mielestäni tiet tällä hetkellä ovat kuin kynnöspeltoa. Sinne ei enää tarvita kilpailuja ja uusia törkkijöitä. Myös tuntemus näiden yrittäjien moraalista, jotka näitä kilpailuja voittavat,

on meikäläisellä sellainen, että voittajia ovat ne, jotka jättävät kaikki velvoitteensa hoitamatta - niin yhteiskunnalle kuin työntekijöillekin.

Sitä myöten, kun päätiet hoidetaan ja sivutiet, joita ei tarkkailla, jätetään rappeutumaan, niin parin, niin kolmen vuoden päästä meillä on pommi edessä.

Puheenjohtaja: Seuraavana Arja Salo, Pirkanmaa, valmistautuu Kaarina Murto, Lappi.

Salo, Arja (Pirkanmaan piiri): Arvoisa puheenjohtaja, hyvät toverit! Tielaitoksen asema on merkittävä erityisesti syrjäseuduilla. Se takaa kohtuullisen tasarvon meille ns. maalaisille ja kaupunkilaisille. Sen takia kannatankin Tero Rönönin tekemää ehdotusta, että tielaitos säilytetään entisellään.

Puheenjohtaja: Seuraavana Kaarina Murto, Lappi, valmistautuu Taina Lackman, Uusimaa.

Murto, Kaarina (Lapin piiri): Toveri puheenjohtaja! Kannatan Borenin esitystä siitä, että tielaitos säilytetään entisellään. Olin välillä poissa, enkä tiedä, onko täällä puhuttu syrjäseutujen asemasta, ajatellen juuri sitä omaa kotiseutua, jossa Rovaniemen ja Utsjoen väli on 600 kilometriä, eli välimatkat ja tiet ovat pitkiä. Niitä ei taatusti tulisi hoitamaan, jos markkinavoimat saavat määrätä, missä teitä pidetään kunnossa. Kuitenkin Lapin ja koko Suomen teiden kunto on erittäin tärkeä, koska me tulemme jatkuvasti, mikäli olot säilyvät rauhanomaisina, säilymään matkailumaana. Minun kotimaakuntani on se matkailuvaltti, joka Suomella on esittää. Suomen Lapissa on paljon matkailijoita, koska teiden kunto on hyvä. Norjassa ja Ruotsissa teiden kunto on niin huono, että siellä ei viitsi kukaan ajaa. Säilyttäkäämme tielaitos entisellään. Markkinavoimat eivät voi kaikkea tässä maassa määrätä.

Puheenjohtaja: Seuraavana Taina Lackman, Uusimaa.

Lackman, Taina (Uudenmaan piiri): Äsken jo ilmoitin, että lienee turha tulla enää kannattamaan tätä asiaa, eli tielaitoksen säilyttämiseksi ennallaan. Mutta kannatan sitä nyt vielä tässä uudestaan.

Puheenjohtaja: Jouni Backman on vielä pyytänyt puheenvuoron.

Backman, Jouni (puoluehallitus): Hyvät toverit! Jos todetaan, että nykyisin tiet ovat kuin kynnöspeltoja, niin tietysti johtopäätöksenä ei voi olla se, että jatketaan nykyisellä tavalla. Jos sanotaan, että markkinavoimat tulevat tässä uudessa järjestelmässä päättämään asioista, niin se ei pidä paikkaansa, vaikka tehtäisiin liikelaitosjärjestelmä.

Markkinavoimat ei päästä siitä, paljonko valtion budjettiin pistetään varoja teiden ylläpitoon, teiden rakentamiseen ja sitä kautta, paljonko on tarjota työtä teiden

kunnossapidossa ja rakentamisessa. Kun puhutaan henkilöstön määrästä, työtilaisuuksista, työllisyydestä, sen ratkaisee valtion budjetissa olevat varat, joilla tien kunnostamista ja rakentamista voidaan tehdä. Jos siellä ei ole rahaa, ei tietenkään myöskään voida palkata henkilöstöä.

Kun nämä rahat ovat pienentyneet, tämän seurauksena on jo tapahtunut henkilöstön vähentämistä. Liikelaitosmallia ei tulla ratkaisemaan budjettivarojen suuruudella. Se päätetään erikseen eduskunnassa. Sen vuoksi haluan todeta, että en toivoisi täällä tehtävän sentyyppistä päätöstä, jossa itse liikelaitosmallia torjutaan niillä perusteilla, että kuvitellaan sen vaikuttavan suoraan työllisyyteen tai että se vaikuttaisi siihen, paljonko meillä on tiemäärärahoja käytettävissä. Ne ratkaisut tehdään erikseen riippumatta mallista, onko se virasto vai laitos.

Pitäisin tarkoituksenmukaisena, että katsomme tarkkaan, mikä on tämä malli. Onko se virasto? Onko se liikelaitos? Mitä se käytännössä tarkoittaa? Kummalla järjestelmällä pystytään tehokkaammin nykyisiä varoja - toivottavasti kasvavia varoja - käyttämään ja huolehtimaan teiden ylläpidosta?

Esitän puoluehallituksen puolesta, että ehdotus muutettaisiin muotoon: "Puoluekokous katsoo, että tielaitoksen mahdollisen liikelaitostamisen vaikutukset on arvioitava tarkoin. Tielaitoksen varsinainen tehtävä, eli tieverkoston ylläpitäminen ja kehittäminen, ei saa vaarantua. Mahdollisten uudistusten yhteydessä tulee työntekijöiden asema turvata."

Olen koko tästä prosessista käynyt keskusteluja myös henkilöstöjärjestöjen kanssa, joiden kannat poikkeavat vähän järjestöstä riippuen. Uskon, että tästä kysymyksestä on löydettävissä vielä hyvä ratkaisu, joka tyydyttää myös henkilöstöä. Sellainen ratkaisu, jolla voidaan turvata itse asia, eli teiden ylläpito ja kunnostus ja tätä kautta myös työllisyys.

Puheenjohtaja: Keskustelu päättyy aloitteesta 94.

Keskustelun kuluessa on Mikko Boren Irma Laurilan ja muiden kannattamana tehnyt seuraavan päätösehdotuksen: "Tielaitosta tulee edelleen kehittää budjettitalouden piiriin kuuluvana laitoksena, eikä sitä pidä jakaa liikenneministeriön asettaman työryhmän esittämällä tavalla kahtia."

Tapio Luttinen on Eero Mäkisen kannattamana ehdottanut esityksen viimeisen virkkeen muuttamista kuulumaan seuraavasti: "Uudistuksen yhteydessä tulee turvata työntekijöiden asema ja huolehtia siitä, että tielaitos toiminnassaan noudattaa tervettä kilpailua edesauttavia periaatteita. "

Selostus hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Puoluehallituksen puolesta Jouni Backman on ehdottanut muutettavaksi puoluehallituksen päätösehdotusta "Puoluekokous katsoo, että tielaitoksen mahdollisen", ja viimeisen virkkeen eteen myöskin sana "Mahdollisen ..."

Ehdotukseni on - jos haluaisimme välttyä äänestykseltä - että muutosten tekijät voisivat luopua ehdotuksistaan ottaen huomioon Jouni Backmanin tekemän muutosehdotuksen päätösehdotukseen. Se voitaisiin hyväksyä yksimielisesti.

Jos sitä ei hyväksytä, siinä tapauksessa me äänestämme.

Teen seuraavan äänestysesityksen. Puoluehallituksen esitys siinä muodossa kuin Jouni Backman on sen täsmentänyt "jaa" ja Mikko Borenin päätösehdotus "ei". Äänestys ehdotus hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Koeäänestys

Puheenjohtaja: Pyydän, että "jaa"-kortit nostetaan ensin. Voi laskea. Sen jälkeen "ei"-kortit. Jos ääntenlaskijat ovat paikalla, on syytä laskea nämä äänet. Jos minun arviooni luotetaan, "jaa"-äänet voittivat, mutta en ole varma. Aivan niin, siinä sitä ollaan. Se on sitten höpö-höpöä, jos minä arvioin. Lähetetään tämä valiokuntaan, niin se on sillä selvä, jos ei kerran äänestystulosta voida hyväksyä.

Aloitteen 94. käsittely jatkuu sen jälkeen, kun valiokunta on tehnyt siitä esityksensä.

Siirrytään esitykseen 95. *Kannanotto tietoliikennepolitiikasta.* Tähän ei ole pyydetty puheenvuoroja, joten puoluehallituksen esitys hyväksyttäneen puoluekokouksen päätökseksi. Hyväksytään.

Yleinen teletoiminta voidaan jakaa kolmeen päälohkoon puhelintoimintaan, matkaviestintään ja datasiirtoon. Puhelintoiminta on lähinnä puheen välittämistä tätä toimintaa varten rakennetussa kiinteässä puhelinverkossa. Matkaviestinnässä välitetään vielä nykyisin pääasiassa puhetta liittämällä telepäätelaitte verkon tukiasemaan radioyhteydellä. Tukiasemalta eteenpäin matkaviestinverkonkin viestintä välitetään kiinteää televerkkoa pitkin. Datasiirrosta välitetään tietokonekielisiä viestejä tietokoneiden välillä.

Suomen teletoiminta on kansainvälisesti korkealla tasolla. Suomen teleala on maamme kokoon nähden suhteutettuna eräs maailman laajimpia. Vuonna 1994 teletoimintavienti oli 6,2 prosenttia kokonaisviennistämme. Osuuden arvioidaan kasvavan 15 prosenttiin vuoteen 2000 mennessä. Suomessa teletoiminnan osuus bruttokansantuotteesta oli vuonna 1992 kuitenkin vain 1,87 prosenttia. Osuus on muihin kehittyneisiin maihin nähden alhainen lähinnä siitä syystä, että telemaksujen taso on meillä selvästi vertailumaita alhaisempi.

Suomen yleisen teletoiminnan kokonaisliikevaihto oli vajaat 6,7 miljardia markkaa vuonna 1993. Siitä noin 65 prosenttia oli puhelintoiminnan, noin 25 prosenttia matkaviestinnän ja vajaat 10 prosenttia datasiirron ja muun teletoiminnan liikevaihtoa. Vuonna 1994 liikevaihto väheni edelliseen vuoteen verrattuna puhelintoiminnassa 8 prosenttia, mutta kasvoi matkaviestinnässä 17 prosenttia ja datasiirrossa ja muussa teletoiminnassa 13 prosenttia.

Puhelintoiminnan suurin lohko on paikallispuhelintoiminta, joka oli vuonna 1994 yhteensä 44,2 prosenttia koko yleisen teletoiminnan markkinoista. Kaukpuhelintoiminnan liikevaihto oli 7,1 prosenttia ja kansainvälisen teletoiminnan osuus 14,3 prosenttia yleisen teletoiminnan markkinoista. Matkaviestinnän osuudeksi muodostui 34,4 prosenttia. Matkaviestinnän kasvu on kuitenkin nopeampaa kuin minäkään muun yleisen teletoiminnan lohkon. Vuoteen 2000 mennessä matkaviestinnän osuuden arvioidaan kasvavan noin 40 prosenttiin. Matkaviestinnästä muodostunee suurin yleisen teletoiminnan lohko jo ennen sitä.

Teletoimintalain tultua voimaan vuonna 1987 on teletoimintaa avattu asteittain kilpailulle. Kehitys on alkanut datasiirrosta ja yritysviestinnästä, laajeni vuonna 1990 valtakunnallisiin matkaviestintäverkkoihin ja vuosina 1992-1994 kaukoteletoimintaan ja kansainväliseen teletoimintaan sekä osittain myös paikallisteletoimintaan. Eduskunta hyväksyi keväällä 1996 teletoimintalain muutoksen, jolla edelleen vapautettiin paikallisteletoimintaan, joskaan ei kokonaisuudessaan.

Koko teletoiminnalla tulee olemaan niin julkisen hallinnon, elinkeinoelämän kuin kansalaistenkin kannalta yhä merkityksellisempi rooli jo lähitulevaisuudessa. Lähes kaikki kansalaiset joutuvat käsittelemään erilaisia tietokoneita sekä päivittäisissä asioinneissaan (pankki-automaatteja, polttoainemittareita jne.) että työskentelyssään (henkilökohtaisia tietokoneita, laajojen verkkojen päätteitä, erilaisia koneiden valvontalaitteistoja jne.). Matkaviestimet ovat jo muuttuneet ylellisystarvikkeesta perhekohtaisiksi hyödykkeiksi ja muuttuvat ajataan henkilökohtaisiksi hyödykkeiksi. Suomalainen yhteiskunta on todellisuudessa muuttumassa vähitellen tietoyhteiskunnaksi.

Myös kotitietokoneet ovat lisääntyneet siten, että elokuussa 1995 oli jo 28,6 prosentissa kotitalouksista oma tietokone. Suunnitelmissa on rakentaa erilaisia kansalaisten tietoverkkoja, joilla kotitaloudet yhdistetään tietoverkkoon, jossa pystytään hoitamaan useita vielä nykyisin fyysisistä liikkumista edellyttäviä toimintoja kuten esimerkiksi pankkipalveluita, eri hyödykkeiden kauppaa, erilaisten lippujen tilaamista jne. Tietotekniikka myös mahdollistaa erilaisten palveluiden ha-

jasijoittamisen alueellisesti ja uudenlaisten työpaikkojen luomisen haja-asutusalueille mm. etätyön muodossa.

Tavoitteena on myös erilaisten interaktiivisten toimintojen lisääminen eri yhteiskunnan toimintaloikoilla. Pääsy tietoverkkoihin tulee olla mahdollista myös julkisen sektorin ylläpitämin palvelutoiminoin mm. kirjastolaitoksen yhteydessä. Ns. laajakaista toimintainen verkko, jossa välitetään niin puhetta, kuvaa kuin dataakin molempiin suuntiin on tulossa käyttöön jo lähivuosina.

Tietoverkot ovat jo nyt rakentuneet kansainvälisiksi kuten esimerkiksi Internet. Kansainvälisten tietoverkkojen hyötynä on niiden nopeus ja laajalle levinneisyys sekä estoton tiedonkulku. Viimeksi mainittuun liittyy lähinnä väärinkäytöksistä johtuen myös ongelmia mm. tietoverkon lapsikäyttäjien osalta.

1. Teletoimintojen käyttö lisääntyy koko yhteiskunnassa ripeässä tahdissa. Yhteiskunta on muuttumassa tietoyhteiskunnaksi. Vaarana on kuitenkin palveluiden saannin ja laitehankintojen mahdollisuuksien eriytyminen sekä sosiaalisesti että alueellisesti. Julkisen vallan toimenpitein tulee edistää riittävien telepalveluiden mahdollistumista kaikille kansalaisille riippumatta heidän taloudellisesta asemastaan tai asuinpaikastaan. Tietotekniikkaa tulee hyödyntää mm. luomalla edellytyksiä uusimuotoisten työpaikkojen synnylle haja-asutusalueilla sekä erilaisten palvelutoimintojen hajasijoittamisella alueellisesti kattavasti. Tielainsäädännöllä ei tule suosia pelkästään kannattavimpiin teletoiminnan muotoihin keskittyvää yritystoimintaa. Tietoliikenne lisääntyy ja tekniset mahdollisuudet kasvavat nopeasti. Erityistä huomiota on kiinnitettävä tarvittavan kansallisen lainsäädännön, lupapolitiikan sekä kansainvälisen standardisoinnin kehittämiseen.
2. Kuluttajien kannalta merkityksellisen telemaksujen kohtuullisena pysymisen ja edelleen alentumisen takaamiseksi tulee kilpailun vapautuminen toteuttaa myös paikallispuheluuden osalta kilpailun eri osapuolien toimintaedellytykset huomioon ottavalla tavalla.
3. Automaattisen tietojen käsittelyn ja datasiirron tarpeellisuus kaikille kansalaisille sekä niiden käytön edellyttämät valmiudet tulee ottaa huomioon kaikilla koulutusasteilla. Suomi on ollut edelläkävijä niin lainsäädännön kuin tekniikan kehittämisen alalla koko teletoiminnassa, mutta etenkin matkaviestintötoiminnassa. Tämä edelläkävijäasema tulee pyrkiä säilyttämään luomalla edellytyksiä tieto-aidon edelleen lisääntymiselle.

4. Erityisesti datansiirron kehitysmahdollisuuksia tulee hyödyntää entistä enemmän fyysistä liikennettä ja matkustamista korvaavana muotona. Datapalveluita tulee lisätä myös julkisen hallinnon ja elinkeinoelämän eri palvelumuodoissa. Datasiirtoa hyödyntämällä tulee tasoittaa maan sisäisiä alueellisia eroja sekä lisätä eri maiden ja niiden kansalaisten välistä yhteydenpitoa.

Ilmoitusasia

Puheenjohtaja: Aloite- ja julkilausumavaliokunta kokoontuu tänään 7.6. klo 23.00 huoneessa 157. Merkitään.

Aloite 96. *SDP:ile kotisivut Internet-verkkoon.* Puheenvuoro Jouni Mäkelällä, Etelä-Häme.

Mäkelä, Jouni (Etelä-Hämeen piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät toverit! Hämeenlinnan Työväenyhdistys on aloitteessaan kiinnittänyt huomiota puolueemme tulevaisuuden kannaltakin melkoisen merkitykselliseen kysymykseen. Täytyy tässä aluksi todeta, että kerrankin puolue on toteuttanut puoluehallituksen esityksen päätökseksi jo ennen, kuin päätöstä edes tehdään, sillä kotisivuthan tällä hetkellä ovat jo Internetissä.

Se, miksi halusin tämän puheenvuoron käyttää, liittyy lähinnä siihen, että minulla on olemassa jonkinlainen visio siitä, mitä yleensä sähköiset viestimet voivat meille puolueena antaa lähitulevaisuudessa. Ajatellaan, että meillä on puoluetoimisto, eduskuntaryhmä, esim. piiritoimistot ja puolueosastot saman palvelimen piirissä. Kykenemme hakemaan reaaliaikaista tietoa ja taustatietoa päätöksille. Kykenemme käyttämään sitä myös maakunnassa kertomaan ihmisille puolueen tekemien päätösten taustoista, meillä on valmiutta keskustella. Tämä tulevaisuus ei ole kovin kaukana. Oma veikkaukseni on, että noin kolmen vuoden kuluttua, ehkä jo aikaisemminkin, olemme hyvin pitkällä ainakin tämän systeemin toteuttamisessa. Toivotaan, että olisin tässä asiassa oikeassa.

Puheenjohtaja: Keskustelu aloitteesta 96 on päättynyt. Siihen ei ole tehty muutosehdotuksia. Puoluehallituksen esitys hyväksyttäneen puoluekokouksen päätökseksi. Hyväksytään.

Puoluekokous edellytti, että SDP käyttää yhtenä tiedottamisen välineenään jo vuoden 1996 aikana Internet-tietoverkkoa.

Puheenjohtaja: Esitys 97. *Kannanotto joukkoviestinnästä.* Keskustelua. Ensimmäinen puheenvuoro Robin Fröbergillä, FSA, ja valmistautuu Eero Salo, Satakunta.

Fröberg, Robin (FSA-RTL): Kamrat ordförande, bästa kongresskamrater! Det statliga press-stödet är fortfarande av stor betydelse för att trygga ett mångsidigt

ätsiktsutbud säger partistyrelsen i sitt förslag 97. Press-stödet måste bibehållas på nuvarande nivå. Ytterligare nedskärningar kan bli dödsstöten för många socialdemokratiska tidningar.

I ekonomisk mening har det aldrig gått bra för de här tidningarna. De senaste åren har de balanserat på katastrofens rand. Annonsintäkterna bl.a. de kommunala och de statliga press-stödet har minskat drastiskt. Posten har schockhöjt sina taxor och facket har skärpt villkoren för tidningsförmänerna. För att överleva har de socialdemokratiska tidningarna bantat sig tili anorexi, så nu är gränsen nådd. Personalen är så liten att om någon blir sjuk så är utgivningen hotad. Detta är skamligt för arbetarrörelsen. Men dessa tidningar behövs. De är vår röst i världen och genom dem får vi ut socialdemokratiska åsikter i den allmänna debatten. Jag understöder därför partistyrelsens förslag om att det statliga press-stödet inte får sänkas ytterligare.

Toveri puheenjohtaja! Valtion lehdistötuella on edelleen suuri merkitys puolisen mielenilmaisun turvaajana medioissa, sanoo puoluehallitus esityksensä 97. Lehdistötuki on säilytettävä nykyisellä tasolla. Uudet vähennykset voivat olla kuolinisku monille sosialidemokraattisille lehdille. Taloudellisesti nämä lehdet eivät ole koskaan menestyneet. Viime vuodet ne ovat tasapainoilleet katastrofin partaalla. Ilmoitustulot, mm. kunnalliset ja valtion lehdistötuki, ovat vähentyneet huomattavasti. Posti on shokkikorottanut taksojaan ja ay-liike on tiukentanut lehtietujen ehtoja.

Pysyäkseen hengissä sosialidemokraattiset lehdet ovat laihduttaneet itsensä anoreksiaan, joten nyt on raja saavutettu. Henkilökunta on niin pieni, että jos joku sairastuu, niin ilmestyminen on uhattuna. Tämä on työväenliikkeelle häpeällistä. Mutta me tarvitsemme nämä lehdet. Ne ovat äänemme maailmassa, ja niitten kautta saamme sosialidemokraattisia mielipiteitä julkiseen keskusteluun. Siksi kannatan puoluehallituksen esitystä, että valtion lehdistötukea ei enää saa vähentää.

Salo, Eero (Satakunnan piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät toverit! Aloite 97 käsittelee hyvin tärkeää asiaa tänä päivänä, ehkä asiaa, joka on ollut suurimman myllerryksen kohteena. Meillä on Porista varsin konkreettinen esimerkki. Kuten aikaa seuraavat tietävät, niin Aamulehti alkaa pian ilmestyä Porissa, ainakin osake-enemmistö Satakunnan Kansaa julkaisevassa Kirjateollisuudessa on siirtynyt Aamulehdelle. Sen ja muunkin vuoksi lehdistötuki, mutta erityisesti juuri, kuten edellisessä puheenvuorossakin mainittiin, mielipiteen vapauden ja leviämisen vuoksi on äärimmäisen tärkeä.

Yhdyen edellisten puhujien mielipiteisiin, että SDP ei ole kiinnittänyt liikennepuoleen riittävästi huomiota. Tämä nähdäkseni täytyy jollain tavalla hoitaa tulevaisuudessa seuraavien eduskuntavaalien aikana. Ei tässä ole yhtään syytä väheksyä tätä alaa, koska myös joukkoviestintä tietoliikenteen alueella tulee olemaan hyvin keskeinen asia. Siinä mielessä ykköskohdassa mainittu tuki on eh-

dottomasti minimi, joka pitäisi pystyä vakiinnuttamaan. Mutta me tiedämme, mitkä paineet porvarillisella puolella on lehdistötuen laskemiseen, ja siinä mielessä juuri tämän ministerisalkun saaminen tulevaisuudessa on äärimmäisen tärkeä asia. Tässä vaiheessa haluan vain kannattaa puoluehallituksen ehdotusta.

Puheenjohtaja: Seuraavana Christer Donner, FSA, valmistautuu Reijo Lemettien.

Donner, Christer (FSA-RTL): Kamrat ordförande! Minun puheenvuoroni koski seuraavia aloitteita, mutta sopii varmaan tähänkin yhteyteen. Bästa kamrater!

Puheenjohtaja: Niin, kohta 97 näkyy olevan tässä puheenvuoropyynnössä. Se on parempi käsitellä siinä, mihin se kuuluu, jos ei kerran halua käyttää siinä aiheessa, missä nyt ollaan.

Donner, Christer: Se sopii tähän aivan yhtä hyvin. Det är inte likgiltigt vilken tidning man laser, hur mycket och vilken typ av tidningar man laser. Det är även ett mått på bildningsnivån i landet. Massmedia formar attityder och världsbild. Om världsbilden i huvudsak baserar sig på kvällstidningarna eller reklam-tv, så kan det knappast gagna socialdemokratiska målsättningar. Visst skall det finnas plats också för underhållning, men om majoriteten lär sig att tro att t.ex den största orsaken till att nya arbetsplatser inte uppstår, beror på bristen på flexibilitet inom arbetslivet, eller att centrala avtal och facket hör till det förgångna, är vi inne på en farlig väg.

Sakari Kiuru efterlyste igår ett avväjningsprogram mot nyliberalismen. En mångsidig press är ett sådant medel. Vi behöver tidningar som t.ex Arbetarbladet eller Turun Päivälehti, eller många andra liknande. De här tidningarna klarar sig inte utan stöd.

Hyvä toveri! Ei ole yhdentekevää, mitä lehteä luet. Kuinka paljon ja minkälaisia lehtiä luetaan, on eräs kansan sivistystason mittari. Siinä suhteessa me suomalaiset olemme toistaiseksi vielä erittäin sivistyneitä. Tiedotusvälineet muokkaavat asenteita ja maailmankuvaa. Jos asenteet pääasiassa muovautuvat iltapäivälehtien ja MTV 3:n perusteella, se tuskin edistää sosialidemokraattien päämääriä. Toki viihteellekin pitää olla sijansa, mutta olisi vaarallista, jos enemmistö oppii uskomään mm. siihen, että Uuden Seelannin malli olisi meillekin siunaus ja esim. ay-liike ja keskitetyt tuloratkaisut kuuluisivat menneisyyden maailmaan, tai että suurin este uusien työpaikkojen syntymiselle on työelämän joustojen puute, eli yhtä kuin että ay-liike on kehityksen jarruna.

Sakari Kiuru peräänkuulutti eilen uusliberalismin torjuntaohjelmaa. Mielipidelehdethän ovat tällainen torjumisväline. Taannoisella laivaristeilyllä toveri Liisa Jaakonsaari sanoi, että lehden täytyy olla riittävän kiinnostava voidakseen olla kannattava. Hyvät toverit, valitettavasti tämä ei riitä. Ollakseen kannattava on lehden myös saatava ilmoitus- ja mainostuloja. Pääoma suuntaa markkansa pää-

sääntöisesti sinne, mistä sille on eniten hyötyä, eli ideologisesti itseään lähellä oleville tiedostusvälineille. Tarvitsemme sellaisia lehtiä kuin ovat esim. Turun Päivälehti, Arbetarbladet ja monet muut alueelliset ja pienet lehdet. Nämä tarvitsevat tukea. Tämän tulisi näkyä paremmin puolueemme periaateohjelmassa ja ennen kaikkea käytännön toimissa päätettäessä rahoista ja viestintäpolitiikasta. Mielestäni puoluehallituksen esitykset ovat laimeita ja niistä huokuu luovuttamisen maku.

Puheenjohtaja: Seuraavana Reijo Lemettinen, Pohjois-Karjala, valmistautuu Lauri Kähkönen, Pohjois-Karjala.

Lemettinen, Reijo (Pohjois-Karjalan piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät puoluekokouksetoverit! Puoluehallituksen esityksessä lähdetään siitä, että posti tulee kilpailun piiriin ja viitataan haja-asutusalueiden palveluiden säilymiseen sitä kautta. Saatujen kokemusten perusteella viime vuosien aikana tehdyt ratkaisut osoittavat kuitenkin väijäämättä, että kun on liikelaitostettu ja yhtiöitetty, on saatu huonoja kokemuksia niin henkilökunnan kuin palvelujenkin saatavuuden vuoksi.

Hyvinä esimerkkeinä voimme kertoa Postin, Postitelen, VR:n jne. yhtiöittämisestä ja liikelaitostamisesta. Harvaan asutussa maassa Suomessa on näissä muutoksissa edetty varsin huolestuttavalla tavalla. Jatkossa kaivataankin huomattavasti perusteellisempaa harkintaa näitä muutoksia tehtäessä. Postitoiminta on pidettävä valtion omana toimintana. Sitä ei tule vapauttaa kilpailulle saatujen kokemusten perusteella. Sosialidemokraattien tulee suhtautua varsin pidättyväisesti valtion laitosten yhtiöittämiseen ja yksityistämiseen ja kilpailulle vapauttamiseen.

Sosialidemokraattien on pidettävä huolta palvelujen säilyttämisestä, tasapuolisesta hinnoittelusta ja henkilöstön aseman turvaamisesta. Teenkin muutosesityksen sivulle 228. Esitän kohdasta 2 poistettavaksi ensimmäisen lauseen, joka kuuluu: "Postitoiminnan tullessa kilpailun piiriin on turvattava haja-asutusalueen posti- ja jakelupalvelujen saatavuus ja kohtuullinen hintataso."

Puheenjohtaja: Seuraavana Lauri Kähkönen, Pohjois-Karjala, valmistautuu Reino Paasilinna, Helsinki.

Kähkönen, Lauri (Pohjois-Karjalan piiri): Toveri puheenjohtaja! Kannatan Reijo Lemettisen äsken tekemää muutosesitystä.

Puheenjohtaja: Seuraavana Reino Paasilinna, Helsinki, valmistautuu Pauli Burman, Helsinki.

Paasilinna, Reino (Helsingin piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät toverit! En ymmärrä, miten tämä kannanotto on syntynyt. Mutta siitä on aika monta asiaa pois, viestintä vallankäytön kannalta katsottuna, politisoitua media, median politiikan johtajuus, median vuorovaikutteisuus, joka johtaa teledemokratiaan jne.

Yleisradiossa on laskettu, että jos neloskanava alkaa ensi vuoden helmikuussa, se menettää noin 100 miljoonaa markkaa. Se merkitsee siis Yleisradion alasajoa, yksi radiokanava on noin 150 miljoonaa markkaa. On muistettava, että SDP tähtää julkisuustoiminnassaan sähköiseen viestintään. Sen hinta on kovin kallista, jos se siirtyy pelkästään Yleisradion ulkopuolelle suuressa mitassa.

Kahden videokanavan kilpailu pudottaisi Yleisradion katseluosuuden lähelle 30 %:n tasoa televisiopuolella. Se merkitsisi lupamaksuhalukkuuden pysähtymistä ja korotusten loppumista ja sitä kautta YLE:n rahoituskriisiä. Se myös hidastaisi digitalisointia, tekniikan kehittämistä ja työpaikkojen syntymistä.

Tässä on montakin asiaa. On selvää, että neloskanava analogisena menisi suurel-le suomalaiselle omistajalle pienten perhosten jälkeen hyvin nopeasti - kuten on nytkin käynyt - ja keskittäisi voimakkaasti viestintää.

Teenkin ehdotuksen sivulle 229 kohtaan 3. toiseksi virkkeeksi. Se kuuluu seuraavalla tavalla: "Tämän vuoksi uusia televisiokanavalupia tulee myöntää vasta digitalisoinnin yhteydessä, jolloin voidaan jakaa useita lupia samanaikaisesti ja siten välttää lisäkeskittyminen."

Puheenjohtaja: Seuraavana Pauli Burman, Helsinki, valmistautuu Tarja Kautto, Uusimaa.

Burman, Pauli (Helsingin piiri): Toveri puheenjohtaja! Television tekninen ja kulttuurinen murros on tällä hetkellä hyvin ajankohtainen asia useimmissa Euroopan maissa. Erityisesti esimerkiksi Ranskassa todetaan tämä erittäin keskeiseksi yhteiskunnalliseksi kulttuurikysymykseksi. Kun on yrittänyt seurata niitä perusteita, joita on esitetty neljännen analogisen kanavan luovuttamisesta, ei ole voinut jäädä huomaamatta, että sitä ei ole mielestäni riittävän perusteellisesti ja kulttuurinäkemysten mukaisesti käsitelty sos.dem. piirissä.

On tärkeätä, että me otamme - vaikkakin näin varovasti - kantaa, kuten Reino Paasilinna esittää. Mielestäni tämä on niin suuri asia, että meillä täytyisi olla mahdollisuus muuttaa puoluehallituksen kuivahkoa, laihahkoa ja lyhyehköä esitystä edes tällä pirteällä lisäyksellä. Kannatan Reino Paasilinnan ehdotusta.

Puheenjohtaja: Seuraavana Tarja Kautto, Uusimaa, valmistautuu Mika Hentunen, Kuopio.

Kautto, Tarja (Uudenmaan piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät toverit! Meillä on käyty oikeastaan hyvin vähän keskustelua siitä, mitä on neljäs kanava ja mitä se merkitsee. Ihmiset ajattelevat, että se merkitsee yhä uusia vaihtoehtoja, yhä uusia ohjelmia. Sen takia monilla varmasti on sellainen käsitys, että tämä on se tie, jota on edettävä. Sillä, että nyt harkitsemme asiaa, ei tarkoiteta sitä, että sanomme ei erilaisille vaihtoehdolle, erilaiselle tarjonnalle. Nimenomaan nyt on se hetki, jolloin meidän pitää miettiä, mihin suuntaan olemme menossa.

Näen itse myöskin sen, että jos tällä hetkellä vastataan kyllä tälle neljännelle kanavalle, todella estetään tai vaikeutetaan digitaaliseen kanavaan menemistä, joka todella tietäisi monia uusia vaihtoehtoja. Samaten tässä on se vaara, että Yleisradion ohjelmien laatu tulee jatkossa heikkenemään ihan siltä pohjalta, että sillä ei ole niin paljon taloudellisia mahdollisuuksia jatkon suhteen.

Toivon, että ottaisimme kantaa Paasilinnan esittämällä tavalla. Todellakaan ei ole kysymys ohjelmien määrän, tarjonnan rajoittamisesta, vaan on kyse siitä, että jatkossa meillä olisi niitä vielä enemmän ja vielä laadukkaampia kuin tällä hetkellä.

Puheenjohtaja: Seuraavana Mika Hentunen, Kuopio, valmistautuu Johanna Suvanto, Kuopio.

Hentunen, Mika (Kuopion piiri): Arvoisa puheenjohtaja, hyvä puoluekokousväki! Yleisradiotoimintaan tulee vaikuttamaan yhä enemmän etenevä kilpailu. Sitä tapahtuu jo nyt monissa eri muodoissa satelliittikanavien, saati sitten muiden ajanviettotapojen kautta. Yleisradiolla on kilpailussakin oltava tehtävä kansallisena kulttuurilaitoksena, joka edistää ja välittää kansallista kulttuuriamme sen eri muodoissa.

Yleisradion on pysyttävä valtionyhtiönä. Tässä kohdin olen samaa mieltä puoluehallituksen linjausten kanssa. Teen kuitenkin muutosesityksen sivulle 229, kohtaan 4. Muotoilisin tämän kappaleen hieman toisin. Kohta 4. tulisi kuulumaan: "Yleisradion keskeisin tehtävä on toimia valtiollisena radio- ja televisioyhtiönä, joka edistää ja välittää kansallista kulttuuriamme sen eri muodoissa. Radio-ja televisiot toiminta on avattava hallitusti terveelle kilpailulle."

Tämä pikkuisen avaisi tätä näkökantaa, että kilpailu on väistämätöntä, mutta siihen ei saa tulla epäterveitä pudotuspelimäisiä muotoja.

Puheenjohtaja: Seuraavana Johanna Suvanto, Kuopio, valmistautuu Veikko Simpanen, Uusimaa.

Suvanto, Johanna (Kuopion piiri): Arvoisa puheenjohtaja, hyvät toverit! Mielestäni Mika Hentusen äskeinen esitys on lyhyempi, ytimekkäämpi ja selkeäsnaisempi kuin puoluehallituksen esitys. Sellaisenaan se on erittäin kannatettava.

Puheenjohtaja: Seuraavana Veikko Simpanen, Uusimaa, valmistautuu Markku Sistonen, Uusimaa.

Simpanen, Veikko (Uudenmaan piiri): Toveri puheenjohtaja! Olemme saaneet lukea näinä päivinä valtakunnallisista päivä- ja iltalehdistä mm. siitä, mitä täällä puoluekokouksessa on päätetty. Vain Demari on kertonut sen, mitä täällä todella on puhuttu ja todella päätetty. Muut lehdet ovat kertoneet sitä, mitä ne ovat halunneet kertoa tästä kokouksesta.

Täällä todetaan kannanotossa, että sosialidemokraattinen lehdistö on pyrkinyt vakiinnuttamaan asemaansa kiristyneessä kilpailu- ja taloustilanteessa sekä lujittamaan mahdollisuuksia kaupallisesti kannattavassa radiotoiminnassa. Lehdistön osalta olemme kai joutuneet toteamaan, että me olemme epäonnistuneet. Meidän on tehtävä jotakin - muutettava.

Esitän, että numeroituihin kohtiin lisätään uusi kohta 5, joka kuuluu lyhyesti: "Puoluekokous antaa täyden tukensa Demarin kehittämiseksi valtakunnalliseksi sosialidemokraattiseksi päivälehdiksi."

Puheenjohtaja: Seuraavana Markku Sistonen, valmistautuu Tapio Luttinen, Etelä-Häme.

Sistonen, Markku (Uudenmaan piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät salissa istuvat toverit! Kannatan Veikko Simpasen esitystä.

Puheenjohtaja: Seuraavana Tapio Luttinen, Etelä-Häme.

Luttinen, Tapio (Etelä-Hämeen piiri): Hyvät toverit! Yksityiskohtaiset päätökset edellyttävät yksityiskohtaista valmistelua. Mielestäni kysymys neljänestä TV-kanavasta on hieman samanlainen ongelma kuin esimerkiksi äsken keskustelussa tielaitoksen liikelaitostamisesta. Tässä ehkä vaaditaan nyt puoluekokoukselta liian yksityiskohtaista kannanottoa. Sanoisin, että molemmista tarvittaisiin aika pitkä asiantuntijaseminaari. Uskon, että kansanedustajat ovat sellaisia jo saaneet ja heidän tulisi se vastuu kantaa, ei kaataa sitä puoluekokouksen niskaan.

Puheenjohtaja: Seuraavana Jouni Backman.

Backman, Jouni (puoluehallitus): Ensinkin postitoiminnasta, puoluehallituksen kannanotossa todetaan "postitoiminnan tullessa kilpailun piiriin", niin itse asiassa postitoimintalaki, joka säädettiin viime vaalikaudella, avasi postikilpailun. Laki on kirjoitettu siihen muotoon, että kysymys on laillisuusharkinnasta, ei taroituksenmukaisuusharkinnasta, eli uusia postitoiminnan lupia on myönnettävä - ja sitten tulee varauma - ellei se vaikuta valtakunnalliseen postitoimintaan siten, että se vaarantaa esimerkiksi haja-asutusalueitten postijakelun ja postitoiminnan.

Sen vuoksi meillä itse asiassa on jo avattu lainsäädännöllisesti postikilpailu. Nyt on kysymys siitä, millaisia rajoituksia siihen pistetään. Itselleni sopii oikein hyvin se, että tätä peruslakia tiukennettaisiin.

Haluan vain tällä korostaa sitä, että itse laki on jo avannut postikilpailun. Nyt pitäisi muuttaa tätä lakia. Enää ei ole kysymys kilpailun avaamisesta.

Sitten tähän sähköiseen viestintään. Aivan oikein, kuten täällä on todettu, siinä täytyy pystyä yhteiskunnan toimesta laatimaan pelisääntöjä, pitää pystyä yhteiskunnan toimesta puuttumaan sähköisen viestinnän omistussuhteisiin, sisältöön,

kehitykseen jne. Ongelma on vain siinä, että aika tältä puuttumiselta uhkaa käydä hyvin vähiin.

Kun täällä puhutaan neljännestä kanavasta, se tarkoittaa neljättä maanpäällistä kanavaa. Näitä kanavia on jo tällä hetkellä hyvin runsaasti. Vaikka tuolla susirajan takana Savonlinnassa näkyy itselläni 20 kanavaa, täällä näkyy kai noin 80 satelliitin kautta. Ei kysymys ole siitä, onko kolme vai neljä kanavaa, vaan siitä, millä tekniikalla ne tulevat ja pystytäänkö siihen väliin puuttumaan yhteiskunnan toimesta.

Nyt kysymys on siitä, että digitaalitekniikka on tulossa. Meidän pitää tehdä päätöksiä aikataulun osalta, siitä millä tavalla valtio on siinä mukana, mikä on Yleisradion asema ja missä aikataulussa voimme ylipäätään tähän asiaan vaikuttaa. Tässä on kaksi vaihtoehtoa, joko tässä vaiheessa vielä myönnämme uuden analogisen toimiluvan, joka tarkoittaa vanhan tekniikan käyttöä maanpäällisessä verkossa, tai toteamme, että emme sitä myönnä, jolloin on mahdollista, jopa todennäköistä, että yksityinen sektori koskee silloin yhtä mainoskanavaa, eli kolmoskanavaa, ja tämä kilpailu tuleeekin aivan muuta tietä, eli satelliittiteitse. Sen hinta pienenee koko ajan, tekniikka on niin halpaa, että kotipäätteet, joilla tämä voidaan ottaa vastaan, ovat tällä hetkellä noin 1000 markan suuruusluokkaa, sekä viritin että satelliittiantenni. Tämän vuoksi hinta ei ole enää rajoite.

Mikä ero tässä on? Ero on siinä, että jos se tulee satelliittiteitse, emme pysty vaikuttamaan sen paremmin ohjelmapolitiikkaan, emme omistukseen, jonka vuoksi eduskuntaryhmä päätyi kannanotossaan pari viikkoa sitten siihen, että voimme pistää uuden toimiluvan haettavaksi tiukoilla ehdoilla.

Merkittävä tekijä on, että emme pysty rahastamaan tästä toiminnasta mitään, jos se tulee satelliittiteitse. Nyt tässä vaihtoehdossa, jossa myönnettäisiin analoginen toimilupa maanpäälliseen verkkoon, voimme asettaa sille tuloutusvelvoitteen, jolla ensinnäkin tuetaan Yleisradion toimintaa, tuetaan digitalisointia ja myös uuden tasokkaamman ohjelmatuotannon politiikkaa, joka on tarpeen koko ajan pitää mielessä muiden asioiden lisäksi.

Haluan korostaa sitä, että vaihtoehdot ovat hyvin moninaisia. Mitään varmuutta ei ole tässäkään suhteessa tulevaisuudesta. Se on vain varmaa, että on viimeiset hetket ylipäätään vaikuttaa näihin asioihin. Ne ovat käsillä. Tekniikka ajaa tästä eteen.

Varmuuden vuoksi vielä tähän Internetiin, joka on täälläkin esillä tällä hetkellä. Internet-järjestelmään voi jokainen perustaa oman tv-aseman ja lähettää ohjelmaa noin tuhannen markan lisäkustannuksella, kamera + ohjelma, kun vain valo-kaapeli saavuttaa kotitaloudet, johon ei mene kovin pitkää aikaa. Tässäkin mielessä aika alkaa käydä vähiin niissä ratkaisuisissa, joissa voimme vaikuttaa tähän sähköiseen viestintään.

Puheenjohtaja: Keskustelu esityksestä 97 on päättynyt. Keskustelun kuluessa on Reijo Lemettinen Lauri Kähkösen kannattamana ehdottanut, että sivulla 228 kohdasta 2 poistettaisiin virke: "Postitoiminnan tullessa kilpailun piiriin on turvattava haja-asutusalueen posti- ja jakelupalvelujen saatavuus ja kohtuullinen hintataso."

Reino Paasilinna on Pauli Burmanin kannattamana esittänyt, että tämän päätösehdotuksen kohtaan 3. toiseksi virkkeeksi tulisi lisäys seuraavasti: "Tämän vuoksi uusia kanavalupia tulee myöntää vasta digitalisoinnin yhteydessä, jolloin voidaan jakaa useita lupia samanaikaisesti ja siten välttää lisäkeskittyminen."

Tätä on kannattanut myös Tarja Kautto.

Mika Hentunen on Johanna Suvannon kannattamana tehnyt muutosehdotuksen kohtaan 4. Muutosehdotus on seuraava: "Yleisradion keskeisin tehtävä on toimia valtiollisena radio- ja televisioyhtiönä, joka edistää ja välittää kansallista kulttuuriamme sen eri muodoissa. Radio- ja televisiotoiminta on avettava hallitusti terveelle kilpailulle."

Ehdotan, että nämä muutosehdotukset lähetetään valiokunnan käsittelyyn.

Anteeksi, täällä oli vielä Veikko Simpasen Markku Sistosen kannattamana tekemä seuraava ehdotus, eli että päätösehdotukseen tulisi uusi 5. kohta, joka kuuluisi: "Puoluekokous antaa täyden tukensa Demarin kehittämiseksi valtakunnalliseksi sosialidemokraattiseksi päivälehdeksi."

Selostus tältä osin voitaneen hyväksyä. Hyväksytään.

(Salista puheenvuoro, josta ei saa selvää.)

Minä vain totesin, mitä on ehdotettu. Olen samaa mieltä, että se kuuluu paremmin kohtaan 98, mutta siinä todetaan, että Demari muutetaan kuusipäiväiseksi sanomalehdeksi. Demari-lehteä koskeva kohta on aloitteessa 99, joten voidaan tämä Veikko Simpasen ehdotus käsitellä siellä.

Simpanen, Veikko (Uudenmaan piiri): Toveri puheenjohtaja! Esitykseni oli tarkoitettu nimenomaan tähän kannanottoon joukkoviestinnästä, eikä tuonne yksittäisiin kuusipäiväisiin tai kuusitoistakirjainisiin asioihin. Se oli nimenomaan joukkoviestintäkannanotto, jossa katson, että meidän sosialidemokraattien velvollisuus on tässä kokouksessa päättää tässä kohdassa siitä, että annamme täyden tukemme Demarin kehittämiseksi valtakunnalliseksi sosialidemokraattiseksi päivälehdeksi.

Puheenjohtaja: Kokouksesta on pyydetty työjärjestyspuheenvuoroa. Nekin olisi syytä pyytää kirjallisesti, kun en tunne aina kaikkia edustajia. Totesin jo keskustelun päättyneeksi.

Nenonen, Kari (Oulun piiri): Pyysin tämän työjärjestyspuheenvuoron sen takia, että aion itse käyttää seuraavassa kohdassa puheenvuoron ja nimenomaan sen takia, ettei minunkaan mielestäni Simpasen tekemä esitys kuulu kohtaan 97, vaan siihen kohtaan, jossa käsitellään yhdessä aloitteet 98.-101. Siellä puoluehallituksen esityksessä otetaan selkeästi kantaa demarilehtien asemaan ja sinne tämä asia kuuluu.

Puheenjohtaja: Työjärjestyspuheenvuoron on pyytänyt myös Reino Paasilinna.

Paasilinna, Reino (Helsingin piiri): Toveri puheenjohtaja! Puheenjohtaja löi niin näpsäkästi kiinni tuon äskeisen, että tuolla perällä ei oikein oltu selvillä, mitä tapahtui. Esitän siis, että esityksestäni äänestetään salissa nyt, eikä sitä viedä minnekään muualle.

Puheenjohtaja: Työjärjestyspuheenvuorot ovat päättyneet. Veikko Simpasen esitys voitaneen siirtää aloitteista 98.-101, käytävään keskusteluun, eli se voidaan käsitellä kohdassa 101. Hyväksytään.

Näistä muista äsken selostetuista esityksistä ehdotan, että ne lähetettäisiin asianomaiseen valiokuntaa valmisteltavaksi. Tämä ehdotus voitaneen hyväksyä. Hyväksytään.

Aloitteisiin 98. Demari muutetaan 6-päiväiseksi sanomalehdeksi, 99. Demarilehden kehittäminen, 100. Myös alue- ja maakuntalehtien toimintaedellytykset on turvattava, 101. SDP :n pää ja piirilehdet yhdistettävä uudentyypiseksi lehdeksi on yhteinen lausunto. Ensimmäisen puheenvuoron on pyytänyt Eero Salo, Satakunta, valmistautuu Sakari Tahvanainen, Pohjois-Karjala.*

Salo, Eero (Satakunnan piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät toverit! Tosiaan tässä ollaan nyt oman leirin piirissä, kun tätä asiaa puidaan. Kun äsken jo kuvailin niitä uhkatekijöitä, jotka Satakunnassa lehdistön osalta ovat olemassa, meillä on kuitenkin se hyvä tilanne, että meillä on lehti, joka kannattaa itse itsensä, kunhan tuo lehdistötuki hoidetaan. Se on poikkeuksellista koko maassa. Tällä tavoin se on esimerkillinen, mutta se ei ole tullut ilmaiseksi. Siellä on tehty rankkoja saneerauksia, että Uusi Aika -nimistä lehteä edelleen pystytään toimittamaan.

Saneeraukset ovat rankkoja ja siinä muulle demarilehdistölle esimerkkinä ovat esimerkiksi teholluvut, mitä meillä on toimittajia per ilmestymispäivä, kaksi toimittajaa/ilmestymispäivä, kun joissakin demarilehdissä on kuusi toimittajaa/ilmestymispäivä. Nämä ovat oleellisia lähtökohtia, kun puhutaan lehden mahdollisesta toiminnasta.

Olen katsellut Demarin välityksellä esimerkiksi Pirkanmaan ja Vaasan sosialidemokraattista tiedonvälitystä, eikä käy kateeksi. Kyllä meillä Satakunnassa sosialidemokraattinen tieto liikkuu lukijoille, mutta myös päinvastoin, sillä mielipidepalstat ovat hyvin vilkkaassa käytössä ja sosialidemokraattisen lehdistön

päätarkoitus eli tiedon liikkuminen ylhäältä alas ja alhaalta ylös, täyttyy Satakunnassa tällä hetkellä. Tätä tilannetta emme halua missään tapauksessa menettää.

Sen vuoksi yhdyin esityskirjan sivulla 233 olevaan puoluehallituksen esitykseen, koska tietenkin haluamme avoimesti ja realistisesti kehittää lehdistöä, mutta haluamme myös pitää oman lehtemme, jonka pystymme taloudellisesti meillä olevilla edellytyksillä tänä päivänä hoitamaan ottaen huomioon tarpeellisen lehdistötuen. Sen vuoksi puoluehallituksen esitys on ihan hyvä ilman mitään ponsia.

Puheenjohtaja: Seuraavana Sakari Tahvanainen, Pohjois-Karjala, valmistautuu Jorma Holopainen, Pohjois-Karjala.

Tahvanainen, Sakari (Pohjois-Karjalan piiri): Toveri puheenjohtaja! Tämä lehdistökysymys on sellainen, jota on syytä käsitellä myös meidän omien lehtien välisenä kamppailuna varsinkin rahasta. Kun aika on rajoitettu, sanon ensiksi sen, mitä aion esittää päätökseksi.

Esitän, että "Puoluehallitus ja puoluevaltuusto tulevissa toimintasuunnitelmissa vahvistavat huomattavasti nykyisestään puolueen maakuntalehtien asemaa muun muassa suuntaamalla valtiolta tulevasta lehdistötuesta 2/3 maakuntien sos.dem. lehdille."

Meidän on kysyttävä, mitä lehdiltämme haluamme. Tekisin siitä lyhyen luettelon. Mielestäni sosialidemokraattisessa lehdessä on saatava muun muassa seuraavien henkilöiden ainakin kerran vuodessa äänensä kuuluviin: kunnanvaltuutettu, lautakunnan puheenjohtaja, pääluottamusmies, luottamusmies, työsuojeluvaltuutettu, ammattiosaston puheenjohtaja, puolueosaston puheenjohtaja, naisjaoston puheenjohtaja, nuoriso-osaston puheenjohtaja, kotkatoimikunnan jäsen ja monet muut, muun muassa piiritason henkilöt. Sieltä lähtee puolueen todellinen voima, sieltä lähtevät vaalivoitot, niin kuin tappiotkin. Eivät ne lähde pöydiltä, joilla ei ole pölyä ja joiden paperit pitää sihteerin järjestyksessä. Viimeksi mainittujen pöytien takana istuvat saavat sanansa kuuluviin muuallakin kuin meidän omissa lehdissämme. Kysyä sopii, saavatko, jos meillä ei ole lainkaan omia lehtiä.

Miten olisi mahdollista, että tämä kaikki julkaistaisiin yhdessä lehdessä esimerkiksi Demarissa, niin kuin silloin tällöin meillä aina esitetään? Suomessahan on kuntiakin 450, ammattiosastoja tuhansia, puolueosastoja satoja jne. Hesarikaan ei tähän pystyisi. Mutta tässä keskusjohtoisuusinnoissa meitä kiehtoo se, että valta ja rahat pitää keskittää jonnekin. Niin tehtiin E-liikkeessä ja jäljet näkyvät. Tänä vuonna jaetaan sos.dem. lehdille valtiolta tulevaa tukea 25 miljoonaa markkaa. Siitä menee Demarille 12 miljoonaa, ja nämä yksitoista maakuntalehteä saavat 13 miljoonaa. Kysyn vain, onko se viisasta ja tasapuolista? Minusta se ei ole kumpaakaan. Siksi onkin perusteltua, että tämä suhde muutetaan toisenlai-

seksi ja lehdistötukea jaetaan toisella tavalla maakuntalehdille. Ne pystyvät edelleen kehittymään, jos niitä todella tuetaan.

Puheenjohtaja: Seuraavana Jorma Holopainen, Pohjois-Karjala, valmistautuu Olavi Pennanen, Pohjois-Karjala.

Holopainen, Jorma (Pohjois-Karjalan piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät toverit! Maakunnissa ollaan todella huolestuneita maakuntalehtien tulevaisuuden asemasta. Huolestumisen syyt ovat usein taloudellisia, mutta on niissä muitakin syitä, kuten omistajapiirien sanelupolitiikka silloin, kun toimituksellisesti ajatellaan lehden toimintaa.

Sanomalehti Pohjois-Karjala on alueellaan pidetty, kerran viikossa ilmestyvä sosialidemokraattinen maakuntalehti, joka on erittäin kiitettävästi toiminut sosialidemokratian sanan saattajana. Samalla se on myös kunnissa paikallisjuttuihin otettu omaksi ja on hyvin pidetty. Mielestäni ei tulevaisuudessa pidä siirtyä yhden valtakunnallisen työväenlehden malliin ja jos niin tulee käymään, levikin laskussa tulette näkemään ne todelliset ongelmat, mitä siitä koituu. Samalla myös maakuntien ja kuntien omaleimainen näkyminen tulee kärsimään.

ehdistötukea tulee ohjata tulevaisuudessa tasapuolisesti maakunnissa ilmestyville sosialidemokraattisille maakuntalehdille. Tarvitsemme jatkossakin tulevaisuudessa omia tiedotuskanavia, joissa maakuntien omaleimainen tiedonvälitys toteutuu, eli sosialidemokraattisen maakuntalehden on säilytettävä edelleenkin ja niitä on tuettava. Tukea on ohjattava tasapuolisesti. Valtakunnan sosialidemokraattinen lehti ei saa kaapata lehdistötuesta sitäkin leijonan osaa, mitä se nyt kaappaa.

Hyvät toverit! Kotkan ja Karhulan työväenyhdistykset ovat tehneet maakuntalehtien toimintaedellytysten turvaamisesta tulevaisuudessa erittäin hyvän aloitteen, joten kannatan sitä.

Puheenjohtaja: Seuraavana on Olavi Pennanen, Pohjois-Karjala, ja valmistautuu Kari Nenonen, Oulu.

Pennanen, Olavi (Pohjois-Karjalan piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät toverit! Eilen täytti 90 vuotta Pohjois-Karjala -lehti. Se on perustettu vuonna 1906 Sortavalassa Rajavahti-nimisenä. Se on lehti, joka pitkästä ajasta pyörii voitolla, mutta ehdottomasti tarvitsee kaiken sen tuen, mitä puolue- ja lehdistötuki sille voivat antaa.

Työpaikan luottamusmiehenä tiedän tarkkaan, mikä on tiedonvälityksen tarve työntekijöiden keskuudessa. Tiedän myöskin ihan tarkkaan sen, että jos meillä ei ole 195 markkaa vuodessa maksavaa Pohjois-Karjala -lehteä, minä en pärjää kilpailussa yli 700 markkaa ja jopa kestotilauksenakin 625 markkaa maksavan Demarin kanssa siitäkin huolimatta, että sitä Demaria siellä tarjoan.

Tiedonvälitys työpaikoille ja muualle myös meidän puolueen jäsenten keskuuteen ontuu pahasti, jos meiltä ne yli 7000 tilaajaa puuttuu. Tässä mielessä on tärkeää, että myös alueellisia lehtiä tuetaan ja kannatetaan Sakari Tahvanaisen tekemää ehdotusta.

Lopuksi luen muutaman lauseen: "Omaleimainen, moniarvoinen, alueellinen lehdistö on vuosikymmenien saatossa huolehtinut paikallisen tiedonvälityksen ja mielipiteenmuodostuksen tarpeesta. Viikkolehti Pohjois-Karjala jatkaa uudistuneena sille Sortavalassa määriteltyä tehtävää. Viikkolehti Pohjois-Karjalan täyttyessä 90 vuotta toivotan lehdelle menestyksekkäitä vuosia työssä tiedonvälityksen hyväksi. Martti Ahtisaari, Tasavallan Presidentti."

Puheenjohtaja: Seuraavana Kari Nenonen, Oulu, valmistautuu Leena Piivikivi, Oulu.

Nenonen, Kari (Oulun piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät puoluekokousedustajat! Puoluehallituksen ja järjestöjen esityksistä tälle puoluekokoukselle voi päätellä, että perinteisten sosiaali- ja terveys- sekä koulutusasioiden lisäksi viestintäasiat ovat nousseet tärkeäksi osaksi yhteiskunnassamme käytävää keskustelua. Tämän analyysin tein ja vedin johtopäätökset laskemalla aloitteiden lukumäärän eri otsikoiden alla nyt käsiteltävänä olevasta asiakirjasta. Saman johtopäätöksen voi tehdä ehkä vielä paremmin tästä nyt käytävästä keskustelusta.

Koska itsekin olen vahvasti sitä mieltä, että viestinnän merkitys tulevaisuudessa vain kasvaa ja kun uskon, että sanomalehdet tulevat jatkossakin olemaan keskeinen viestintäväline meille demareille, otan kantaa aloitteisiin 98-101.

Teen muutosesityksen puoluehallituksen esitykseen, mutta ensin kerron teille pohjoissuomalaisen näkökulman puolueen aluelehtien toiminnan turvaamisen puolesta. Aloiteasiakirjasta on helppo löytää ne ongelmat, joita Vaasan läänissä on syntynyt oman lehden lakkauttamisen myötä. Haluaisin uskoa, mutta en usko, että tähän maahan voisi syntyä sellaista valtakunnallista Demari-lehteä, joka tyydyttäisi ne tarpeet, joita on tämän laajan maan eri alueilla.

Oulussa ilmestyvä ja koko Pohjois-Suomeen, siis yli puoleen Suomeen, leviävä sosialidemokraattinen Pohjolan Työ on yksi tämän puolueen aluelehdistä. Sen näkökulma on luonnollisestikin sosialidemokraattinen, mutta myös alueellinen. Se on tiedotuskanava, jota Pohjois-Suomessa lukevat entistä enemmän muutkin kuin aktiividemarit. Tämä lehti, Pohjolan Työ, leviää joka toinen viikko Oulussa ja kerran kuukaudessa sekä Kemissä että Rovaniemellä jokaiseen talouteen. Ei ole sattumaa, että juuri näissä kaupungeissa demarit ovat muuten niin keskustavaltaisessa Pohjois-Suomessa kuntiensä suurin poliittinen puolue ja demareilla on suurimmat valtuustoryhmät.

Me pohjoissuomalaiset demarit seisomme tanakasti oman lehtemme säilymisen puolesta. Siinä asiassa ei meidän mielestämme voida tehdä kompromisseja. Tämän ennakoilmoituksen annan kaiken varalta ja toivon, että näitä keskusteluja ei käytäisi katkeraan loppuun saakka.

Lopuksi teen lupaamani ehdotuksen. Se on lisäys sivulle 233 puoluehallituksen esitykseen puoluekokouksen päätökseksi niin, että tuo pitkä lause tulisi jatkumaan seuraavasti: "alueelliset näkökohdat ja tarpeet huomioon ottaen.", eli "Puoluekokous kiirehtii avointa ja realistista sosialidemokraattisen lehdistön ja muun viestinnän kehittämiskeskustelua sekä valtakunnallisesti että alueellisesti ja viittaa joukkoviestintäkannanoton kohtaan 1 valtion lehdistötuesta, jonka toteutuminen antaisi mahdollisuuden tehdä hallittuja ratkaisuja alueelliset näkökohdat ja tarpeet huomioon ottaen."

Puheenjohtaja: Huomautan puhujille, että olemme sopineet kolmen minuutin ajasta. Seuraavana Leena Piikivi, Oulu.

Piikivi, Leena (Oulun piiri): Toveri puheenjohtaja! Kannatan Kari Nenosen tekemää lisäyksesitystä.

Puheenjohtaja: Seuraavana Vesa Salminen, Kymi, valmistautuu Christer Donner, FSA.

Salminen, Vesa (Kymen piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät toverit! Veikko Simpanen täällä Uudenmaan tovereitten äänitorvena esitti, että Demari levitettäisiin valtakunnalliseksi Demari-lehdeksi, ja muut lakkautettaisiin. Näin kai se täytyisi tulkita.

Hyvät toverit, politiikkaa tehdään tässä valtakunnassa Uudenmaan ulkopuolellakin.

Puheenjohtaja: Hetkinen, anteeksi keskeytys. Todetaan, että Christer Donner ei ole pyytänyt puheenvuoroa tähän väliin. Anteeksi. Jatka vain!

Salminen, Vesa (Kymen piiri): Se politiikka, mitä alueilla ja maakunnissa tehdään, on tämän valtakunnan kannalta erittäin tärkeää politiikkaa. Meillä on Länsi-Suomessa, pohjoisessa, idässä ja Kaakonkulmalla vahvoja demarialueita, joilla toverit tekevät tosissaan poliittista työtä. En näe mitään syytä edes spekuloida sellaisella ajatuksella, että me lähtisimme tässä vaiheessa viemään niitä viimeisiä demarilehtiä, joita meillä on olemassa ja ajamaan niitä tietien tahtoen alas.

Täällä tehdyt esitykset, että pyritään kehittämään yhdessä yhteisvoimin, yhteistuumin meidän yhteistä viestintäämme rakentavasti, harkitusti ja miettien mihin suuntaan ja millä keinoin menemme, on mielestäni hyviä ja kannatettavia.

Sanoudun selvästi irti Veikko Simpasen tekemästä ehdotuksesta, mutta kannatan Kari Nenosen tekemää lisäystä puoluehallituksen kannanottoon. Se lause mielestäni täydentää sitä, jota yhdistyksemme on jo omassa esityksessään tehnyt.

Puheenjohtaja: Seuraavana Mikko Sedig, Varsinais-Suomi, valmistautuu Osmo Keinänen, Pohjois-Karjala. Mikko Sedig on siis pitänyt puheenvuoronsa. Seuraavana Osmo Keinänen, Pohjois-Karjala, valmistautuu Raimo Järvinen, Pirkanmaa.

Keinänen, Osmo (Pohjois-Karjalan piiri): Teen esityksen puoluekokouksen päätöksen aloitteisiin 98, 99, 100 ja 101: "Puoluekokous pitää tärkeänä sos.-dem. piirilehtien merkitystä sosialidemokraattisen tiedon välittäjänä maakunnissa. Valtion lehdistötuki sos.dem. piirilehdille tulee vakiinnuttaa vähintään vuoden 1996 tasolle vaalikauden loppuun asti. Demari-lehden ilmestymiskertojen lisäämiselle ei ole perusteita sos.dem. piirilehtien kustannuksella. Sos.dem. lehdistötuki tulee jakaa tasapuolisemmin Demarin ja piirilehtien kesken."

Tässä oli päätösesitys ja perusteluja lisää. Hiukan ensin tilastotietoja. Demari julkaisi vuonna 1995 noin 14,8 palstakilometriä ja sai lehdistötukea 11,3 miljoonaa markkaa. Tukea tuli palstakilometriä kohden 760.000 markkaa. Maakuntalehdet julkaisivat vuonna 1995 noin 37,1 palstakilometriä ja saivat lehdistötukea 12,3 miljoonaa markkaa. Tuki oli palstakilometriä kohden 330.000 markkaa. Demarin levikki oli viime vuonna 33.500 kpl ja lehdistötuki levikkikappaletta kohden oli 335 markkaa. Sos.dem. maakuntalehtien levikki oli viime vuonna 67.500 kappaletta ja lehdistötuki levikkikappaletta kohti oli 180 markkaa. Kansan Uutisissa tämä vastaava vertailu on 280 markkaa. Demarissa oli 6,5 toimittajaa ilmestymispäivää kohti ja vastaavasti maakuntalehdissä keskimäärin 2 ilmestymispäivää kohden. Näin ollen ei ole perusteita sille, että maakuntalehdet lakkautettaisiin ja olisi vain yksi lehti. Se palvelee ehkä Kehä III:n sisäpuolta, mutta se ei palvele meitä haja-asutusalueilla Kehä III:n pohjoispuolella olevia.

Myös oli tällainen Stadin Ruusu, ja kysyin helsinkiläiseltä, että onko tämä piirilehti vai mikä, mutta tässä ei ole paljon ilmoituksia. Minulle on kerrottu, että puolue on tukenut sitä viime vuonna yli miljoonalla markalla. Vastatkaa tähän kysymykseen, pitääkö se paikkansa!

Hyvät toverit! Toivon, että me maakunnan ihmiset voisimme antaa hyvän ja vahvan kannanoton tältä puoluekokoukselta niin, että maakuntalehdet säilyisivät, ja mistä niitä on lakkautettu, voitaisiin mahdollisesti yhdessä vielä perustaa uudelleen.

Puheenjohtaja: Seuraavana Raimo Järvinen, Pirkanmaa, valmistautuu Reino Breilin, Varsinais-Suomi.

Järvinen, Raimo (Pirkanmaan piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät kokousedustajat! Tämä lehdistökeskustelu on mielestäni hyvä siinä suhteessa, että nyt on

kuultu, mitä maakuntalehdet ovat. Olen Pirkanmaalta, ja sinne tulee Pirkanmaan Demari, ja täytyy sanoa, ettei sen taso ole kyllä mikään kauhea siinä suhteessa. No, kertoo se tamperelaisille jotakin. Pirkanmaan Demarin toimitus sattuu olemaan Tampereella, joten sieltä ehkä tulee jotakin juttua.

Kun on kuunnellut tätä keskustelua tämän päivän, ensin tuntui, että päivällä olimme huolissamme työllisyydestä ja kaikesta muusta ja sitten kun tulee yö, silloin täällä käydään ministeriä myöten pöntössä sanomassa, kuinka keskittämiset ym. yleensä auttavat. Hyvät toverit! Tämä vene vuotaa nyt, siitä on tappi pois, vene täyttyy työttömillä.

Jos me työllisyyttä hoidamme, niin pistetään se tappi ensin kiinni ja lopetetaan tällainen hirveä keskittäminen, jotta saataisiin säilytetyksi edes työpaikat, mitä maakuntalehdissä ja muissa on. Haluan todella, että lehtituki jaetaan tasapuolisesti näille, annetaan mahdollisuus, ja nekin harvat työpaikat sitten säilyvät. Toveri puheenjohtaja, kannatan Osmo Keinäsen tekemää esitystä.

Puheenjohtaja: Seuraavana Reino Breilin, Varsinais-Suomi, valmistautuu Johannes Koskinen, Etelä-Häme.

Breilin, Reino (Varsinais-Suomen piiri): Toveri puheenjohtaja! Minun puheenvuoroni sopisi oikeastaan moneenkin kohtaan, mutta olen sen kohdistanut puolueen lausuntoon sen sisältöä ajatellen. Olen kirjoittanut, mitä haluan sanoa, koska aika on rajoitettu.

Haluan sanoa, että meillä Salossa on suuri puute, jos Turun Päivälehti jää pois. Erityisesti poliittinen paine kohdistuu meille, joka on vasemmistoenemmistöinen kaupunki - 24 on vasemmistolaisia ja siitä 22 demaria. Se on yksinkertainen enemmistö. Porvarien paine on suunnaton. Sosialidemokraattisen lehdistön ja erityisesti maakuntalehdistön asema on pyrittävä turvaamaan niin pitkään kuin mahdollista. Siksi me varsinaissuomalaiset tuemme puoluehallituksen esitystä valtion lehdistötuen vakiinnuttamisesta nykyiselle tasolle.

Budjettiriihessä tästä on pidettävä tiukasti kiinni. Vastuu omien lehtien kohtalosta koskee kylläkin myös kunnallispolitiikassa toimivia tovereita. Me Salossa olemme äänestyspäättöksellä tehneet omasta lehdestämme, Turun Päivälehdestä, Salon kaupungin virallisen ilmoituslehden. Todella kovan taistelun ja erilaisten valituskierrosten jälkeen tämä on tullut voimaan. Tämä olija on meille suuri kysymys. Oman lehden merkitystä on arkisessa työssä usein vaikea nähdä. Usein se näkyy vasta sitten, kun oma lehti puuttuu. Tästä lienee kokemusta esimerkiksi Pohjanmaalla, Pirkanmaalla ja muuallakin.

Toinen kysymys on se, miten niukat resurssit voidaan jakaa sosialidemokraattisten lehtien kesken. Meidän on nähtävä kokonaisuus. Siksi ei ole mitään hyötyä eripuraisuudesta päälehdessä Demarin ja maakuntalehtien välillä. Päinvastoin yhteistoimintaa kehittämällä ja lisäämällä voidaan myös säästää yhteisiä mark-

koja. Ei ole tässä tilanteessa järkevää, että päälehti pysyy poissa yhteisestä pöydästä pyrkimyksensä lisätä omaa osuuttaan yhteisistä varoista muiden kustannuksella. Tulisi löytää ratkaisuja, joilla voidaan ylläpitää kohtuullisesti toimitettua pää-äänenkannattajaa ja ainakin useampia nykyisiä maakuntalehtiä.

Toki näemme maakunnassakin, että tilanteen taustalla on se, että Demarissa ei ole toteutettu samanlaisia vaikeita mutta välttämättömiä saneerauksia, kuten muissa demarilehdissä. Olen ollut laskevinani toimituskunnan määräksi noin viisi toimittajaa ilmestymispäivää kohden. Meillä Salossa ilmestyy kohtalaisen hyvin toimitettu alueellinen valtalehti Salon Seudun Sanomat seitsemänä päivänä viikossa huomattavasti pienemmillä resursseilla. Oman lehtemme, Turun Päivälehdhen, on tultava tänä päivänä toimeen yhdellä toimittajalla ilmestymispäivää kohti. Apua tarvitaan!

Puheenjohtaja: Seuraavana Johannes Koskinen, Etelä-Häme, valmistautuu Heikki Vierumäki, Etelä-Häme.

Koskinen, Johannes (Etelä-Hämeen piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät toverit! Näistä käytetyistä puheenvuoroista käy ilmi se hyvin ristiriitainen tilanne, kun pitäisi niukenevilla markoilla pitää yllä sos.dem. lehdistön tasoa ja parantaakin sitä samoin kuin kattavuutta. Esimerkiksi Osmo Keinäsen kertomista luvuista kävi ilmi, että näiden maakuntalehtien avulla tavoitetaan kaksinkertainen määrä sosialidemokraattisia tai sitoutumattomiakin tovereita ympäri maata. Siihen verrattuna tuo miljoonien jako on tietysti kiistanalainen.

Yksi malli mennä eteenpäin on se, mitä Hämeenlinnan työväenyhdistys esitti, eli tavoitellaan pitkälle menevää resurssien yhdistämistä. Toinen malli on vaatimattomalla tavoitetasolla, että UP-Uutispalvelun ja Demarin voimavaroja pystytettiin tehokkaammin yhteiskäyttämään. Yleensäkin sitä aineistoa, jota Demarin toimittajat niska limassa kirjoittavat, pystyttäisiin käyttämään hyväksi maakuntalehdistössä. Tärkeintä on se, että jonkinlaiseen kestäväan ratkaisuun päädyttäisiin tämän vaalikauden aikana. On selvää, ettemme voi taata lehdistötuen säilymistä tuleville vuosille ja joudumme sitä hankalampiin ratkaisuihin, mitä pidemmälle sitä periaateratkaisua lykätään.

Tämän vuoksi esitän, että puoluehallituksen esitykseen lisätään seuraava kappale. Se käy lisäksi myös siten muotoiltuun kappaleeseen, jonka Kari Nenonen esitti. Lisäys kuuluisi seuraavasti: "Sosialidemokraattisen lehdistön ja muun viestinnän kehittämislinjat valmistellaan ratkaistavaksi puoluevaltuustossa keväällä 1997." Puoluevaltuusto olisi juuri oikea elin alueellisen edustavuuden takia ratkaisemaan nämä suuret kehittämislinjat ja jotta ne ehdittäisiin hyvissä ajoin tämän vaalikauden aikana myös toteuttaa, sen pitäisi tapahtua vuoden kuluessa, mieluummin siis jo keväällä 1997 pidettävässä puoluevaltuuston kokouksessa.

Puheenjohtaja: Seuraavana Heikki Vierumäki, Etelä-Häme, valmistautuu Uolevi Kaukovaara, Satakunta.

Vierumäki, Heikki (Etelä-Hämeen piiri): Toveri puheenjohtaja! Kannatan Johannes Koskisen äsken tekemä esitystä.

Puheenjohtaja: Seuraavana Uolevi Kaukovaara, Satakunta, valmistautuu Tero Tuomisto, Helsinki.

Kaukovaara, Uolevi (Satakunnan piiri): Toveri puheenjohtaja! Oikeastaan puheenvuoroni on turha sikäli, että kaikki oleellinen on sosialidemokraattisten maakuntalehtien tukemisesta ja asemasta sanottu. On kuitenkin huomioitava se seikka, että lehdistö ja varsinkin T-lehdistö on nyt viimeisellä vuosikymmenellä käynyt lävitse ankaran kuurin. Se on ollut katkeraa juuri niille tovereille, joita se on kohdannut. Olen itse ollut 80-luvulla silloisessa puoluetoimikunnassa teke-mässä näitä ikäviä päätöksiä. Silloin päädyttiin näihin yksipäiväisiin viikkoleh-tiin, jotka katsottiin palvelukeinoksi, joka silloisen puolueen lehdistötuen varas-sa voitiin toteuttaa.

Täytyy muistaa se, että meillä Porissa sanomalehti Uusi Aika parisen kuukautta sitten täytti 90 vuotta. Se oli alkujaan Sosialidemokraatti-niminen ja jatkaa edel-leen. Kuten edustaja Eero Salo sanoi, Uusi Aika tulee tukevasti menemään eteenpäin, kuitenkin edellyttäen, että nykyinen lehdistötuki säilyy ja sillä kye-tään lehden ilmestyminen jatkossa turvaamana.

Kun olen ollut useissa puoluekokouksissa, niin keskustelu Demarista ja sen ase-masta ei ole suinkaan vieras. Se on ollut useissa kokouksissa ihan keskeisenä pyrkimyksenä, että Demarista voitaisiin muodostaa valtakunnallinen hyvinkin menestyvä päivälehti. Mutta aina kuitenkin on päädytty nykyisenkaltaiseen rat-kaisuun, ja nimenomaan ne ratkaisut ovat olleet puolueen edun mukaisia. Rat-kaisujen seuraukset on nähty nimenomaan maakunnissa erinomaisina vaalitulok-sina ja tyytyväisyytenä siihen, että viestintä kentältä toimii, kuten sen socialide-mokraattisessa liikkeessä tulee toimia.

Sen vuoksi kannatan kaikkia niitä hyviä puheenvuoroja ja muutosehdotuksia, jotka tukevat tätä maakuntalehtien toimintaa, mutta vastustan Simpasen ehdotus-ta, jonka hän esitti täällä aikaisemmin.

Puheenjohtaja: Seuraavana Tero Tuomisto, Helsinki.

Tuomisto, Tero (Helsingin piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät kokousedustajat! Pari selittävää sanaa Stadin Ruusu -nimisestä helsinkiläisestä lehdestä. Niin mu-kavaa kuin olisikin, että puoluetoimisto antaisi Helsingin piirille varoja tämän lehden julkaisemiseen, niin valitettavasti emme sitä rahaa saa. Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa, teemme sen talkootyönä, yritämme hankkia ilmoituksia. Taittaja on ainoa, joka saa jonkinmoista korvausta. Lehteä tehdään kahdeksatta

vuotta ja talkootyönä. Lähdimme tekemään tätä lehteä siitä valitettavasta näkökulmasta, että kovin harvalle täällä Kehä kolmosen sisäpuolellakaan tulee Demari-lehti. Piiri näkee tämän asian siinä mielessä tärkeäksi, että kun tiedotteita, kirjeitä, monenlaisia viestejä pitäisi joka tapauksessa lähettää, niin miksei puettaisi niitä näyttävän, houkuttelevan lehden muotoon. Lehteä levitetään myös laajemmin kaikkiin Helsingin kirjastoihin, kunnallisiin luottamustehtäviin valituille, vähän muillekin kuin demareille. Sitä luetaan, sitä seurataan ja toivottavasti tekin olette tämän kokouksen aikana viihtyneet tämän lehden parissa. Sitä on runsain mitoin löydettävissä tuolta hyllyistä.

Puheenjohtaja: Keskustelu aloitteista 98.-101. on päättynyt.

Keskustelun kuluessa on Sakari Tahvanainen Olavi Pennasen kannattamana tehnyt seuraavan lisäysehdotuksen: "Puoluehallitus ja puoluevaltuusto tulevissa toimintasuunnitelmissa vahvistavat huomattavasti nykyisestään puolueen maakuntalehtien asemaa muun muassa suuntaamalla valtiolta tulevasta lehdistötuesta 2/3 maakuntien sos.dem. lehdille."

Kari Nenonen on Leena Piikiven ja Vesa Salmisen kannattamana tehnyt sivulle 233 muutosehdotuksen niin, että virkkeen loppuun tulisi lisäys: "... alueelliset näkökohdat ja tarpeet huomioon ottaen."

Osmo Keinänen on Raimo Järvisen kannattamana tehnyt seuraavan lisäysehdotuksen: "Puoluekokous pitää tärkeänä sos.dem. piirilehtien merkitystä sosialidemokraattisen tiedon välittäjänä maakunnissa. Valtion lehdistötuki sos.dem. piirilehdille tulee vakiinnuttaa vähintään vuoden 1996 tasolle vaalikauden loppuun asti. Demari-lehden ilmestymiskertojen lisäämiselle ei ole perusteita sos.dem. piirilehtien kustannuksella. Lehdistötuki tulee jakaa tasapuolisemmin Demarin ja piirilehtien kesken."

Johannes Koskinen on Heikki Vierumäen kannattaman tehnyt seuraavan lisäyksen päätösehdotukseen: "Sosialidemokraattisen lehdistön ja muun viestinnän kehittämislinit valmisteillaan ratkaistavaksi puoluevaltuustossa keväällä 1997."

Veikko Simpasen ehdotus menee niin ikään valiokuntaan käsiteltäväksi.

Selostus hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Esitän, että nämä muutos- ja lisäysehdotukset lähetetään asianomaiseen valiokuntaan valmisteltaviksi.

Esitys hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Puheenjohtaja: Aloite 102. *Viestintävälineiden tasapuolinen tukeminen.* Kohtaan ei ole pyydetty puheenvuoroja. Puoluehallituksen ehdotus puoluekokouksen päätökseksi hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Puoluekokous piti sanan- ja ilmaisunvapauden vaalimista tärkeänä ja viittasi joukkoviestintäkannanottoon.

Puheenjohtaja: Aloite 103. *Postipalveluiden samahintaisuuden turvaaminen koko maassa.* Kohtaan ei ole pyydetty puheenvuoroja, joten puoluehallituksen esitys puoluekokouksen päätökseksi hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Puoluekokous viittasi joukkoviestintäkannanoton kohtaan 2 sekä katsoi, että postikilpailun vapautuessa tulee toimilupaehdoilla huolehtia Suomen Posti Oy:n edellytyksistä ylläpitää haja-asutusalueiden palveluja.

Puheenjohtaja: Näin on tullut liikenne- ja viestintäaloitteet käsitellyiksi muilta osin paitsi valiokuntaan lähetettyjen esitysten osalta.

Tarkoituksena on, että vielä tänään kävisimme lävitse ympäristö- ja asuntoaloitteet sekä alue-, kunnallis- ja maaseutualoitteet. Huomenna aamulla on tarkoitus ryhtyä käsittelemään valiokunnista tulevia aloitteita. Kokoushan alkaa huomenna kello 8, kuten varmaan muistatte. Silloin ryhdymme käsittelemään sosiaalialoitteita.

Puheenjohtajaksi siirtyi Sari Paajanen.

Muutoksia puoluekokousedustukseen

Puheenjohtaja: Puoluekokousedustajaksi on siirtynyt Varsinais-Suomen piirin ja Turun vaaliyhitymästä edustaja Seppo Lehtisen tilalle edustaja Armas Lahoniitty. Merkittäneen. Merkitään.

Puoluekokousedustajaksi on siirtynyt Varsinais-Suomen piirin ja Turun vaaliyhitymästä edustaja Kalevi Haapalan tilalle edustaja Jukka Mikkola. Merkittäneen. Merkitään.

Puoluekokousedustajaksi on siirtynyt Varsinais-Suomen piirin ja Turun vaaliyhitymästä edustaja Virpa Puiston tultua estyneeksi hänen varaedustajansa Kalevi Haapala. Merkittäneen. Merkitään.

21.8.

Ympäristö- ja asuntoaloitteet (esitykset 104.-114.)

Puheenjohtaja: Siirrymme käsittelemään kohtaa 21.8. Ympäristö- ja asuntoaloitteet, ja siitä puoluehallituksen esitys 104. *Kannanotto ympäristöpolitiikasta.* Ensimmäinen puheenvuoro Miila Niemisellä, Varsinais-Suomi, valmistautuu Miia Pietilä, Pirkanmaa.

Nieminen, Miila (Varsinais-Suomen piiri): Arvoisa puheenjohtaja, hyvät puoluekokousedustajat ja kaikki läsnäolijat! Esitän lisäyksen puoluehallituksen kannanottoon ympäristöpolitiikasta, kohtaan 10. Myös rakennuslupien kriteeristöihin on saatava nk. ekorakentamisaspekti, eli kuntien rakennuslautakuntien toimialaan pitäisi sisällyttää suositukset tai määräykset ekologisesti kestävien rakennusmateriaalien käytöstä taloyhtiöissä ja omakotitaloissa. Tämä on ainoa todellinen tuloksia tuottava tie siihen, että rakennuksissamme pyritään maksimoimaan energiansäästöjä ympäristöystävällisyys.

Puheenjohtaja: Seuraavana Miia Pietilä, Pirkanmaa.

Pietilä, Miia (Pirkanmaan piiri): Arvoisa puheenjohtaja, hyvät toverit! Kannatan Miila Niemisen äsken tekemää esitystä, ja teen lisäksi pari muutosesitystä samaan kannanottoon. Ensinnäkin korjaisin kohdan 2. viimeisen lauseen muotoon: "Harkittuja, luonnonsuojelulliset näkökohdat huomioon ottavia, luontoon perustuvia matkailuhankkeita on edistettävä."

Seuraavalla sivulla kohdassa 9. minua mietitytti toiseksi viimeinen lause "Suojelusta maanomistajille maksettavia korvauksia on kohtuullistettava." Mietin, kenen kohtuus tässä mahtaa olla kyseessä. Minulle kerrottiin, että tarkoitus on pienentää korvauksia, mutta miksi sitä ei sanota? Esitän, että lause kuuluisi: "Suojelusta maanomistajille maksettavia korvauksia on pienennettävä."

Puheenjohtaja: Seuraavana Miila Nieminen, Varsinais-Suomi, valmistautuu Tapio Luttinen, Etelä-Häme.

Nieminen, Miila (Varsinais-Suomen piiri): Arvoisa puheenjohtaja, hyvät puoluekokousedustajat ja kaikki läsnäolijat! Pitemmittä puheita kannatan Miia Pietilän tuoreita ja raikkaita ajatuksia puoluehallituksen kannanottoon.

Puheenjohtaja: Seuraavana Tapio Luttinen, Etelä-Häme, valmistautuu Heikki Vierumäki, Etelä-Häme.

Luttinen, Tapio (Etelä-Hämeen piiri): On myöhä, joten olen lyhytsanainen. Sivulla 238, kohdassa 7. sanotaan: "Liikenteen päästöjen vähentämiseksi on edistettävä raideliikennettä. Taajamissa liikkumistarvetta vähennetään tiivistämällä kaupunkirakenteita." Yksi merkittävimpiä liikenteen päästöjen vähentämiskeinoja on katalysaattori. Ongelma on nyt se, että autokanta on uudistunut niin hitaasti, että katalysaattoriautoja ei ole tullut liikenteeseen sitä vauhtia kuin olisi ollut toivottavaa. Sen tähden ympäristönsuojelun kannalta olisi erittäin tärkeää, että autokanta uusiutuisi uudempiin ajoneuvoihin, joissa päästöt ovat vähäisempiä.

Sen tähden ehdotan, että ensimmäisen virkkeen loppuun lisätään sanat "sekä autokannan uusiutumista" - sekä sulkuihin - "(mm. verotuksellisin keinoin)". Ensimmäinen virke kuuluisi siis: "Liikenteen päästöjen vähentämiseksi on edis-

tettava raideliikennettä sekä autokannan uusiutumista (mm. verotuksellisin keinoin)."

Puheenjohtaja: Seuraavana Heikki Vierumäki, Etelä-Häme, valmistautuu Kimmo Kiljunen, Uusimaa.

Vierumäki, Heikki (Etelä-Hämeen piiri): Toveri puheenjohtaja, rakkaat toverit! Kannatan Tapio Luttisen tekemää lisäysesitystä.

Puheenjohtaja: Seuraavana Kimmo Kiljunen, Uusimaa, valmistautuu Miila Nieminen, Varsinais-Suomi.

Kiljunen, Kimmo (Uudenmaan piiri): Toveri puheenjohtaja! Tässä vaiheessa iltaa epäilemättä lyhyt puhe on paras puhe siitä huolimatta, että asiakohta on hyvin tärkeä erityisesti ympäristökysymysten osalta. Haluaisin tehdä pienen täydennysesityksen puoluehallituksen esitykseen Kannanotto ympäristöpolitiikasta. 11. kohdassa on seuraavaa: "Ympäristöpolitiikan tavoitteet on yhdistettävä koko yhteiskunnan kehittämiseen. Taloudellisin keinoin, kuten veroin ja maksuin, voidaan ympäristön käyttöä säädellä usein tehokkaammin kuin pelkästään hallinnollisin keinoin. Ympäristöverotuksen kehittäminen edellyttää toimenpiteitä EU:n tasolla."

Tähän lisäisin seuraavan virkkeen: "Lähtökohtana on pidettävä verotuksen painopisteen siirtämistä työn verottamisesta luonnonvarojen käytön ja ympäristön kuormittamisen verottamiseen." Perusteluinani on, että haluan esitykselläni nostaa esille sen seikan, että meillä on verotusjärjestelmä on kehittynyt historiallisesti sen suuntaisesti, että meillä verotetaan työtä hyvin voimakkaasti sekä työnantajan sosiaalivakuutusmaksujen että ansiotuloverotuksen osalta. Toisaalta rajallisten luonnonvarojen käyttöä, yhtä lailla kuin ympäristön kuormitusta verotetaan hyvin vähän tai ei laisinkaan. Tässä suhteessa nimenomaan verotuksen painopistettä on järkevää muuttaa. Työn verotusta alentamalla parannamme epäilemättä eräiltä osin työllisyyttä, ja ympäristöverotusta lisäämällä voidaan hintamekanismin kautta edistää luonnonvarojen järkevää ja tehokasta käyttöä ja parantaa yleensäkin luonnon perusolosuhteita. Samalla tietysti edistettäisiin Suomen kilpailukykyä markkinoilla, joilla ympäristöosaamisella on yhä enemmän kysyntää.

Näillä perusteilla olisin nimenomaan tätä painopistettä muuttamassa työn verottamisesta luonnonvarojen käytön ja ympäristön kuormittamisen verotuksen suuntaan.

Puheenjohtaja: Seuraavana Miila Nieminen, Varsinais-Suomi, valmistautuu Jukka Mikkola, Varsinais-Suomi.

Nieminen, Miila (Varsinais-Suomen piiri): Arvoisa puheenjohtaja, hyvät puoluekokousedustajat ja kaikki läsnäolijat! Kannatan vilpittömästi Kimmo Kiljunen tekemää esitystä. Sosialidemokraattisen Puolueen pitää vasemmistolaisena ja

ihmisistä välittävänä puolueena välittää myös ympäristöstään ja työntekijöistä niin, että työnteke on verotuksessa helpompi kuin ympäristön saastuttaminen, niin että työnteosta ei rangaista, vaan siitä, että saastutat ympäristöä ja pilaat yhteisen maapallomme. Kannatan Kimmo Kiljusen esitystä.

Puheenjohtaja: Seuraavana Jukka Mikkola, Varsinais-Suomi, valmistautuu Susanna Huovinen, Keski-Suomi.

Mikkola, Jukka (Varsinais-Suomen piiri): Toveri puheenjohtaja! Kiinnitän huomiota puoluehallituksen esityksen kohtaan 3, jossa sanotaan: "Suomen viennin - tärkeimpänä metsäteollisuus - hyvä ympäristökuva ostajamaissa on edellytys suotuisalle kehitykselle. Raaka-aineiden hankinnassa on luonnonvaroja käytettävä entistä vastuullisemmin sekä tuotantoprosesseja kehitettävä entistä korkeatasoisemmaksi."

Kohta 8: "Teollisuuden tuotantoprosesseja kehitetään luonnonvaroja säästäviksi ja tuotteita parannetaan ympäristöhaittojen vähentämiseksi."

Kiinnitän huomiota siihen, että metsäteollisuuden osalta metsiämme käytetään vain 75-prosenttisesti. Kun tehdään hakkuita, metsään jää monitoimikoneitten jäljiltä ns. latvat eli rangat sekä kaikki oksat ja muut puuainekset. Niitten osuus on noin 25 prosenttia puuaineksesta. Kiinnitän tähän huomiota sen takia, että niin kauan kun näin on, meillä hakataan metsiä tarpeettoman paljon. Sosialidemokraattisen Puolueen tulisi kiinnittää vakavasti huomiota kansantalouden kannalta siihen, että kehitettäisiin korjuukoneita ja laitteita siihen suuntaan, että myös oksat ja latvukset käytettäisiin teollisuudessa hyväksi. Se on meille tulevaisuudessa yhä tärkeämpää.

Puheenjohtaja: Seuraavana Susanna Huovinen, Keski-Suomi.

Huovinen, Susanna (Keski-Suomen piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät toverit! Niinhän se on, että ihminen on valitettavasti itsekäs olento, ja tämän vuoksi monet hyvätkin asiat jäävät toteutumatta. Pelko uutta ja outoa kohtaan tai omien etujen menettämisestä näkyy monin eri tavoin eri tasoilla. Näistä yksi taso on ympäristön huomioon ottaminen kiihkeässä elämänmenossamme. Varmasti on helppoa toistella jo ulkoa opittuja ympäristönsuojelun a:ta ja o:ta, käytännön toteutus jää jonnekin sivuraiteille.

Valitettavasti myös puoluehallitus syyllistyy äsken mainitsemaani konkretian puutteeseen niin omassa esityksessään ympäristöpolitiikasta kuin myös vastauksissaan ympäristöaloitteisiin, liiрум laarumia, ympäripyöreyyksiä sekä "tulisi, olisi, pitäisi" -kielenkäyttöä. Voin ottaa yhden esimerkin liikenteen päästöjen rajoituksesta. Kohdassa kerrotaan tarvittavan erityistoimia liikenteen päästöjen vähentämiseksi. Yhtään konkreettista keinoa kansainvälisten tasojen saavuttamiseksi - joista muuten ollaan jo hirvittävästi myöhässä - ei puoluehallituksen esityksessä mainita.

Verotuksellisten mahdollisuuksien käyttöä ei myöskään esityksessä ole pohdittu lainkaan Suomen tasolla, vaikka tämän päivän ympäristökeskustelussa ne ovat jo kovasti käytössä. Voihan tietenkin olla, että teollisuuden ja suuren rahan kanssa täytyy olla hallitusyhteistyön nimissä hyvissä väleissä, ja täten niiden verottaminen esimerkiksi sen mukaan, käyttävätkö ne ympäristöystävällistä tuotantotapaa vai eivät, ei ilmeisesti ole mahdollista.

Monet kohdat puoluehallituksen ehdotuksessa kuitenkin kiitettävästi edes yrittävät edistää tätä uutta ajattelutapaa, joka ottaisi huomioon ympäristön kaikilla inhimillisen elämän alueilla. Ymmärrän oikein hyvin, että tässä ns. edelläkävijäliikkeessä on näiden asioiden esille tuominen hieman hankalaa. Se selviää, kun silmäilette hieman eteenpäin näitä aloitteita. Siellä nimittäin meidät kaikki ympäristöihmiset leimataan vuhottajiksi. Niinhän se tietenkin on, mutta toisten mielestä täytyy yrittää lapsineen vuhottaa tällä planeetalla vielä pikkuisen pitempään. Ei voi välttyä miettimästä näitäkin juttuja.

Kannatan lämpimästi näillä perusteilla Miila Niemisen, Miia Pietilän sekä Kimmo Kiljusen tekemiä esityksiä.

Puheenjohtaja: Kohtaan 104. Kannanotto ympäristöpolitiikasta ei ole enää puheenvuoropyyntöjä, joten päätän keskustelun.

Todetaan, että keskustelun aikana Kimmo Kiljusen esittämänä ja Miila Niemisen kannattamana on esitetty lisäys kohtaan 11. "Lähtökohtana on pidettävä verotuksen painopisteen siirtämistä työn verottamisesta luonnonvarojen käytön ja ympäristön kuormittamisen verottamiseen." Tämä tulisi kohdan 11. viimeiseksi virkkeeksi.

Miia Pietilä esittää ja Miila Pietilä kannattaa muutosesitystä kohdan 2 viimeiseksi lauseeksi: "Harkittuja, luonnonsuojelulliset näkökohdat huomioon ottavia, luontoon perustuvia matkailuhankkeita on edistettävä."

Miia Pietilän esittämänä ja Miila Niemisen kannattamana kohdan 9. toiseksi viimeinen lause tulisi kuulumaan: "Suojelusta maanomistajille maksettavia korvauksia on pienennettävä."

Miila Nieminen esittää Miia Pietilän kannattamana kohtaan 10. seuraavaa: "Esitän, että puoluekokous tekee päätöksen, että SDP vaatii, että kuntien rakennuslautakuntien ratkaisultaan pitää sisällyttää vaatimuksia tai suosituksia ympäristöystävällisten ja energiaa säästävien rakennusmateriaalien käytöstä rakennuksissa."

Selonteko hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Muutosesitys kohdan 9. toiseksi viimeisen lauseen muodoksi: "Suojelusta maanomistajille maksettavia korvauksia on pienennettävä."

Voiko kokous hyväksyä esityksen yksimielisesti?

Kokouksesta: Ei!

Onko tähän työjärjestyspuheenvuoroja? Osmo Keinänen, Pohjois-Karjala, ole hyvä!

Keinänen, Osmo (Pohjois-Karjalan piiri): Mielestäni tämä on niin pieni kysymys, jotta voisimme asian ratkaista yksimielisesti, kuten se on puoluehallituksen esityksessä. Pyrittäisiin välttämään turhaa valiokuntatyöskentelyä.

Puheenjohtaja: Mitä mieltä on esityksen tehnyt Miia Pietilä?

Pietilä, Miia (Pirkanmaan piiri): Puheenjohtaja! En vedä esitystäni pois.

Puheenjohtaja: Sitten äänestämme. Puoluehallituksen esitys "jaa", Miia Pietilän esitys "ei".

Miia Pietilän esitys kuuluu: "Suojelusta maanomistajille maksettavia korvauksia on pienennettävä." Puoluehallituksen esitys kuuluu: "Suojelusta maanomistajille maksettavia korvauksia on kohtuullistettava."

Ovatko esitykset tulleet selviksi? Heikki Luukkanen Kymestä on pyytänyt puheenvuoroa.

Luukkanen, Heikki (Kymen piiri): Toveri puheenjohtaja! Meitä myös suojelussa ja maan lunastuksessa säätelee hyvin vahvasti lainsäädäntö. Se on vahvaa lainsäädäntöä. Tämä on mielestäni hyvin perustavaa laatua oleva kysymys, joka pitäisi viedä valiokuntaan. Tämän kourallisen edustajia salissa ei mielestäni pitäisi ratkaista tätä asiaa. Tässä on kysymys siitä, tuleeko meille lunastukseen asioita vai eikö tule, ovatko valtion budjetissa rahat riittäviä, myydäänkö metsiä niin paljon, että saadaan ja mitä tehdään. Mielestäni tämä on valiokuntakysymys.

Puheenjohtaja: Suorittammeko kuitenkin äänestyksen? Sinikka Mönkäreellä puheenvuoro.

Mönkäre, Sinikka (hallitusryhmä): Olen sosiaali- ja terveysministeri, joka vastaa myös ympäristö- ja asuntoasioista. Tämä sanamuoto on tyylikysymys. Jos käytetään sanaa "pienennettävä", se on aika rajaava, mutta jos käytetään puoluehallituksen käyttämää sanaa "kohtuullistettava", siinä on vähän enemmän ulottuvuuksia. Kyllä tässä on ajateltu luonnonsuojelulain kokonaisuutta. Pyydän vakavasti harkitsemaan, että voisitte hyväksyä puoluehallituksen sanamuodon. On mietitty, että siinä on paljon enemmän mahdollisuuksia toimia. "Pienennettävä"-sana on aika selkeä, yksi pieni konkreettinen toimenpide, joten pitäisi jättää vähän enemmän liikkumavaraa, miten kaikin tavoin voidaan koh-

mullistaa. "Kohtuullistettava" tarkoittaa siis kuitenkin meidän kannaltamme ihan oikeaa tavoitetta.

Puheenjohtaja: Seuraavana Tarja Kautto, Uusimaa.

Kautto, Tarja (Uudenmaan piiri): Toveri puheenjohtaja! Toivon, että pidettäisiin puoluehallituksen esittämä kanta. Perustelen tätä sillä, että meillä on tällä hetkellä par'aikaa käsittelyssä uusi luonnonsuojelulaki. Siihen liittyy monia tekijöitä, jotka vaativat pemstuslainsäädännön käsittelyjärjestystä. Jos me tavallaan nyt olemme lyömässä kiinni sellaisia kantoja, joista voidaan tulkita, ettemme ole seisomassa yhtenä hallituspuolueena nyt eduskunnassa olevan luonnonsuojelulakiesityksen takana, se saattaa vaikeuttaa asian eteenpäin viemistä. Mielestäni on tulkintaa, miten näitä kahta sanaa käytetään, mutta toivon, että tässä yhteydessä pysyttäisiin esitetyssä muodossa, koska varmasti tulemme tekemään kaikkemme, että se tapa, millä tällä hetkellä korvauksia on maksettu maanomistajille, tulisi muuttumaan.

Puheenjohtaja: Jos kuitenkin tästä yhdestä sanasta rohkenisimme äänestää. Voisimme viedä valiokuntiin suurempia asioita. Aloitetaan äänestys.

Teen seuraavan äänestysesityksen. Puoluehallituksen esitys "jaa", Miia Pietilän esitys "ei".

Koeäänestys

Puheenjohtaja: Pyydän nostamaan "jaa"-liput, ja sitten "ei"-liput. Puoluehallituksen esitys on voittanut äänestyksessä.

Seuraavana kohta 10. Miila Niemisen esittämä, Miia Pietilän kannattama muutosesitys: "SDP esittää, että kuntien rakennuslautakuntien ratkaisuvaltaan sisällytetään vaatimuksia tai suosituksia ympäristöystävällisten ja energiaa säästävien rakennusmateriaalien käytöstä rakennuksissa."

Voiko puoluekokous hyväksyä tämän esityksen yksimielisesti? Hyväksyttäneen. Hyväksytään yksimielisesti lisäykseksi puoluehallituksen esitykseen.

Kohtaan 7. Tapio Luttinen esittää Heikki Vierumäen kannattamana lisättäväksi ensimmäisen virkkeen loppuun sanat "sekä autokannan uusiutumista mm. verotuksellisin keinoin."

Sinikka Mönkäreellä on puheenvuoro.

Mönkäre, Sinikka (hallitusryhmä): Autokannan uusiutuminen on ihan hyvä tavoite, mutta keinojen esittäminen menee linjasta yli, se on liian yksityiskohtainen määrittely. Mielestäni sopisi hyvin lisättäväksi sanat "sekä autokannan uusiutumista", jätettäisiin keinot mietittäväksi, koska niitä voi olla muitakin.

Puheenjohtaja: Sopiiko tämä Tapio Luttiselle? Sopii, eli ensimmäisen virkkeen loppuun lisätään sanat "sekä autokannan uusiutumista". Hyväksyykö kokous lisäyksen? Hyväksytään.

Kohdan 11. loppuun Kimmo Kiljusen lisäysehdotus, jota Miina Nieminen on kannattanut: "Lähtökohtana on pidettävä verotuksen painopisteen siirtämistä työn verottamisesta luonnonvarojen käytön ja ympäristön kuormittamisen verottamiseen."

Sinikka Mönkäreellä on puheenvuoro.

Mönkäre, Sinikka (hallitusryhmä): Toveri puheenjohtaja. Me tuossa mietimme, että tämä on sen verran laaja kysymys, että se voitaisiin käsitellä sisäpoliittisen kannanoton yhteydessä, ja se on nyt valiokunnassa. Voitaisiinko se liittää sen käsittelyn yhteyteen?

Puheenjohtaja: Todetaan, että esitys menee valiokuntaan käsiteltäväksi sisäpoliittisen asiakirjan yhteydessä.

Muita esityksiä ei ollut, joten esitys 104. on käsiteltyjä hyväksytty.

Kannanotto ympäristöpolitiikasta hyväksyttäneen puoluekokouksen päätökseksi valiokunnan esittämän muutoksin. Hyväksytään.

Sosialidemokraattien maailmanlaajuisena haasteena on solidaarisuus nykyisiä ja tulevia sukupolvia kohtaan. Kasvavan väestön hyvinvointi sekä sosiaalinen tasa-arvo on varmistettava vaarantamatta pitkän aikavälin kestävästä kehitystä.

Ympäristönsuojelun ja hyvän työllisyyden tavoitteiden yhdistäminen on sekä kotimainen että kansainvälinen erityistehtävä. Kestävä kehitys vaatii uuden teknologian ja tuotantomenetelmien käyttöönottoa sekä riittävää panostusta ympäristöongelmien ratkaisemiseksi. Näin luodaan myös uusia työpaikkoja ja parannetaan kilpailukykyä.

Suomen terveellisen ja puhtaan ympäristön takaaminen vaatii jatkuvia ponnistuksia. Vesiensuojelussa pääpaino on siirrettävä maatalouden päästöjen vähentämiseen. Ilmansuojelussa on pidettävä kiinni kansainvälisesti sovituista päästötavoitteista. Jättemäärien ja muiden päästöjen vähentämiseksi on siirryttävä ympäristöä vähemmän kuormittavien tuotteiden käyttöön. Kansalaisten mahdollisuuksia osallistua ympäristöä koskevaan päätöksentekoon on lisättävä hallinnossa ja yrityksissä.

1. Ympäristöteollisuudesta on tulossa merkittävä työllistäjä niin Suomessa kuin muissakin teollisuusmaissa. Ympäristönsuojelu-

markkinat kaksinkertaistuvat vuoteen 2000 mennessä. Suomi tarvitsee ympäristöteollistamisohjelman, jolla luodaan uusia työpaikkoja mm. ekovientiyrityksiin.

2. Ympäristön suojelemiseksi välttämättömien toimenpiteiden työllisyysvaikutukset on selvitettävä. Samalla on tutkittava mahdollisuudet korvaavien työpaikkojen löytämiseksi alueellisesti tasapainoisella tavalla. Harkittuja, luonnonsuojelulliset näkökohdat huomioon ottavia, luontoon perustuvia matkailuhankkeita on edistettävä.
3. Suomen viennin - tärkeimpänä metsäteollisuus - hyvä ympäristökuva ostajamaissa on edellytys suotuisalle kehitykselle. Raaka-aineiden hankinnassa on luonnonvaroja käytettävä entistä vastuullisemmin sekä tuotantoprosesseja kehitettävä entistä korkeatasoisemmaksi. Työ- ja elinympäristöön kohdistuvia riskejä vähennetään parantamalla henkilöstön osallistumista työ- ja ympäristönsuojeluun.
4. Vesiensuojelussa on edetty ympäristönsuojelun muita lohkoja epätasaisemmin. Teollisuuden ja yhdyskuntien laajojen investointien jatkoksi on maatalouden ympäristönsuojelu nostettava keskeiselle sijalle. Tässä on hyödynnettävä maatalouden väistämätön rakennemuutos ja sidottava EU:lta saatava ympäristötuki entistä tiukemmin todellisiin ympäristönsuojelutavoitteisiin.
5. Ympäristöä happamoittavien yhdisteiden päästöjä on alennettava niin, ettei luonnon sietokykyä ylitetä herkilläkään alueilla. Tämä edellyttää rikkipäästöjen vähentämistä rikkitoimikunnassa sovitun mukaisesti 80 prosenttia vuoden 1980 tasosta Suomessa ja lähialueillamme. Typpipäästöjen vähentämiseksi tarvitaan toimia erityisesti liikenteen typpioksidi- ja maatalouden ammoniakkipäästöjen vähentämiseksi.
6. Ympäristönäkökohdat on otettava keskeisesti huomioon energiapolitiikassa. Tärkeimmät toimet ovat energian säästö sekä siirtyminen ympäristön kannalta vähemmän haitallisiin energian tuotantomuotoihin.
7. Liikenteen päästöjen vähentämiseksi on edistettävä raideliikennettä sekä autokannan uusiutumista. Taajamissa liikkumistarvetta vähennetään tiivistämällä kaupunkirakenteita.
8. Teollisuuden tuotantoprosesseja kehitetään luonnonvaroja säästäviksi ja tuotteita parannetaan ympäristöhaittojen vähentämiseksi. Esimerkiksi luonnossa hajoamattomien tai sinne kertyvien

aineiden, kuten raskasmetallien tai kloorihiilivetyjen, käytöstä tulisi luopua, mikäli vastaava korvaava tuote on olemassa. Tuottajan vastuuta jätteistä korostetaan. Kuluttajan mahdollisuudet saada tietoa tuotteen ympäristövaikutuksista on lisättävä.

9. Luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä keskeinen vastuu on maa- ja metsätaloudella. Monimuotoisuutta tarkasteltaessa on myös maamme lähialueet otettava huomioon. Ajantasalla oleva luonnonsuojelu- ja muu luonnonvarojen koskeva lainsäädäntö antaa pohjan monimuotoisuuden turvaamiselle. Suojelusta maanomistajille maksettavia korvauksia on kohtuullistettava. Myös vaihto-omaisuutta on käytettävä korvauksena.
10. Suunniteltaessa alueiden käyttöä on kansalaisten vaikutusmahdollisuudet turvattava. Tarpeetonta byrokratiaa vähennetään. Yhteiskunnalla on oltava riittävät mahdollisuudet turvata yleinen etu. Rakentamista ohjaavan kaavoituksen avulla säilytetään vaipaita ranta-alueita. Kuntien rakennuslautakuntien ratkaisultaan sisällytetään vaatimuksia tai suosituksia ympäristöystävällisten ja energiaa säästävien rakennusmateriaalien käytöstä.
11. Ympäristöpolitiikan tavoitteet on yhdistettävä koko yhteiskunnan kehittämiseen. Taloudellisen keinoin, kuten veroin tai maksuin, voidaan ympäristön käyttöä säädellä usein tehokkaammin kuin pelkästään hallinnollisin keinoin. Ympäristöverotuksen kehittäminen edellyttää toimenpiteitä EU:n tasolla.
12. Suomen on toimittava EU:ssa aktiivisen ja korkeatasoisen ympäristöpolitiikan puolesta. Tämä edellyttää määräenemmistöllä tehtävien päätösten laajempaa käyttöä. EU:n ympäristörahoitusta on suunnattava Suomen ja lähialueiden hankkeisiin.

Aloite 105. On aika luopua loputtoman talouskasvun uskosta. Ensimmäinen puheenvuoro Miila Niemisellä, Varsinais-Suomi, valmistautuu Susanna Huovinen, Keski-Suomi.

Nieminen, Miila (Varsinais-Suomen piiri): Arvoisa puheenjohtaja, hyvät puoluekokousedustajat ja kaikki läsnäolijat! Aloitteessa on esitetty varsin radikaalejakin lukemia siitä, miten meidän pitäisi vähentää kulutustasoamme. On erittäin hyvä tuoda keskustelu aiheesta myös meidän puolueeseemme. Varsinkin viime vuosina, jolloin työttömyys on ollut erityisen korkea, on tämä aihe jäänyt vähemmälle huomiolle. Mielestäni ei ole kuitenkaan välttämätöntä asettaa työllisyyttä vastakkain kestävä kehityksen aatteen kanssa, vaan ne voidaan yhdistää niin, että saamme aikaiseksi järkevän ja kestävä lopputuloksen.

Kirsi Nurmio puhuu asennemuutoksesta kulutuksen suhteen. Tässä asiassa meidän jokaisen on syytä katsoa itseämme peiliin ja miettiä, onko oikein, että yksi kolmasosa maapallon väestöstä elää lopun kahden kolmasosan kustannuksella ja toivoo itselleen lisääjää lisää. Pitää muistaa, että jos jokainen kiinalainen alkaa syödä yhden hampurilaisen päivässä, ruoka loppuu maapallolta muutamassa kymmenessä vuodessa. Me hyödyimme siitä, että suurin osa maapallon ihmisistä elää kurjuudessa ja nälässä.

Omilla elin- ja ruokatottumuksilla voisimme vaikuttaa paljonkin siihen, että hyvinvointi ja ruokavarat jakaantuisivat tasaisemmin maailman väestön kesken. Vastineeksi saisimme henkisen hyvinvoinnin. Toisaalta myös työllisyys ja hyvinvointi ovat toteutettavissa, niin ettei se tuhoa ympäristöämme ratkaisevalla tavalla ja lyhennä maapallomme elinaikaa. Laajamittainen panostus ympäristöteknologian kehittämiseen antaa varmasti vastauksia sille, että sen savun, joka tehdaslaitostemme piipuista tupruaa, ei tarvitse olla niin mustaa.

Tämä vaatii poliittista tahtoa tehdä päätöksiä, jossa rahavirtoja ohjataan ympäristöteknologian kehittämiseen, alan koulutukseen ja siihen, että ympäristöteknologiaa hyödyntäviä tehtaita ja yrityksiä ollaan valmiita palkitsemaan ja kannustamaan niiden valitsemalla tiellä.

Myös nk. ekomarkkinavoimat ovat tänä päivänä tuottava bisnes, jossa pyörii jopa 400 miljardin markan rahat vuosittain. Työllisyyskysymykseenkin ympäristöalalta voi löytyä vastaus. Maailman Luonnonsuojelusaatiön selvityksen mukaan alalle voisi syntyä jopa 1,5 miljoonan työpaikan lataus. Kuten näette, kysymys ei ole pienistä määristä eikä pienistä summista, kysymys on tahdosta.

Ympäristö muodostaa puitteet maapallon asukkaiden hyvinvoinnille, kehitykselle ja säilymiselle. Toivonkin, että tämä puoluekokous velvoittaa SDP:n aloittamaan ympäristökampanjan, jossa sekä jäsenistöllemme että Suomen kansalaisille kerrotaan ympäristönsuojelusta, kestävä kehityksen mukaisesta elämäntavasta ja ajetaan hankkeita, jotka toimivat ympäristön hyväksi työllisyyttä kuitenkin unohtamatta. Kampanjaa vetämään pitää nimetä yksi henkilö puolueitoimistosta, joka hoitaa informaation tuottamisen sekä kampanjaan liittyvän käytännön toimien hoitamisen. Ympäristökampanjaa hoitamaan pitää valita oman puolueemme ympäristöasioista kiinnostuneita ihmisiä.

Puheenjohtaja: Seuraavana Susanna Huovinen, Keski-Suomi.

Huovinen, Susanna (Keski-Suomen piiri): Toveri puheenjohtaja, sitkeimmät toverit ja illanvirkut salissa! Ympäristöaloitteissa minäkin kiinnitin huomioni erityisesti Kirsi Nurmion aloitteeseen, jossa on sentään vielä tallella osa sellaista idealismia, jota koko liikkeen tulisi linjaansa löytää. Valitettavasti vain tämäkään idealismi ei saa puoluehallitukselta minkäänlaista tukea, kylmäkiskoisesti vain todetaan lähes kaikkien maailman ympäristöongelmien olevan ensimmäiseksi juuri sosialidemokraattien tiedostamia. Asiasta voitaneen olla hieman eri

mieltä. Tämän laulun laulaminen ei paljon helpota tilannetta tämän päivän yhteiskunnassa.

Yhdyn Nurmion näkemykseen siitä, että kaikki on mahdollista, jos vain löytyy tarpeeksi poliittista tahtoa. Pitääkö siis puoluehallituksen vastaus tulkita siten, että poliittista tahtoa ei sittenkään ole tarpeeksi. Ympäristöasioissa yleensäkin vallitsee sellainen ihmeolettamus, että suomalainen luonto on kauhean puhdasta ja ihanaa, ja sitä voidaan mennä ylistämään oikeastaan minne päin maailmaa tahansa.

Tätä käsitystä vastaan haluan esittää eriävän mielipiteeni, koska Suomen luonto ei välttämättä olekaan niin puhdas ja ihana, kuten me välillä tunnumme kuvittelevan. Tähän tilanteeseen voi tutustua lukemalla mm. sellaista kirjaa kuin "Ympäristön tila Suomessa", jossa kerrotaan aika yksityiskohtaisesti eri alueitten tilanteista. Ympäristön tila on tietenkin hyvä, jos sitä verrataan esimerkiksi entisen neuvostotalouden aiheuttamiin ongelmiin itänaapurissa, mutta tämä ei liene hyvä tarkastelun lähtökohta.

Toivonkin, että vaikka tämä Nurmion idealistinen aloite ei aiheuttane tässä puoluekokouksessa erityisiä toimenpiteitä, se aiheuttaisi ajatteluprosesseja johtavien politiikkojemme päissä, jotteivät vihreät jälleen kerran yksinoikeudella pääsisi mellastamaan tällä tärkeällä asialla - joka muuten liittyy hyvin läheisesti aikaisemmin mainitsemaani nuorten mukaan saamiseen meidän ihanaan liikkeeseemme. Mm. näiden syiden takia kannatan Miila Niemisen ehdotusta ympäristökampanjasta.

Puheenjohtaja: Seuraava puheenvuoro Sinikka Mönkäreellä.

Mönkäre, Sinikka (hallitusryhmä): Toveri puheenjohtaja! Aloite kampanjasta on erittäin hyvä. Se voidaan hyvin kirjata ohjeeksi puoluejohdolle toimenpiteistä, mutta se, että mentäisiin yksilöimään, että sitä pitää vetää yhden henkilön tai millä tavalla se pitää järjestää, on jo vähän työnjohtoon puuttumista. Loppuosaa en välttämättä voisi hyväksyä lisäyksenä, alkuosan ajatuksen kyllä. Muistutan vielä, että meillä on Villiruusu, joka toimii aktiivisesti ympäristöasioissa. Se on väylä kaikille puolueen jäsenille mennä mukaan aktiiviseen ympäristötyöhön.

Kyllä täällä puolueen vaikuttavillakin paikoilla pidetään ympäristöasiat mielessä. Olimme juuri Istanbulissa kestävän kehityksen kokouksessa, ja nämä asiat ovat monissa eri paikoissa esillä.

Puheenjohtaja: Sopiiko edustaja Miila Niemisellä, että luen kampanjaesityksestä sen, mihin saakka voisimme esittää aloitteen vastausta muutettavaksi? "Puoluekokous velvoittaa SDP:n aloittamaan oman ympäristökampanjan, jossa sekä jäsenistöllemme että Suomen kansalaisille kerrotaan ympäristönsuojelusta, kestävästä kehityksestä ja hankkeista, jotka toimivat ympäristön hyväksi samalla

työllisyyttä lisäten." Siitä eteenpäin tulee ohjeena vastavalitulle puoluejohdolle, että kampanjaa vetämään pitää valita yksi henkilö puoluetoimistosta jne.

Sopii, eli Miila Niemisen esitykseksi jää: "Puoluekokous velvoittaa SDP:n aloittamaan oman ympäristökampanjan, jossa sekä jäsenistöllemme että Suomen kansalaisille kerrotaan ympäristönsuojelusta, kestävästä kehityksestä ja hankkeista, jotka toimivat ympäristön hyväksi samalla työllisyyttä lisäten."

Voiko kokous hyväksyä tämän yksimielisesti puoluekokouksen päätökseksi? Hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Puoluekokous totesi, että ympäristöpoliittisen kannanoton johdanto-osassa on arvioitu sosialidemokratian tehtäviä lähitulevaisuuden ympäristöpolitiikassa. Kannanotossa on korostettu tuotantoprosessien kehittämistä luonnonvaroja säästäviksi ja työllistämistä ympäristötekniikan avulla. Puoluekokous velvoitti SDP:n aloittamaan oman ympäristökampanjan, jossa sekä jäsenistöllemme että Suomen kansalaisille kerrotaan ympäristönsuojelusta, kestävästä kehityksestä ja hankkeita, jotka toimivat ympäristön hyväksi samalla työllisyyttä lisäten.

Puheenjohtaja: Aloite 106. *Valtakunnallisia hyötykäyttöjätteiden käsittelypakkoja ja läänikohtaisia keräilypisteitä kehitettävä.* Aloitteesta ei ole jätetty puheenvuoropyyntöjä, joten hyväksyimme puoluehallituksen esityksen puoluekokouksen päätökseksi. Hyväksytään.

Puoluekokouksen mielestä päävastuu erityiskäsittelyä vaativan tuotteen hyötykäytöstä tulee asteittain siirtää valmistajille. Kuntien tulee tehostaa erityisesti helposti hyödynnettävän jätteen, kuten biojätteen, keräilyä ja samalla vähentää kaatopaikoille joutuvan jätteen määrää.

Puheenjohtaja: Aloite 707. *Paperikassi parempi pussi.* Aloitteesta ei ole jätetty puheenvuoropyyntöjä, joten hyväksyimme puoluehallituksen esityksen puoluekokouksen päätökseksi. Hyväksytään.

Puoluekokous viittasi ympäristöpoliittisen kannanoton linjauksiin ympäristöverotuksesta ja jättopoliitikasta sekä totesi, ettei aloite anna aihetta muihin toimenpiteisiin.

Puheenjohtaja: Aloite 108. *Talousmetsien lisäsuojelusta tulee luopua.* Aloitamme keskustelun, Osmo Keinänen, Pohjois-Karjala, ole hyvä!

Keinänen, Osmo (Pohjois-Karjalan piiri): Utran Työväenyhdistyksen aloitteessa esitetään, että puoluekokous velvoittaisi Sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän ja demariministerit toimimaan niin, että uusien metsäalueiden suojelusta Itä- ja Pohjois-Suomessa on luovuttava. Valitettavasti näitä molempia, niin edus-

kuntaryhmän kuin ministeriryhmänkään edustajia, ministeri Mönkärettä lukuun ottamatta, ei ole paikalla montakaan.

Puoluehallituksen vastaus aloitteeseen on puutteellinen. Sen vastauksessa korostetaan, että Suomen kokonaisedun kannalta on järkevää, että metsätaloudessa otetaan huomioon myös ympäristönäkökohdat. Tämä osoittaa sen, että puoluehallitus ei ole täysin tietoinen, mitä metsäsuojelualueilla Suomessa on tapahtunut. Siksi on ehkä syytä hieman yksinkertaistaa asioita. Maamme metsäsuojelualueet ovat kaksinkertaiset esimerkiksi Saksan vastaaviin alueisiin nähden ja kymmenkertaiset, jos ne suhteutetaan asukas- tai pinta-alan mukaiseen suhteeseen.

Suomi on suojellut omat metsäalueensa monin kerroin laajemmin kuin mitkään muut kilpailijamaat. Tämä on merkinnyt sitä, että Itä- ja Pohjois-Suomen alueella metsäteollisuuden toimintamahdollisuuksia on rajattu. Mikäli nyt vielä pyritään suojelemaan Itä- ja Pohjois-Suomessa uusia alueita, merkitsee se käytännössä näillä alueilla ensimmäisessä vaiheessa metsureiden työttömyyden lisäksi sahojen sulkemista. Toisessa vaiheessa mahdollisesti myös paperiteollisuuden alueella joudutaan tekemään uudelleenarviointia, kannattaako esimerkiksi Kemijärven tehdasta pitää käynnissä tai Uimaharjun tehdasta yllä, kun raaka-aineen saanti vaikeutuu ja kustannukset raaka-aineen kuljetuksesta moninkertaistuvat.

Toveri puheenjohtaja! Siksi esitänkin, että puoluekokous selvästi toteaisi, että nykyiset suojelualueet ovat maassamme täysin riittäviä ja uusia suojelualueita ei enää tarvita varsinkaan Pohjois- ja Itä-Suomessa. Tässä voisi todeta, että sen jälkeen, kun täällä Etelä-Suomessa olisi yhtä paljon alueita suojeltu kuin Pohjois-Karjalassa, voitaisiin aloittaa keskustelu Pohjois-Karjalasta.

Toiseksi puoluekokous kehottaa eduskuntaryhmää ryhtymään sellaisiin lainsäädännöllisiin toimiin, joilla voidaan avata ympäristöystävälliset hakkuut myös nykyisillä suojelualueilla. Näin siirryttäisiin keskieuroppalaiseen tapaan, jossa suojelualueilla suoritetaan ns. ympäristöystävällisiä hakkuita, eli metsänhoidollisia toimia.

Kolmanneksi, eduskunta- ja ministeriryhmä ryhtyvät toimenpiteisiin, jossa mahdollisesti viestitään Keski-Eurooppaan sekä muualle maailmaan nykyinen todellinen Suomen luonnonsuojelutpa, eli Suomi on suojellut muita maita moninkertaisemman alueen. Tämän viestin perille saaminen on nyt tärkeää, jotta saavuttaisimme sen tavoitteen, jonka valtioneuvosto on asettanut keskeisimmäksi toimenpiteeksi, eli työttömyyden puolittamisen. Mikäli toimitaan toisin päin, niin meillä Itä- ja Pohjois-Suomen alueella puolittuu vain työllisyys.

Puheenjohtaja: Seuraavana Marja-Leena Kauppinen, Pohjois-Karjala.

Kauppinen, Marja-Leena (Pohjois-Karjalan piiri): Arvoisa puheenjohtaja, hyvät toverit! Kannatan lämpimästi toveri Osmo Keinäsen tekemää esitystä.

Puheenjohtaja: Koska muita puheenvuoropyyntöjä ei ole, päätän keskustelun. Todetaan, että keskustelun aikana Osmo Keinänen on tehnyt muutosehdotuksen, jota Marja Kauppinen on kannattanut. Esitän, että muutosehdotus lähetetään valiokunnan käsiteltäväksi.

Sinikka Mönkäreellä on puheenvuoro.

Mönkäre, Sinikka (hallitusryhmä): Toveri puheenjohtaja! Tämä on hyvin vaikea asia Suomen metsätalouden kannalta. Hallitus joutuu metsätalouden uskottavuuden takia lisäämään suojelualueita. Tämä on sellainen asia, ettemme pysty itse arvioimaan, milloin nämä toimenpiteet ovat riittäviä. Sen arvostelevat ja arvioivat keskieuropalaiset, ja me olemme siinä kilpailutilanteessa.

Toisaalta suojeltavien alueitten laajuutta on rajattu voimakkaasti siitä, miksi se alunperin on esitetty. Hallituksella on talouspoliittisen ministerivaliokunnan kannanotto siihen, miten tulevaisuuden toimia rahoitetaan, eli tietynlainen raja on nyt tehty.

Tämä on sen verran monimutkainen ja laajakantoinen kysymys, että esitän sen lähettämistä valiokuntaan.

Puheenjohtaja: Sopiiko edustaja Osmo Keinäselle, että käsittelemme tämän esityksen valiokunnassa? Lähetämme esityksen valiokuntaan.

Aloite 109. Kannanotto asuntopolitiikasta. Ensimmäinen puheenvuoro Leena-Riitta Salmisella, Kymi, valmistautuu Sirkka Kotola, Kymi.

Salminen, Leena-Riitta (Kymen piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät toverit! Teen pienen lisäyksesityksen kannanottoon asuntopolitiikasta. Puoluehallituksen esityksen ensimmäisessä kohdassa aivan oikein korostetaan vuokra- ja asumisoikeusasuntojen rakentamisen tarpeellisuutta ja samalla vaaditaan perustellusti, että valtion tukema asuntotuotanto ei aiheuttaisi asujalle kohtuuttomia vuokrakuluja.

Toisessa kohdassa puututaan sinällään tavattoman tärkeään asiaan, eli vanhan rakennuskannan peruskorjaukseen, joka tehtävänä on tällä hetkellä hyvin mittava suomalaisessa rakennetussa ympäristössä ja jolla sitä paitsi on hyvin monenlaisia ulottuvuuksia. Se on taloudellista ja työllistävää toimintaa. Olemme saaneet siihen valtiolta lisää rahaakin, mikä on tietysti oikein hyvä asia. Sillä on myös kulttuurihistoriallinen ulottuvuus.

Nyt on vain käynyt sillä tavalla monessa tapauksessa, että kun olemme näillä valtion rahoilla peruskorjanneet vanhoja kiinteistöjä esimerkiksi kuntien toimesta, jotka ovat olleet tässä aika aktiivisia, niin tilanne muodostuu asukkaalle kestämättömäksi, eli vuokrataso muodostuu niin korkeaksi, että niihin on ollut vaikea saada asujia.

Jotta tämä asia ankkuroituisi jollakin tavalla todellisuuteen, otan esimerkin omasta kotikaupungistani - miksei jostain muualtakin. Teollisuuslaitosten ympärille aikanaan rakennetut työväenkasarit ovat tärkeitä kaupunkikuvan kannalta ja myös pala paikallista historiaa, pala suomalaisen teollistumisen historiaa ja pala työväenliikkeen historiaa.

Lisäyksesitykseni kuuluu, että kohtaan 2. lauseen "Valtion on tuettava asuntojen korjaus- ja perusparannustoimintaa sekä lähiöiden kehittämistä." jälkeen lisättäisiin lause: "On luotava erityinen valtion tukijärjestelmä, jolla peruskorjattujen asuntojen vuokrataso pysyy kohtuullisena."

Puheenjohtaja: Seuraavana Sirkka Kotola, Kymi, valmistautuu Marjukka Hosia, Kuopio.

Kotola, Sirkka (Kymen piiri): Kannatan Leena-Riitta Salmisen tekemää ehdotusta.

Puheenjohtaja: Seuraavana Marjukka Hosia, Kuopio, valmistautuu Mika Hentunen, Kuopio.

Hosia, Marjukka (Kuopion piiri): Arvoisa puheenjohtaja ja kuulijat! Koska kello on näinkin paljon, en pidäkään suunnittelemaani ja kirjoittamaani puhetta, olkoon se miten ansiokas tahansa. Totean vain, että asuminen on Suomessa kohtuuttoman kallista, ja ihmisten aineellisista huolista suurin. Tiedän tämän, koska toimin sellaisella alalla, jossa kuuntelen ihmisten puheita ja huolia. Asuminen on ollut koko itsenäisyyden ajan markkinavoimien armoilla. Siitä on päästävä.

Siksi esitän, että esityksen 109. alkuun lisätään lause: "Asuminen on kansalaisen perusoikeus."

Puheenjohtaja: Seuraavana Mika Hentunen, Kuopio, valmistautuu Jouni Koiso-Kanttila, Oulu.

Hentunen, Mika (Kuopion piiri): Arvoisa puheenjohtaja, hyvä ajankohtaan nähden runsaslukuinen puoluekokous väki! Kannatan Marjukka Hosian tekemää esitystä.

Puheenjohtaja: Seuraavana Jouni Koiso-Kanttila, Oulu, valmistautuu Kari Ne-nonen, Oulu.

Koiso-Kanttila, Jouni (Oulun piiri): Hyvät toverit! Yksityiskohtana haluaisin lisäyksen kohtaan 7, jossa nyt on teksti "Kuntien maanhankintaa on lisättävä. Kaavoitusta on nopeutettava riittävän maan saannin turvaamiseksi." Tämä kuulostaa melkoisen kauhistuttavalta ja tuo tässä muodossa mieleen 1960-luvun hallitsemattoman grynderirakentamisen taajamien ympäristössä. Kestävän kehityksen periaate oli kirjattu kannanottoon ympäristöpolitiikasta, jossa kohdassa 7. on